

N.V.S.H. AFD. AMSTERDAM 94.2

Blauwburgwal 7-9

1015 AS AMSTERDAM

Telefoon 020-239369

Verkrachting binnen het huwelijk
wordt mogelijk strafbaar

- PERSFOCUS -

NOVEMBER 1985

In dit nummer:

Liberaal moed van korte duur	pag. 1
Kinderen allerwege misbruikt	pag. 16
Nederlandse kinderpornografen opgepakt	pag. 19
Brinkman wil 'blijf' van z'n lijf	pag. 20
Meer over discriminatiewetgeving	pag. 21
Aids-angst blijft doorzetten	pag. 23
Aktueel	pag. 25
Achtergrond	pag. 27

Stc-Nederlandse Staatscourant Vrk-De Volkskrant Tr-Trouw
NRC-NRC Handelsblad Par-Het Parool ED-Eindhovens Dagblad
IHT-International Herald Tribune NN-Nieuwsblad van het Noorden
Tel-De Telegraaf AD-Algemeen Dagblad UN-Utrechts Nieuwsblad
Hgv C-Hoogeveensche Courant GE-De Gool- en Eemlander
VN-Vrij Nederland WH-De Waarheid HWV-Met Vrije Volk
Tub-Dagblad Tubantia Int-Intermediair Econ-The Economist
RD-Reformatisch Dagblad

Verschijnt twaalf keer per jaar
Abonnementsprijs f 55,- per jaar; losse nummers f 6,50
Giro 5458646 Vereniging Martijn, Hoogeveen

Verkrachting binnen het huwelijk wordt mogelijk strafbaar

SEC 5

JU - De bepaling in het Wetboek van Strafrecht dat alleen verkrachting buiten het huwelijk strafbaar is, moet vervallen. Dat staat in een wetsvoorstel tot herziening van de strafbepalingen inzake zware zedendelicten in het Wetboek van Strafrecht waarmee de minister-raad op 1 november heeft ingestemd. Het wetsvoorstel bepaalt voorts dat misbruik van een persoon die aan een psychische stoornis lijdt, strafbaar wordt. Hetzelfde geldt voor seksuele handelingen met iemand beneden de leeftijd van 12 jaar. Seksuele handelingen met iemand tussen de 12 en 16 jaar worden niet meer in alle gevallen strafbaar gesteld, maar alleen als er sprake is van misbruik van overmacht of van misleiding.

De belangrijkste verschillen tussen het wetsvoorstel en huidige tekst in de artikelen 242 - 249 en enkele andere bepalingen in het Wetboek van Strafrecht is enerzijds, zijn: de feiten die nu als aanranding en verkrachting afzonderlijk strafbaar zijn gesteld, worden in één artikel samengetrokken en naar gelang van de aard van het feit bedrukt met een straf tussen 8 en 15 jaar, of een boete van f100.000 (vijfde categorie); de bepaling dat verkrachting alleen buiten het huwelijk strafbaar is, vervalt;

seksueel misbruik van een persoon die aan een psychische stoornis lijdt, wordt naast het plegen van een dergelijk feit t.a.v. een bewustloze of lichamelijke onmachtige strafbaar, met een strafdring van maximaal 1 jaar of boete van de vijfde categorie;

seksuele handelingen met iemand beneden de leeftijd van 12 jaar worden strafbaar; voor personen tussen de 12 en 16 jaar is dit strafbaar als de seksuele handelingen zijn voorbereid of bevoord door belofte van giften, misbruik van feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding. Onder latstgenoemde omstandigheden wordt ook strafbaar het plegen van seksuele handelingen met iemand die voor zijn of haar onderhoud, verzorging, behoefteling, verpleging of opvoeding van de betrokkene afhankelijk is, als die handelingen zijn voorbereid of bevoord door misbruik van een feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding, met een maximale strafdring van 2 jaar of f25.000 (vierde categorie).

Uitgegenspreken

Voor de bezorende bepalingen vormden het eindrapport van de Adviescommissie

Zedelijkheidwetgeving en de daarop ingekomen adviezen en reacties de basis. Uitgangspunt van het wetsvoorstel is enerzijds bescherming van de wilsvrijheid van de burger bij de beleving van zijn of haar seksualiteit in de privé sfeer tegen inbreuk daarop

door derden en de bescherming van in het maatschappelijk verkeer kwetsbare groepen personen tegen de op hun gericht seksuele verlangens van anderen. Anderzijds vormde een uitgangspunt dat de staat zich van ingrepen in de privé sfeer van de burger dient te onthouden wanneer de bescherming van wettelijke rechtsbetrekkingen van anderen dat niet uitrijt vereist. Deze uitgangspunten zijn onlangs nog onderstrept in een uitgevaat van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De minister van Justitie is gemachtigd te bevestigen dat het wetsvoorstel voor advies naar de Raad van State zal worden gezonden.

Verkrachting binnen het huwelijk wordt strafbaar

NRC 2

Door een onder redactoren

DEN HAAG, 2 nov. - Verkrachting binnen het huwelijk en alle seksuele handelingen met kinderen, beneden de leeftijd van twaalf jaar worden strafbaar. Seksuele handelingen met kinderen tussen twaalf en zestien jaar worden alleen strafbaar als sprake is van giften, misbruik van overmacht of misleiding. Tot nog toe was elk seksueel verkeer met twaalf- tot zestienjarige strafbaar met maximaal acht jaar gevangenisstraf.

Minister Korthals Altes (justitie) heeft deze bepalingen opgesteld in een voorstel tot wijziging van het wetboek van strafrecht inzake de zedendelicten.

De minister wil in het wetsvoorstel kwetsbare groepen, niet alleen kinderen maar ook goetse, licht gekwonden, beschermen tegen seksuele verlangens van anderen.

In het wetsvoorstel worden aanranding en verkrachting in één

wettelijk bijeen gebracht en 'al naar gelang het feit bestraft met tussen de acht en vijftien jaar of een boete van 100.000 gulden. Als de bepalingen die het nog toe alleen op vrouwen als slachtoffers van toepassing waren gaan voor vrouwen en mannen gelden. Een straf van twee jaar komt te staan op seksuele handelingen met iemand die voor zijn of haar onderhoud, verzorging, verpleging, behoefteling of opvoeding van de betrokkene afhankelijk is als die handelingen zijn voorbereid of bevoord door misbruik van een feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding.

Zware zedendelicten in toekomst op 1/2 2 andere wijze bestraft

DEN HAAG (ANP) - De minister-raad heeft vrijdag goedkeuring gegeven aan een wetsvoorstel van minister Korthals Altes van Justitie tot herziening van de strafbepalingen inzake zware zedendelicten in het Wetboek van Strafrecht.

De belangrijkste verschillen tussen het wetsvoorstel en wat nu in de artikelen 242 tot 249 en enkele andere bepalingen in het Wetboek van Strafrecht is neergelegd, zijn:

- de feiten die nu als aanranding en verkrachting afzonderlijk strafbaar zijn gesteld, worden in een artikel samengetrokken en naar gelang van de aard van het feit bedrukt met een straf tussen acht en vijftien jaar of een boete van 100.000 gulden. De bepaling dat verkrachting alleen buiten het huwelijk strafbaar is, vervalt;
- seksueel misbruik van een persoon die aan een psychische stoornis lijdt, wordt naast het plegen van een dergelijk feit ten aanzien van een bewustloze of lichamelijke onmachtige strafbaar, met een strafdring van maximaal acht jaar of boete van eveneens 100.000 gulden;
- seksuele handelingen met iemand beneden de leeftijd van twaalf jaar worden strafbaar. Voor personen tussen de twaalf en zestien jaar is dit strafbaar als de seksuele handelingen zijn voorbereid of bevoord door belofte van giften, misbruik van feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding;
- seksueel misbruik van een persoon die aan een psychische stoornis lijdt, wordt naast het plegen van een dergelijk feit ten aanzien van een bewustloze of lichamelijke onmachtige strafbaar, met een strafdring van maximaal acht jaar of boete van eveneens 100.000 gulden.

Seksuele handelingen met iemand beneden de leeftijd van twaalf jaar worden strafbaar. Voor personen tussen de twaalf en zestien jaar is dit strafbaar als de seksuele handelingen zijn voorbereid of bevoord door belofte van giften, misbruik van feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding, met een maximale strafdring van twee jaar of 25.000 gulden.

Strafbaar wordt voorts het plegen van seksuele handelingen met iemand die voor zijn of haar onderhoud, verzorging, behoefteling, verpleging of opvoeding van de betrokkene afhankelijk is, als die handelingen zijn voorbereid of bevoord door misbruik van een feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding, met een maximale strafdring van twee jaar of 25.000 gulden.

Wetgeving sex met kinderen minder streng

DEN HAAG (ANP) - Seksuele handelingen met kinderen tussen de twaalf en zestien jaar zijn alleen nog strafbaar als er giften zijn indeeld of als er sprake is van misbruik van feitelijke verhoudingen door overmacht of misleiding. Nog niet zo lang geleden was strafbaar ook het plegen van seksuele handelingen met iemand die voor zijn of haar onderhoud, verzorging, behoefteling, verpleging of opvoeding van de betrokkene afhankelijk is, als die handelingen zijn voorbereid of bevoord door misbruik van een feitelijke verhoudingen voortvloeiend uit overmacht of door misleiding, met een maximale straf van twee jaar of 25.000 gulden.

Wilsvrijheid

Een van de uitgangspunten van het wetsvoorstel is de bescherming van de wilsvrijheid van de burgers bij het aangaan van seksuele contacten en de bescherming van kwetsbare personen. Aan de andere kant heeft de minister zich laten leiden door het uitgangspunt dat de staat zich dient te onthouden van ingrepen in de privé sfeer van de burger wanneer de bescherming van wettelijke rechtsbetrekkingen van anderen dat niet uitrijt vereist.

Het wetsvoorstel zal bij voor advies naar de Raad van State worden gezonden. Inmiddels bij de Tweede Kamer kan dit nog wel enige maanden duren.

Basis van vrijwilligheid is voorwaarde in wetsvoorstel Seksueel contact met 12- tot 16-jarigen mag

TR 2

Van onze parlementairredactie

DEN HAAG - Seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen tussen 12 en 16 jaar zullen niet langer strafbaar worden gesteld als ze op basis van vrijwilligheid zijn aangegaan. Dit blijkt uit het wetsvoorstel van minister Korthals Altes van Justitie tot herziening van de strafbepalingen inzake zware zedendelicten, waarmee het kabinet gisteren akkoord is gegaan.

Seksuele handelingen met twaalf- tot zestienjarige zijn momenteel onder meer strafbaar omdat van overmacht of sprake is van misleiding. Volgens het voorstel van de VVD-minister zal er pas van strafbaar sprake zijn als de handelingen zijn voorbereid of bevoord door belofte van giften, misbruik van overmacht of misleiding. Seksueel verkeer met kinderen beneden de 12 jaar blijft strafbaar.

Verpleging

De minister wil ook strafbaar stellen degene die seksuele handelingen pleegt met een persoon die voor onderhoud, verpleging of opvoeding afhankelijk van

hem is. In zulke gevallen treedt de strafmaat in bij de misleiding of als misbruik van overmacht is. Het voorstel dat voortvloeit uit de feitelijke verhoudingen. Kinderen vallen bijvoorbeeld, hulpverleners die misbruik maken van hun overmacht op cliënten die in een afhankelijk positie van hen verkeren. De maximale straf die op dit delict komt te staan, is twee jaar of een boete van 25.000 gulden.

Een ander belangrijk onderdeel is dat verkrachting binnen het huwelijk onder de werking van het strafrecht wordt gebracht. Geschiedt wordt de bepaling dat verkrachting alleen buiten het huwelijk strafbaar is.

Het strikte onderscheid tussen aanranding en verkrachting wordt opgeheven. Beide delicten die thans afzonderlijk strafbaar zijn gesteld, worden samengetrokken in een nieuw artikel en afhankelijk van de aard van het feit bedrukt met een vrijheidsstraf van acht tot vijftien jaar of een boete van honderdduizend gulden.

Ook strafbaar wordt seksueel misbruik van iemand die aan een psychische stoornis lijdt. Op dit verdelikt komt een straf van maximaal acht jaar of een boete van honderdduizend gulden. Deze straf staat nu op seksueel misbruik van een bewustloze of iemand die anderszins lichamelijke onmachtig is.

'Vrije wil minderjarige moeilijk vast te stellen'

A voelt niet voor verlaging leeftijdsgrens seksueel contact

Van onze parlementairredactie
DEN HAAG - In de CDA-fractie bestaan ernstige bedenkingen tegen het wetsvoorstel om seksuele contacten tussen ouders en minderjarigen boven de 12 jaar die vrijwillig zijn aangegaan, uit het strafrecht te halen.

Vanuit de VVD-fractie is wel positief op dit voorstel van minister Korthals Altes van justitie te spreken.

Het CDA-Kamerlid Van Dam wil gladder, dat uitdrukkelijk zal zijn vast te stellen of er sprake is van vrije wil bij minderjarigen. „Den volwassen heeft altijd een zeker overwicht. Je kunt niet spreken van een gelijkwaardige verhouding.“

Van Dam zal verniet te zijn over het voorstel van de minister omdat de commissie-Meul de laatste adviseerde de leeftijdsgrens van 16 jaar in het wetboek van strafrecht te handhaven.

Het VVD-Kamerlid Rempt constateerde, dat het voorstel om naar participatie aan het bij de maatschappelijke werkelijkheid „seksueel verkeer tussen

minderjarigen en minderjarigen in een leeftijdsgrens te stellen, nogal een voorstel is dat gekent op basis van vrijwiligheid moeten we dat accepteren.“ Ze laatste zijn verhoogd dat het kabinet met dit voorstel van de minister heeft ingestemd.

Minister Rempt vindt het terecht dat seksuele contacten tussen ouders en kinderen boven de 12 jaar waarbij ouders gebruik maken van hun overmacht, strafbaar blijven. Ze zal niet verniet te zijn door het voorstel. Het advies van de commissie-Meul is alweer vijf jaar oud. Het is wonderbaarlijk hoe snel zaken evolueren.

CDA tegen seks met kinderen *NRC* van 12-16 jaar 4

Door een onze redacties

ROTTERDAM, 4 nov. - Seksuele handelingen van ouders met kinderen is de laatste tijd van twaalf tot zestien jaar moet strafbaar blijven, aldus het Tweede Kamerlid mevrouw van Oort (CDA). Zij reageert hiermee op een wetsvoorstel waarmee het kabinet vorige week heeft ingestemd. Volgens het voorstel moeten seksuele contacten met kinderen boven twaalf jaar alleen strafbaar zijn als er sprake is van misbruik van overmacht, misleiding of dwang.

Volgens mevrouw van Oort is het niet duidelijk of de wetswijziging de seksuele contacten met kinderen van twaalf tot zestien jaar moet strafbaar blijven, aldus het Tweede Kamerlid mevrouw van Oort (CDA). Zij reageert hiermee op een wetsvoorstel waarmee het kabinet vorige week heeft ingestemd. Volgens het voorstel moeten seksuele contacten met kinderen boven twaalf jaar alleen strafbaar zijn als er sprake is van misbruik van overmacht, misleiding of dwang.

Het VVD-Kamerlid Rempt spreekt van een "erg verstandig voorstel, dat aansluit bij de maatschappelijke werkelijkheid. Als er sprake is van een familielid of een verzorger, zal er al gauw sprake zijn van overmacht, in de meeste andere gevallen vermoed ik vrijwilligheid."

Het PvdA-Kamerlid van der Meer reageert op een wetsvoorstel dat nog niet bij de Tweede Kamer is ingediend, maar in het algemeen niet bij geen reden om de strafinstelling te handhaven. Hij wil erop dat jongeren eerder gesproken zijn dan vroeger en dat daarom niet op voorhand moet worden uitgegaan van dwang.

Seksueel contact *Tr 8*

Seksueel contact vanaf twaalf jaar mag (Trouw 2 nov). Hoe kan een minister zoiets voorstellen. Kinderen van twaalf jaar en wat ouder zijn nauwelijks in staat om ziele versterkende te overtuigen. Over bescherming van kwetsbare personen gesproken. Hoe gemakkelijk ontstaat dan misbruik van overmacht en wat is nauwelijks kanton bewijs. Of moet het kind dan naar de psychiater om via die weg het misbruik te bewijzen? Tot voor kort ontkende men in het van kinderen en vermeden de handelingen ten opzichte van vrouwen op grote schaal; en nu vergroot is de groep met twaalf tot zestienjarige. Zoekt de minister werk voor therapeuten, psychiaters? Een nieuw arbeidsproject?

Dordrecht E. Molenhamp

Seksueel contact (2)

Mit verhoging van de leeftijdsgrens van seksueel contact met kinderen van twaalf jaar. Dacht de minister nu werkelijk dat deze kinderen voldoende inzicht hebben in de gevolgen van seksueel contact? Natuurlijk wordt ons voorgesteld dat dit al sinds reeds plaats vond, zij het in het geslacht. Dat wil zeggen dat het grote verschil is echter dat het zou heide en dat al het oot blijven. De duivel wordt echter brutaal, aanpakken we al tolerant ons optellen tegenover de andere, zodat men, geen minder mag blijk te zijn. Met name die nog niet eens volgreed zijn te misbruiken dan eigen lage haren. Bah! Waar gaan we heen? We hebben met blinde leidende te maken.

Amsterdam M. A. Strothoff-Vegelaar

Dutch Propose 12 as Age of Consent

THE HAGUE (AP) - The Dutch government has proposed lowering the age of sexual consent from 16 years to 12 years. Under the proposed legislation, it would be legal for adults to have sex with minors as young as 12, provided the minor had not been coerced or misled with gifts or promises, a Justice Ministry spokesman said Thursday. The spokesman said the proposal would be submitted to the parliament in February as part of an overall revision of laws on sex. Another proposal would make rape between married partners an offense. Adrian Kaland, a spokesman for the Christian Democrats, the senior partner in the governing coalition, said his party was "not at all pleased" with proposals to lower the age of consent.

117 8

Een groen blaadje mag best met een oude bok

Geef toe, het is even wennen als een meisje van twaalf door haar vriend van dertig wordt opgevoerd bij school. Deze vragen spreken er schande van dat ze regimineert een weerkende op stap gaan. „Jullie ze ook wel met elkaar vrijen.“

Nog boezem tongen zouden de dertigjarige vriend voor de rechtbank kunnen lopen, omdat hij „seksueel contact“ heeft met een minderjarige. Er staat zelfs een gevangenisstraf op van maximaal acht jaar. Minister van justitie Korthals Altes heeft eind vorige week voorgesteld het vrijen tussen volwassenen en minder niet meer strafbaar te stellen. Kinderen tussen twaalf en zestien jaar moeten zelf kunnen beslissen of ze met een volwassenen willen vrijen, vindt hij.

In sommige gevallen blijft een tussen volwassenen en kinderen wel strafbaar. Bijvoorbeeld als een volwassenen kind aan de lijf in ruil voor seks, een onwettig gebruik

(Vrijen is goed voor je) of misbruik maakt van zijn of haar overmacht.

Het CDA voelt er niets voor om de leeftijdsgrens voor seks te verlagen. Deze partij vindt dat een kind van twaalf niet zelf kan beslissen of het met een ouder iemand wil vrijen. „Er kan tussen een kind en een volwassenen nooit een gelijkwaardige relatie bestaan. De volwassenen is altijd de baas.“ Het is opvallend hoe hardnekkig het CDA over „kinderen van twaalf tot zestien“ blijft praten.

De VVD en de PvdA vinden dat deze regeringspartij een beetje ouderwetse redeneert. „Vrijen tussen mannen en oudere mannen in zoverre het komt al zo veel voor. We moeten mensen accepteren“, aldus de VVD.

In het nieuwe wetsvoorstel blijft een tussen volwassenen en kinderen onder de twaalf jaar wel strafbaar.

Bescherming

De commissie-Meul heeft in 1980 advies aan de regering uit over herziening van de strafwetgeving over seksuele contacten. Ze deed de aanbeveling van strafbaarheid van seksuele contacten met minderjarigen beneden de 16 jaar te handhaven. De commissie nam het standpunt in, dat kinderen en volwassenen in veel opzichten geen gelijkwaardige personen kunnen zijn en dat daarom de bescherming van het kind voorop dient te staan.

Minister Korthals Altes wil alom de strafbaarheid van seksuele handelingen met kinderen beneden de 12 jaar minder maken. Voor seksueel verkeer met minderjarige kinderen van 12 en 16 jaar heeft hij een voorstel ingediend. Deze contacten blijven alleen strafbaar als er sprake is van dwang, misbruik van overmacht of misleiding.

Misbruik

In Engeland hebben kinderpriesteren hun kerkelijke verbod op seksuele contacten met kinderen. Het persbureau Reuters meldt dat een ouder heeft uitgeleend dat een op de tien kinderen, tegen de tijd dat zij de schoolgaande leeftijd bereikt hebben, al seksueel is misbruikt. Het grootste risico lopen kinderen in de leeftijd van vier tot dertien jaar. Zeventig procent van alle gevallen gebeurt in gezin of familieverband.

Conflict dreigt rond tienerseks

(Van onze parlementaire redactie)

ED8

DEN HAAG - Het voorstel van minister van Justitie Korthals Altes om ongewogen seksuele omgang tussen volwassenen en jongeren tussen 12 en 16 jaar niet langer strafbaar te stellen dreigt een politiek conflict te worden. De meningen binnen de VVD lopen sterk uiteen. Het CDA is verkant tegen de leeftijdverlaging. De PVDA heeft nog geen officieel standpunt, maar noemt het onderwerp wel een delicate zaak.

Het kabinet kwam vorige week vrijdags met voorstellen om de leeftijdsgrenzen te herzien. Als aandaacht was toen echter gericht op de kruisraketten, waardoor de plannen van de minister van Justitie niet veel aandacht kregen. Nu echter in politiek Den Haag doordringt wat de minister voorstelt, blijkt dat de leeftijdverlaging van 16 naar 12 jaar een heikel onderwerp is.

De minister vindt dat een volwassenere die seksuele omgang heeft met een 13-jarige niet langer strafbaar zijn, als de minnate de jongere uit vrije wil handelt. Op dit moment is seksueel contact tussen een volwassene en een jongere beneden de 16 wel strafbaar.

Overzicht

Het CDA vindt dat 12 tot 16-jarigen nog de beschermende hand van de overheid nodig heb-

ben en wijzen de leeftijdverlaging daarom af. Het opvocht van een volwassene op een 13-jarige is nog te groot, waardoor het moeilijk is uit te maken wanneer er sprake is van vrije wil, aldus een woordvoerder van de Christen-Democraten.

Het VVD-Kamerlid Rempt stemt in met de voorstellen van haar partijgenoot Korthals Altes en spuit die mening in het openbaar. Enkele partijgenoten van Rempt zijn het echter niet eens met de leeftijdverlaging. Ze vinden dat mevrouw Rempt weer haar beurt sprekt. Ze moet wachten tot de VVD-fractie een officieel standpunt heeft ingenomen.

Mevrouw Rempt denkt zelf dat haar fractiegenoten haar menig wel zullen overnemen, als ze het voorstel van de minister van Justitie eenmaal goed bestudeerd hebben. Het gaat er niet om dat alle viere oude mannetjes zich nu openen mogen vergrappen aan onze bloemse jonge dochters. Als dat het geval was, begrip ik dat dat bedreigend is. Het wetsvoorstel doet echter het seksuele contact tussen jongeren onderling uit de criminaliteit slecht te halen. Als een jongen van 17 jaar seksueel contact heeft met een 13-jarige meisje weet hij niet eens dat dat strafbaar is.

Mevrouw Rempt vindt dat ouders die bezwaar hebben tegen dat soort seksuele contacten met de politie te hulp moeten roepen. Als er over sex problemen zijn in een gezin dan moet je dat binnen een gezin zien op te lossen.

Eventueel met behulp van de daarvoor bestemde maatschappelijke instellingen.

Geslachtstrijf

Ook de PVDA heeft nog geen officieel standpunt ingenomen. Kamerlid Koster vindt het ook nog te vroeg om resultaat voor of tegen het voorstel van de minister van Justitie te zijn. Hij vindt dat er over die leeftijdsgrenzen te praten moet zijn. Je ziet dat de jongeren van deze tijd op een vroegere leeftijd geslachtstrijf zijn. Ze zijn ook veel mondiger. Als er seksueel contact is tussen een volwassene en iemand van 14 kan dat heel goed met volledige instemming van de jongere zijn. Dat is dan eigenlijk geen strafbaar feit. Dat is het natuurlijk wel als het volstrekt tegen de zin van de jongere is.

D99-Kamerlid en jeugdpсихoloog Mink is het volstrekt eens met het wetsvoorstel. Hij denkt dat zijn fractiegenoten er niet zo over denken. Jongeren tussen de 12 en 16 zijn nog niet volwassen en hebben 'ook nog niet het inzicht van een volwassene. Ze verliezen daardoor altijd in een slechtere positie ten opzichte van een volwassene. Volgens mij is er bij dit soort seksuele contacten dat ook meestal geen sprake van vrije wil van de kant van de jongere. Dat de jongeren van deze tijd vroeger rijp zouden zijn dat zou juist wel zijn. Volgens mij zijn ze zelfs emotioneel minder snel volwassen dan vroeger.

DE BUIS

In het televisieprogramma 'Ru Kijk' praatte drie volwassenen uitendvond over het nieuwe wetsvoorstel dat sex tussen en met kinderen van twaalf tot zestien jaar over het algemeen niet strafbaar wil maken. Ten voorbeeld: als een jongen van veertien met een meisje van dertien naar bed gaat, kunnen de ouders van het meisje nu nog naar de

politie omdat ze iets nog strafbaar is. Als het nieuwe wetsvoorstel er doorkomt, moeten de ouders het zelf oplossen. Het is dan alleen nog strafbaar als de jongen het meisje heeft misleid of gedwongen.

Mevrouw Rempt, Kamerlid voor de VVD, vindt die nieuwe wet een verbetering, al gaf ze wel toe dat het veel voorkomt dat meisjes door jongeren onder druk worden gezet. De kinderpsycholoog Wolters en de kinderpsychiater De Levita reageren tegengesteld. Ze vinden dat sex met kinderen tot 16 strafbaar moet blijven. De Levita vindt het een onverantwoord wetsvoorstel dat volgens hem op deze manier kinderen alle wettelijke bescherming wegneemt. Volgens Wolters was bang dat als de leeftijdsgrens van 16 naar 12 zou zakken, die grens makkelijk nog verder naar beneden zou schuiven.

Beiden maakten niet zoveel bezwaar tegen sex tussen kinderen.

Maar, zo Wolters. "Het is echt niet zo dat alle 12- en 13-jarigen staan te trappelen om sex."

Mevrouw Rempt vindt dat de psycholoog en de psychiater alleen maar de klokke luiden. Ze had geen moeite met het wetsvoorstel als er sprake was van wederzijdse gevoelens tussen kinderen.

Zowel de kinderpsychiater als de psycholoog van 14 tot een veiliger grens. De Levita betwijfelt of je kunt spreken van vrijwilligheid bij kinderen omdat deze vaak afhankelijk zijn van anderen.

Kees Fedema laatste die te verkiezen dat de beide heren, geen oud-twee mannen waren die betrouwen op velden treden.

Overigens is het al een kamer-meerderheid dat regeringsvoorstel wel steunt.

OT.11

(Wat doe we met jeugdsex?)

Van onze correspondent

DEN HAAG - „Ik ga mijn roos van twintig toch niet vragen of hij zich realiseert dat hij strafbaar is als hij met een meisje van zestien naar bed gaat. Als twee jonge mensen dat willen, moet je dat niet criminaliseren. Dat kan een trauma voor het hele leven zijn.“ VVD-Tweede-Kamerlid mevrouw Rempt is groot voorstander van het voorstel van minister Korthals Altes (Justitie) om seksuele omgang met kinderen tussen twaalf en zestien in het vervolg niet meer strafbaar te stellen, als die kinderen toestemming uit vrije wil hebben met gedaan.

Haar coalitiegenoot, de CDA-er Van Dam, heeft het er aanzienlijk moeilijker mee. In het wetsvoorstel staat dat seksuele contacten die met snoep, geschenken

en/of misleiding tot stand zijn gekomen, strafbaar blijven. Ook als de partner een duidelijk overwicht over het kind heeft bijvoorbeeld omdat hij veel ouder is, bij het contact strafbaar. Van Dam: „Maar daar hebben we onze twijfels over. Het zal altijd een probleem zijn om dat aan te toonen.“

De CDA-er kijkt ook om een andere reden problemen te hebben. „We vinden dat ouders die eerste verantwoordelijkheid moeten hebben voor de seksualiteit van hun kind“. Dat in de maatschappij bepaalde opvattingen aan het veranderen zijn, ontgaat ouders nog niet het recht, zo vindt hij, om het daar niet mee te maken en nu hun kind seksuele misstanden te verbieden. Dat de opvattingen van de ouders tot vervolging van de partner

kunnen leiden, vindt hij ook niet onjuist. „Onder bepaalde omstandigheden kan daar een reden voor zijn.“

Een opvatting waar mevrouw Rempt het duidelijk totaal niet mee eens is. Ze wijst erop dat het wetsvoorstel op een aantal punten een verandering van de wet inhoudt: „Iedere blijft verboden. Vandaag de dag kunnen kinderen nog erg niet gaan als ook vroege verontreinigen in het vervolg niet meer, terwijl daar in de oude wet niets over stond. Ook op vrijwillige contacten met homoseksuelen werden verboden. Dat was in de oude wet ook niet zo.“

„De maatschappelijke realiteit is dat jonge mensen met elkaar naar bed gaan, daar heb je toch de politiek niet op af te bouwen. In de praktijk worden klachten van ou-

ders in zijn hoofd meestal wel geïgnoreerd, maar het is eigenlijk een zaak die helemaal niet bij de politiek thuishoort. Als ouders het niet eens zijn met hun kinderen, dan is dat een zaak die ze thuis moeten bespreken. Ik heb zelf kinderen en zou er ook zo over denken als een jonger vrouw.“

Een opvatting waar de Amsterdamse kinderpsychiater prof. dr. De Levita het totaal niet mee eens is. Hij is wel voor een verlaging van de leeftijd met een of twee jaar, maar twaalf jaar vindt hij te laag. Kinderen van die leeftijd die volkomen het begrip geven ze zelfstandig contacten hebben.

Sex met kinderen niet langer strafbaar?

7e19

Van onze redactie vrouw
AMSTERDAM

In de Tweede Kamer is deze week ruimschoots ontstaan rond het voorstel van minister Korthals Altes om schadeloosmaking van anderen met kinderen vanaf twaalf jaar niet langer strafbaar te stellen. Die leeftijdsgrens ligt nu op zestien jaar.

Voel Tweede Kamerleden, vooral van het CDA en de kleine rechtse partijen, vinden dat er geen sprake kan zijn van een gelijkwaardige verhouding tussen kinderen van twaalf tot zestien jaar en meerderjarigen. In feite zou er dus altijd sprake zijn van een dwang- of overwichtsituatie.

We zijn nu benieuwd hoe u hierover denkt. Vindt u dat de geens verlaagd mag worden tot twaalf jaar? Of vindt u dat deze op zestien jaar moet blijven staan? En bent u het ermee eens dat er nooit sprake kan zijn van een gelijkwaardige verbinding tussen kinderen en meewerders? Schrijf ons wat u van deze zaak vindt: **Patricia Vroom, Postbus 376, 1000 EE Amsterdam.**

VVD achter voorstel, CDA tegen, PvdA twijfelt
Kamer verdeeld over
sex met kinderen ^{u.n.g.}

(Van onze correspondenten)
DEN HAAG — „Ik ga mijn zoon van twintig toch niet vragen of hij zich realiseert dat hij strafbaar is als hij met een meisje van zestien naar bed gaat. Als twee jonge mensen dat willen, moet je dat niet criminaliseren. Dat kan een trauma voor het hele leven zijn”.

VVD-Tweede-Kamerlid mevrouw Rempt is groot voorstander van het voorstel van minister Korthals Altes (justitie) om seksuele contacten met kinderen tussen twaalf en zestien in het vervolg niet meer strafbaar te stellen, als die kinderen tenminste uit vrije wil hebben meegedaan.

Toch is het uiterst twijfelachtig of het wetsontwerp het haalt. Het CDA en Klein rechts zijn tegen. De PvdA heeft zich in een zusteren gepubliceerde verkie-

ring uiterst gereserveerd opge-
steld ten opzichte van het voor-
stel. Ook Dvd is tegen.

SNOEF

Het Tweede Kamerlid Van Dam-CDA zegt: 'In het wetvoorstel staat dat seksuele contacten die met snoep, geschenken en/of misleiding tot starre zijn gekomen, strafbaar blijven. Ook als de partner een duidelijk overzicht over het kind heeft bijvoorbeeld omdat hij veel ouder is, blijft contact strafbaar. Maar daar hebben we onze twijfels over. Het zal altijd een probleem zijn om dat aan te toonen.'

De CDA'er blijkt ook om een andere reden problemen te hebben: „We vinden dat ouders de eerste verantwoordelijkheid moeten hebben voor de seksuele ontwikkeling van hun kind. Dat is in de maatschappij bepaald opgevattingen aan het verand-

ren zijn, ontzegt ouders nog niet het recht, zo vindt hij, om hem daar niet mee eens te zijn en hun kind seksuele contacten te verbieden. Dat die opvattingen van de ouders tot vervolging van de partner kunnen leiden, vindt hij ook niet onjuist. „Onder bepaalde omstandigheden kan daar een reden voor zijn”.

INCEST

Een opvatting waar mevrouw Rempt het duidelijk totaal niet mee eens is. Ze wijst erop dat het wetsvoorstel op een aantal punten een verzwaring van de wet inhoudt. "Inzake blijft verboden. Vierzou oude mannetjes kunnen hun gang niet gaan en ook vierzou oude vrouwen niet mogen in de vervolg niet meer, terwijl daar is de oude wet niets over stond. Ook onvruchtbare contacten met homoseksuelen worden verboden. Dat was in de oude wet ook niet zo."

„De menschaappelijke realiteit is dat jonge mensen met elkaar naar bed gaan, daar kan je toe, de politie niet op afdwingen. In de praktijk worden klochten van ouders in zo 'n geval meestal wegspeeld, maar het is eigenlijk een zaak die helemaal niet bij de politie thuishoort. Als ouders het niet eens zijn met hun kinderen, dan is dat een zaak die ze thuis moeten bespreken. Ik heb zelf kinderen, en zou er ook zo over denken als ze nog jong waren.“

De Fvda-functie vindt het n. geringe voorstel een zaak „waarvan veel principiële zaken afhangen en waarmee mogelijkheden moeten te verzoeken belang (waaronder die van minderjarig) gemeend zijn“. In een gesloten gepubliceerde persverklaring kondigt de Fvda-functie aan dat het wetsvoorstel tot een „principiële discussie in de fractie zal leiden“. „Het ontgaat roept vele vragen op“.

PvdA twijfelt over sex-wet

De Prda-fractie in de Tweede Kamer weet nog niet zo zeker of ze wel haar steun zal geven aan het het regeringsvoorstel om seksueel contact met jongeren van twaalf tot zestien jaar niet langer strafbaar te stellen. De kamerleden hebben gisteren laten weten dat ze er in hun fractie nog 'principieel' over zullen discussiëren.

De fractie heeft in elk geval geen zin om de VVD zonder meer te helpen aan een kamermeerderheid voor het regeringsvoorstel.

Kritiek PvdA
op incest-
plan kabinet
AD 9/11/85

Van onze Hooglede redactie

DEN HAAG — De Federatie heeft aan de waarde van de regeringsovereenkomsten om seksuele contact tussen volwassenen en jongeren van 12 tot 16 jaar niet langer strafbaar te stellen. Alleen wanneer er sprake is van misleiding of misbruik van overmacht, is er sprake van strafbaar handelen moet de regering.

Het CMA liet al eerder weten dat de belangen van het kiesdistrict onafhankelijk werden beschermd. De VVD is het inderdaad eens met de plannen van het kabinet, omdat dit zouden aansluiten bij de maatschappelijke werkelijkheid.

In een verklaring zei de Vvd-fractie gisteren dat andere vaak veel principiële knippen zitten en dat mogelijk de belangen van jongeren worden geschaad. De VVD moet zich realiseren dat de PvdA hierbij niet automatisch haar zijde staat en het CMA geen stem verloor aan de plannen van het kabinet, aldus de verklaring.

PydA neemt afstand van vrijlaten
seksueel contact minderjarigen ^{Trans. 9/11/905} ⁷⁹⁹

DEF HAAG - De Profractie is een beetje geschrokken van de onrust die is ontstaan over het voorstel van het kabinet om seksueel contact

In een persverklaring heeft de PvDA-fractie gisteren enige af-scheid gemaakt van het voorstel.

Volgens de PvdA wordt er te gemakkelijk van uitgegaan dat de socialisten dit voorstel wel zal steunen.

Vooral na de te-uitzending, don-
dagsavond van de Vara, over
dit onderwerp, wordt er veel ge-
teld met Kammerlieden. Eerder
keuze week kijken er in de CD&

de bestaan tegen het voorsel
van het kabinet.

De PvdA wijst erop dat het geen 'automatisme' is dat de fractie voorstellen van deze CDA/VVD-coalitie aan een meerderheid rijpt als het CDA die voorstellen niet steunt. De socialisten hebben nog geen wetsontwerp kunnen inzien en menen dat de persberichten over dit voorstel 'vele vragen oproepen'. Daarom is er eerst een principiële discussie in de fractie nodig.

In de verklaring wordt benadrukt dat het voorstel in het kabinet de steun heeft gekregen

„Zij zijn dan ook verantwoorde-
lijk voor de onrust die is ont-

Vesiverrillia

Het kabinet steunde vorige week vrijdag op 1 november het voorstel van de liberale minister Korthals Altes om seksuele contacten tussen ouderen en minderjarigen boven de 12 jaar uit het strafrecht te halen, mits deze contacten door de jongere vrijwilling zijn aangegaan. De leeftijdsgrens is nu nog 16 jaar.

Dr. Mik (D'66) verwacht dat Kamer niet akkoord gaat

Nieuwe zedelijkheidswet beschermt kind onvoldoende

Van een onzer verslaggevers

GRONINGEN — Het Tweede Kamerlid dr. G. Mik (D'66) uit Groningen is van mening dat de nieuwe zedelijkheidswetgeving de seksuele contacten met kinderen van twaalf tot zestien jaar niet meer perse strafbaar wilt stellen, het kind onvoldoende beschermt en een vrijbrief voor pedofielen kan worden. Dr. Mik hoopt en verwacht dat de door minister Korthals Altes voorgestelde wetswijziging geen Kamermeerderheid krijgt en dus wordt verworpen. „D'66 zal vermoedelijk tegenstemmen, evenals het CDA en de kleine rechts. Verdedeldheid is er binnen de VVD en de PvdA. Ik denk dat het voorstel het niet zal halen”.

Essentieel in de nieuwe wet is dat seksueel contact met kinderen tussen twaalf en zestien jaar niet meer strafbaar is als de kinderen „uit vrije wil” hebben meegedaan. Dr. Mik, van huis uit jeugdpsychiater en gespecialiseerd in de behandeling van problemen van 12- tot 16-jarige kinderen, vindt dat er bij verweuse de meeste pubers nooit sprake kan zijn van een echte vrije wil of keuze. Kinderen van 12 tot 16 jaar hebben nog niet definitief hun eigen identiteit gevonden, de ontwikkeling van hun seksualiteit is nog gaande en Bovendien is de veroming van hun intelligentie en hun visie op hoe het in de wereld gaat nog niet voltooid. Binnen dat kader kan er vrijwel nooit sprake zijn van een vrije keuze”.

‘Sex met 12-jarigen toch niet te controleren’

Brinkman verdedigt wetsontwerp door op praktijk te wijzen

Van onze parlementaire verslaggever
DEN HAAG — Minister van welzijn, volgezondheid en cultuur Brinkman (CDA) heeft zaterdag het ontzetten wetsontwerp dat seksuele handelingen met kinderen ouder dan 12 jaar vrijstaat tegen de kritiek uit zijn eigen partij verdedigd. Brinkman wees er daarbij op dat niemand onvrijwillig aan dergelijke contacten heeft te worden blootgesteld. Anderzijds billigen wij ook niet het contact met 12 tot 16-jarigen. Dat is allereerst een verantwoordelijkheid van de ouders en de jongeren zelf.”

“Het kabinet trekt slechts de consequenties uit het feit dat bij de strafrechtpleging in de praktijk niet gemakkelijk valt te gaan wettelijk en gerecht”, aldus Brinkman. Volgens de minister is de discussie van dat het kabinet dragelijke contacten zou stimuleren. Hij wees er op dat de wetgeving door de Raad van State opnieuw in het kabinet aan de orde komt.

Intussen houdt de kritiek op het wetsontwerp aan. Het CDA-kamerlid van de VVD van de VVD vroeg zich specifiek af waarom het kabinet seksuele handelingen met kinderen tussen 12 en 16 jaar nu vrij wil maken. „We spreken hier over een delict, dat pas na een klacht tot vervolging leidt. De zaak is dus al heel erg vrij. Ik begrijp niet waarom het kabinet het nog vrij wil houden”, aldus het CDA-kamerlid.

De wetgever loopt nu te hard op de basisloze koppeling vertekeling vooruit”.

Seksueel contact met minderjarigen

Met enige vertraging is commissie ontstaan over het voorstel van minister Korthals Altes van justitie om vrijwillige seksuele contacten met minderjarigen tussen twaalf en zestien jaar uit het strafrecht te halen. De beroering is begrijpelijk, minschien wel het meest omdat het voorstel als een donderslag bij heldere hemel kwam.

Voor zover ook bekend heeft de samenleving de afgelopen jaren een signaal afgegeven om de huidige leeftijdsgrenzen van zestien jaar met vier jaar te verlagen. De discussie over de herziening van de zedelijkheidswetgeving spitste zich de laatste tijd steeds meer toe op de bescherming van vrouwen tegen ongewenste seksuele contacten. De wetgeving daarvan is duidelijk is het wetsvoorstel terug te vinden.

De vrij marginale discussie over seks met minderjarigen die aan het eind van de jaren zeventig even opvlakte, liep in 1980 beslecht, toen de commissie-Mela de regering adviseerde de betreffende leeftijdsgrenzen in het wetboek van strafrecht te handhaven. Dat minister Korthals Altes heeft besloten dit advies in de wind te slaan, veroorzaakt dat hij daarvoor goede argumenten heeft.

Het is jammer dat deze argumenten op dit moment nog niet bekend zijn. De minister heeft op 1 november, toen het kabinet tussen de raakendheid van de wetgeving en de praktijk een balans moest vinden, alleen de hoofdlijnen bekendgemaakt. De Raad van State moet er

nog advies over uitbrengen alvorens het aan het parlement kan worden aangeboden. Dat kan nog wel enige maanden duren. De nieuwsgierigheid over de overwegingen is groot, omdat in andere vergelijkbare wetgeving, zoals de Wet op de prostitutie, de wet op de filmkeuring en de recentelijk herzien pornografiewetgeving in het wetboek van strafrecht gaan uit van een leeftijdsgrens van zestien jaar. Het brengt ons bijna tot de veronderstelling dat de minister vindt dat jongere minderjarigen niet mogen zien wat ze wel mogen doen.

Hiermee komen we meteen op een misverstand dat is geboren over de toelichting van seksueel verkort tussen jongeren. De VVD-fractie wees er in haar eerste positieve reactie op dat het voorstel aansluit bij de werkelijkheid, waarin pubers ook op grote schaal voorkomt. Dat is natuurlijk niet de crux. Het openbaar ministerie (de overheid), gaat ook thans in die gevallen afslaan over tot vervolging op grond van klachten.

Waar het wel om gaat zijn seksuele contacten tussen minderjarigen en minderjarigen van twaalf tot zestien jaar. De kernvraag hierbij is in hoeverre kinderen van deze leeftijd tegenover volwassenen zijn toegerust in vrijheid hun eigen wil te bepalen. Vooral nog wanneer wij het standpunt in, dat het bij gewetenswaardig twijfel hiervoor verstandig is de vrije wil niet te kiezen en de grens van zestien jaar te handhaven.

Eerder rijp

Bovendien vindt dr. Mik de wetswijziging aansprekend voor te zeggen. „En twaalfjarige zal heel andere ervaringen en emoties hebben dan een zestienjarige. Verder is er een groot verschil in ontwikkelingsstadium tussen zestien en zestienjarige. Meestal zijn zowel lichamelijk als geestelijk eerder rijp”.

Dr. Mik is bang dat de voorgestelde wetswijziging een vrijbrief voor pedofielen kan worden.

„Al moet goed beseffen dat ik besluit geen falsenakker ben.”

Een pedofiel is voor mij niet minder dan andere mensen. Maar een wet is er nu normaal ook om de zwakkeren te beschermen. En in de relatie pedofiel-pubert zal het kind door de zwakke partij zijn”.

Modem

Het Kamerlid Mik begrijpt ook niet goed waarom Korthals Altes met de wetswijziging komt en waarom het door het kabinet is gekozen. „Ik heb twee signalen uit de samenleving gehoord, maar bijvoorbeeld bij vragen als euthanasie en abortus wel het geval was, dat er behoorlijk aan een wetswijziging was. Het lijkt wel of de liberalen iets hebben voorgesteld om modern te doen”.

Schandelijk

Schandelijk, bedroevend en verbijstend. Dat is mijn karakteristieke voor de schellingen, geschied door het VVD-kamerlid van de VVD van de VVD-programma Den Haag Vandaag op dinsdag 1 november. Hij ondervond het niet meer strafbaar stellen van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen van 12 jaar en ouder. De regering met haar eendracht was, sloegen reus op. Verder vond hij dit alleen „goederen” contacten, strafbaar maken bij kinderen en gevallen waarin een volkomen gewettigd overheid had gebruikt van een kind te gebruiken in het contacten te dwingen. Maar hoe bevestig men dat? Wanneer een seksuele gemeenschap met een kind gekend wordt? En vrijheid? Wie moet dat beoordelen? Een psychiater? De recht al overbete pluis? De gerechtelijke raads? Het kind zelf? Maar wat heeft een 12-jarig kind voor beviel van deze wet-

lijke zaken? Wat weet het van de eventuele lichamelijke en geestelijke schade die voortvloeit? Wat als de dader ontloopt, dat hij gewerd heeft gekend? Wanneer het niet een strafbaar is en hoe van een volwassene en een kind en wie moet worden gestraft? Welk kind er dan van huis voert en onafhankelijk terecht? Tot een maatschappij de ouders, van wie een zoon of dochter terecht is misbruikt door een individu met verontreinigd goud, zich worden een bestraffing van zo'n persoon?

Een overvloedige nieuwsgierig kind, die ook nog gevoelt in voor wat vrijheid, zijn van een andere of voor guld of anderen, is o zo makkelijk over te halen tot discussie waar het lichamelijke en geestelijke niet rijp voor is. Zo'n kind is niet te verwittigen. Wel een „overvloedige”, die strafrecht rijp of haar haken kan betrouwen. Wel overvloedige politiek, die niet van verontreinigd kleen, die niet van zelfbescherming op kunnen brengen om zich niet aan een kind te verontreinigen, een vrijheid geven voor medelijdende handelingen.

De Vrijheid in de VVD is een groot goed. Maar die vrijheid moet niet misbruikt worden voor lichamelijke en geestelijke schade. Een mens niet voldoende mentaal bereikt zijn hartstochten en ligt zijn drijfveren aan.

Christus spreekt wijzen op kinderen. „En wie van deze kleintjes zal zonde wettelijk het me beter voor hem en de mensheid. Zo iets moet aan moedershand op zijn buis van gedaan en hij in de aze was geworpen”. Dat is de zedelijke taal. Zo iets moet aan moedershand blijven. Als de VVD bij haar standpunt blijft, een partij die hetalia niet verzoeken is van Altesvrijheid. Hetzelfde, dat is de taal van de overheid en wettelijke politiek. De taal moet al blijven. Maar dan moeten die politiek en hun verontreiniging loslaten en nalaten.

Een kind kan zichzelf niet beschermen. Dat is de taal van de overheid en wettelijke politiek. De taal moet al blijven. Maar dan moeten die politiek en hun verontreiniging loslaten en nalaten.

Kortrijk 1986 Th. G. Eindhoven

Debat over seksueel contact met jongere onnodig emotioneel

vk 14

Seksueel contact met jongeren tussen 12 en 16 jaar is strafbaar, maar dat wordt anders. Het kabinet wil alleen seksueel misbruik van jongeren in die leeftijdsgroep strafbaar stellen (de Volkskrant 2 november). Het plan heeft hier en der veel ontsleutels tweesgebrecht. Ten onrechte, meent Jan Schuier, lid van de bestuurscommissie wetgeving van de Nederlandse Vereniging tot Integratie van 'Homoseksualiteit COC. Tal van organisaties hebben beperking van de strafbaarstelling bepleit.

Minister Korthals Altes van Justitie heeft onlangs aangekondigd dat het verbod op seksueel contact met jongeren tussen 12 en 16 jaar wordt vervangen door een verbod op seksueel misbruik van zulke jongeren. Sommige van de eerste reacties op het voorstel waren beschamend in hun onwetendheid. Part emoties („Hoe ik dan als vader niet meer in verhoort?“) vanden vooral hoop in het journalistenpaal. Frontal (NOG-radio, 6 november).

Wellicht heeft de perspresentatie voor enige verwarving geleid tot het kinderen „zag“ (Trouw) of „werd toegestaan“ (de Volkskrant). Zo ongevaarmerd is het voorstel niet en het verdient dan ook een zorgvuldiger behandeling dan we tot nu toe hebben gezien.

Enquête

Ook de minister is bepaald niet over een nacht is gegaan. Reeds voor in 1980 het eindrapport van de adviescommissie-Mela over deze zaak verschenen was door tal van maatschappelijke organisaties voor versoepeling gepleit. Dit gebeurde in antwoord op een enquête door de commissie-Mela zelf (1972), het Nationaal Centrum voor Geslacht en Volksgezondheid (1976) en in een door zo'n zestig organisaties plus een reeks denkmalen getekende petitie, gesigneerd door de Goederblijgers en anderen (1979).

De commissie-Mela adviseerde de strafbaarstelling te beperken tot die contacten met jongeren waarin een ander (zou volwassene) ouderlijk het initiatief had genomen. De argumentatie in het rapport was echter dermate slordig en ruw dat de minister De Ruiter (toen nog Justitie) het eerst voorleesde

aan onwetende een reeks organisaties. Het zijn de reacties van deze organisaties, plus de publicaties over het Ministerie geweest die de grondslag hebben gelegd voor het huidige wetsvoorstel.

Jeugdpolitie

Daarbij ging het bepaald niet alleen om organisaties als de NVSB. Zo concludeerde ook het Landelijk Beraad van Chiefs Jeugdpolitie van Gemeente- en Rijkspolitie dat het Mela-voorstel onaanvaardbaar was. Het Beraad vond „een volledige strafbaarstelling niet meer in overeenstemming met de huidige opvattingen“, en „Essentieel (voor niet-strafbaarheid) is dat het seksuele contact met de volledige instemming van de minderjarige tot stand is gekomen zonder dat door misbruik van overmacht op een of andere wijze is afgedwongen“.

Dergelijke onbegripen zijn niet verwonderlijk als men naar de rechtspraak kijkt. Gedurende de laatste decennia is het aantal veroordelingen tegenover met een jeugdige spreekman lager gebleven met een jeugdige spreekman in 1950 tot 0,7 per 100.000 in 1982, dus met 93 procent. Een dergelijke ontwikkeling wijst er doorgaans reeds op dat de betreffende wet verouderd is.

Glijdende schaal

De uitweg die de minister voor het probleem heeft gevonden is uiterst elegant. Veelal „prikken“ wetgevers ergens een leeftijdsgrens waarbinnen een absoluut verbod op het geldt. Bevestigend is zo'n oplossing nooit een lage

grens geeft onnodige hardvoering, een hoge grens leidt tot misplaatste strafvervolgelingen.

In plaats van voor een starre leeftijdsgrens heeft de minister gekozen voor een ingebouwd glijdende schaal. Strafbare is het betrouwen van een persoon ouder dan 16 jaar tot seksuele handelingen door middel van misbruik van overmacht (almade door uitdrukking of cadaver). Daarvoor is een kennis van de handlijksheidsleer (waaronder lamen) geheel strafbaar. Naar het overwicht wordt in de mogelijkheid tot misbruik toe. De voorgestelde wet maakt het mogelijk om in individuele gevallen op basis van de feitelijke omstandigheden van de stelling van een jeugdige of niet misbruik is.

Bij dergelijk misbruik moet, behalve aan aanvullende straf, worden gedacht aan wat wel wordt genoemd „passieve instemming“. Daarbij citeert Constatie de definitie hiervan: „Passieve instemming duidt er op dat het kind weliswaar instemt, maar dit tegen haat of pijn in doet en zich niet vrij voelt te weigeren, hetzij ten gevolge van overmacht, leeftijdsverschil, gezag of machtsverhoudingen of omdat het zich onder emotionele of morele druk voelt staan, of omdat het bang is voor de gevolgen van een weigering“. Wanneer dergelijke passieve instemming onder de strafbaarstelling valt, zullen alleen die gevallen daarbuiten vallen waarin de jeugdige het seksuele contact zelf zoekt en/of had kunnen emponen.

Ouders

De laatste wil niet zeggen dat dergelijke contacten per definitie positief te waarderen zijn. Wel echter dat het strafrecht hier niet het aangewezen middel is om eventueel corrigerend op te treden. Het strafrecht heeft als functie te beschermen tegen schendingen van de seksuele zelfbepaling, niet meer en niet minder. Voor het overige geldt dat jeugdigen voor hun eigen bescherming, wat te verwachten van anderen, moeten de truden.

Het effect van de strafbaarstelling in bepaalde gevallen komt evenveel meer dat de uitsluitende toezicht op de seksuele relaties van jeugdigen met degenen in die gevallen verspreiden van de seksualiteit niet de ouders. Er is in zulke gevallen geen enkel principieel verschil tussen een niet seksuele relatie van een jeugdige met een derde (die in het geheel niet strafbaar is) en een relatie waarvan te te gas komt. In beide gevallen hebben ouders dezelfde mogelijkheid.

Waardering

Het valt op hoe weinig dit debat doorziet, zo ook weer tot het juridisch panel waarmee dit artikel begon. Ook de sectie kinder- en jeugdpsychiatrie van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie meent ten onrechte dat de normalisering van seksuele relaties van ouders van deze jeugdigen „alle grond uit vee weer onttrekt“. Het tegendeel is het geval zelfs uit het bovenstaande mag blijken.

Het COC is jarenlang geconcentreerd met een verbod op homoseksueel contact met minderjarigen. Als geen ander weten wij hoeveel om niet die in aanpak jeugdigen beschermen, zich in voorkeetheid juist tegen die jeugdigen toe te keren. Wij waarderen de voorzorgzaamheid waarmee minister Korthals Altes een voorstel heeft geformuleerd dat niet populair, maar wel hoog nodig is. Wij gaan ervan uit dat de Kamer aan politieke moed zal hopen.

JAN SCHUIER

Tekening van Collen

„Geen drank, geen auto maar wel sex onder de zestien!”

PLANNEN OM MINDERJARIGE MEER VRIJHEID TE GEVEN, HEEFT DE GEMOEDEREN VERRIJPT

Vuilnisbak

„Zo wordt men via de media erop gewezen dat je kinderen van negen jaar niet alleen door het drukke stadsverkeer naar school laten gaan, en dan komt men plotseling vertellen dat kinderen vanaf 12 jaar geheel bevoegd zijn om op seksueel gebied alle beslissingen zelf te nemen. Kinderen en jongeren zijn zelfs tot veertien boven 15 jaar te beïnvloeden. Dit wetsvoorstel behoort in de vuilnisbak.”

A. Gouda,
Waalwijk

Drank

„Drank en de auto mag je niet gebruiken voor je 16 bent! Waarom anders anders li-chaam dan wel?”

Mevr. Van Doorn,
Breda

Spelletje

„Naar mijn mening is er altijd sprake van „verleiding” van een kind door een ouder iemand, die bij het kind nieuwsgierigheid weet op te wekken. Deze ervaring kan leiden tot het beschouwen van sex als een spelletje tot bevrediging van de ander. Goeie kinderen die rust om op dit gebied kind te zijn, zich ook hier weer te moeten bewijzen tegenover hun kornuiten tekent alweer een dwang!”

Y.B.G.,
Rotterdam

Warmte en steun

„Er zijn mislukte kinderen, die juist in deze onzekere periode van hun leven behoefte hebben aan aandacht, warmte en steun. Dat is gewaardeerd, want warmte-geven is niet gelijk aan sex-geven. En daar past het uiteindelijk om bij de ouders. Ik ben dus tegen dit wetsvoorstel, omdat ik van mening ben dat deze kinderen veel te gemakkelijk te beïnvloeden zijn en hun handelwijze en de gevolgen voor later niet kunnen overzien.”

Mevr. Verboek,
Den Haag

Schandaal

„Een groot schandaal! Jarenlang is er voor gevochten dat kinderen geen arbeid mochten verrichten, eerst tot 14 jaar en nu tot 16 jaar. Als ze niet kunnen of mogen werken tot die leeftijd omdat ze eerst ik ze van harte gunst KIND mogen zijn, moeten wij ze dan nu in deze positie drijven?”

Mevr. H.
Amsterdam

Onsmakelijk

„Seksuele omgang van ouderen met kinderen blijft mijns inziens een onsmakelijke taak. Een kind kan door nieuwsgierigheid gedwongen instemmen met als 'tegenval'! Een oudere wet waar-om hij begint, een kind niet. De minister heeft zeker geen kindervet!”

Mevr. Vroten,
Haarlem

Bahl!

„Op het wetsvoorstel van minister Korthals Altes heb ik maar één antwoord: Bahl!”

O.,
Amsterdam

„Schandelijk”, „afgrijpselijk”, „immoreel”, zo luiden veel van de reacties die wij binnenkregen nadat wij vorige week vroegen hoe u dankt over seksuele relaties van ouderen met kinderen van 12 tot 16 jaar. Slachts een minime minderheid was voor verhoging van de leeftijd tot 12 jaar. Van minister Korthals Altes werd meermalen verondersteld dat hij wel geen kinderen zou hebben: „Anders zou een dergelijk voorstel nooit in zijn hoofd opgekomen zijn,” aldus een lezeres. Hieronder een selectie uit de binnengekomen brieven.

Te 18

Immoreel

„Een dergelijk voorstel is te onverantwoordelijk en te immoreel om zelfs maar in overweging te nemen. Ieder mens met enig verstand kan weten hoe gemakkelijk kinderen gemanipuleerd kunnen worden, zelfs bij ouderen en volwassenen is dat het geval, zoals de praktijk veelvuldig uitwijst. Het wettelijk seksueel gevoelig verklaren van kinderen van twaalf jaar gaat alle perken te buiten. Er kan geen sprake zijn van een gelijkwaardige verhouding tussen kinderen en ouderen.”

Jen van Lijn en Alberta Sij-
ders,
Driebergen

„In”

„Ik, als moeder van onder andere een meisje van twaalf jaar, krijg wel eens de indruk dat ouderen vinden dat te „in” moeten blijven bij de jeugd. Op de televisie konden we zien hoe mevrouw Rampf dit wetsvoorstel verdedigde. Zij ging zelfs zover, dat het het KIND zou kunnen schaden, wanneer het verboden blijft. Ik vrees, dat ik mijn kinderen dan regelmatig

schade, want er zijn heel veel situaties waarin ik te sterk ver-bid. Zij kunnen situaties vaak niet tot in alle facetten overzien; als ouder heb je dan de taak ze te begeleiden. Misschien is het verstandig de mensen die met dit soort dol-gedraaide voorstellen komen ook te begeleiden.”

Lisan de Bruijn,
Oegstgeest

Bepalen

„Ik ben voor het nieuwe wetsvoorstel. Volgens mij, te-rugdenkend aan mijn eigen jeugd, kunnen jongeren tus-

sen de 12 en 16 jaar heel goed bepalen met wie ze wel, met wie ze niet willen vrijen.”

Margari Hendriks

Tot hier en niet verder

„Ik vind dat in het algemeen een kind van 12 jaar en ouder uitstekend zelf aan kan geven wat het wil. Kijk maar naar allerlei andere zaken, als echtscheiding: hier mag het kind zelf beslissen naar welke ouder het wil gaan. Ook bij zaken als school en kleding

wordt het kind geraadpleegd. Waarom niet bij alles wat met seksualiteit te maken heeft?”

Hierin heeft het kind vanaf 12 jaar niets in te brengen. Een kind kan uitstekend weergeven wat het zelf wil op alle gebieden. Als er door middel van overtuiging en seksuele relatie ontstaat dan geeft het kind vanzelf aan; tot hier toe en niet verder. Gaat de oudere dan toch door, dan is het goed dat er DAN een wet is die achter het kind staat.”

H.A.S. Lijesen,
Hatten

Liefde

„Ik meen nog steeds, dat seksuele omgang slechts dan volmaakt kan zijn, indien er ook echte liefde aan ten grondslag ligt. Wat moeten deze zeer jonge kinderen meemaken? En hoe zullen zij later seksuele omgang onder-vinden? Voor mij is het NEE tegen dit nieuwe wetsvoorstel!”

Dr. H. J. B. Lubbers,
Haarlem

Bescherming

„Ik wil er nog even van uitgaan dat een kind van twaalf jaar zelf seksuele toema-dering zoekt (dit is natuurlijk niet uit te sluiten), dan nog dient dit kind tegen zichzelf in bescherming te worden genomen.

Niet zal op latere leeftijd de noodzaak van de toen genomen maatregel inzeken.”

Mevr. M. Schuurman

Seksuoloog Jos Frenken:

„Wetsvoorstel Korthals Altes heeft ook veel goede kanten”

Te 18

De oproep „Wat vindt u van sex met kinderen” die vorige week in onze krant stond, heeft de gemoederen hevig verhit.

Talloze woedende reacties kwamen erop binnen. Aanleiding was het wetsvoorstel van minister Korthals Altes seksueel contact met kinderen vanaf 12 jaar niet langer strafbaar te stellen, als er tevens een open sprake is van verleiding, dwang of overtuiging. Dit heeft de leeftijdsgrens opgevoerd van 16 naar 12 jaar. In de Tweede Kamer voor het nodige rumoer heeft gezorgd, vooral bij het CDA en de kleine rechtse partijen. Ook seksuoloog Jos Frenken van het NISSO zet zijn vraagtekens. Dit in tegenstelling tot VVD-Tweede Kamerlid Len Rampf: zij is van mening dat het voorstel door veel mensen verkeerd is begrepen.

Dr. Jos Frenken, seksuoloog bij het NISSO

VVD Tweede Kamerlid Len Rampf

door V. van der Sluis

ZEIST/WASSENAR, maandag In tegenstelling tot onze lezers is Jos Frenken van het NISSO niet helemaal ontvreden met het voorstel van minister Korthals Altes. „Er zitten ook veel goede kanten aan,” aldus deze medewerker van het Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologisch Onderzoek. „Het bestaat uit nog meer artikelen: verkrachting binnen het huwelijk wordt bijvoorbeeld strafbaar, evenals seksueel misbruik van psychisch gestoorde personen. Maar bij het artikel over de 12- tot 16-jarigen zet ik inderdaad mijn vraagtekens.”

fiele contacten zoals wilderden kunnen verstaan bij kinderen, die van huis uit veel liefderlijk, genegenheid en aandacht hebben moeten missen. Het zijn dan ook deze dingen die ze graag willen. Ze vragen niet om het liefst. Daar maakt de profiel makelij van."

Zorgwekkend

De psychologen en psychiaters van vandaag denken dat niet meer meteen aan "stomus" bij alle onconventioneel seksueel gedrag. Ook kijken ze kritisch naar de gangbare seksuele normen. Wil dat nu zeggen dat ze alle normen en regels maar overboord zetten of dat ze geen enkel seksueel gedrag psychologisch problematisch vinden?

Vogelvrijende kinderen *Wk 19*

Omlaag is minister Korthals Altes met een buitengewoon zinnig wetvoorstel gekomen. Daarin wordt bijvoorbeeld verzekerd binnen het huwelijk een strafbaar gesteld misbruik van psychisch gestoorde personen, zelfs tussen kinderen van vanaf twaalf jaar vrijuit te laten en de leeftijdsgrens waar vanaf men seksueel contact met andere personen mag hebben verlaagd. Zoals het in dit soort kwesties in de regel gaat, reageert de overheid met haar wetgeving wat traag - maar goed.

Sinds de presentatie van het voorstel is Frits Korthals Altes - in dit soort kwesties ongetuigd de Pajsonlijke Man van Nederland - in de gebeten hoofd. Het christenfundamentalisme heeft zich met een gelukkig gezind fanatisme op het voorstel

Prof. Frenken: "Neen, sommige vormen van seksueel gedrag kunnen zorgwekkend zijn als ze dwangmatig, destructief, vernedrig of anderszins schadelijk zijn voor de persoon in kwestie. Zorgwekkend uit maatschappelijk oogpunt zijn die seksuele gedragingen waarbij geweld, dwang en het doorbreken van de privacy van anderen een rol spelen. Kortom: waar de lichamelijke integriteit en/of de seksuele zelfbepaling van de ander wordt geschied."

Zorgwekkend is de uitbuiting of ontbrekking van de seksuele partner. Dat vinden we zowel bij de heteroseksuele als bij de homoseksuele."

Draaihoek

"Het seksuele draaihoek is het meest wettelijke in het heteroseksuele draaihoek. Het is het meest juist plaats heeft. Wie daarvan afwijkt, was vroeger immoreel en

crimineel, later was hij of zij onzinnig. Pas recent zijn we gaan zien dat veel van het maatschappelijk afwijkelende gedrag gewoon bijvander gedrag is. Maar wijf verbrand is de opvatting nog niet. Dat gedrag kan strafbaar worden gemaakt of niet. Seksuele liberalisering bracht ook een versimpeling van de zedelijkheidswetgeving met zich mee. Thans wordt alleen geëist, dat van zijn zelfbepaling beroofd, strafwaardig geacht."

Wil nu de echte Frenken opstaan?

Nijpels tegen wijziging sekswet

(Van onze politieke redactie) *Partij*

DEN HAAG - VVD-fractieleider Nijpels vindt dat het kabinet zijn verzuim moet betonen, over het wetvoorstel om seksueel contact met kinderen van 12 tot 16 jaar onder bepaalde voorwaarden met meer strafbaar te stellen. Nijpels verwacht dat het voorstel "in deze vorm niet zal worden ingediend. Hij zei dit gisteren op een VVD-bijeenkomst in Den Haag.

Nijpels gaat hier mee in tegen de lijn van VVD-minister Korthals Altes.

van justitie die onlangs over strafbaarheid van zedendelicten een voorstel aan de Tweede Kamer deed. Daarin staat dat seksueel contact met kinderen alleen nog strafbaar is als er sprake is van afzien of misbruik van felleitje, verkrachting, overduidelijk misleiding. Nijpels zal bij het voorstel de grootste moeizame aandacht te hebben. Volgens de VVD-fractieleider moet het kabinet zich betrekken op het niet uit de samenleving. "Het voorstel heeft nogal wat onrust veroorzaakt."

Seks met kinderen van 12 tot 16 jaar blijft strafbaar

WRC 25

DEN HAAG, 20 nov. - Seksueel contact met minderjarigen van kinderen van 12 tot 16 jaar blijft strafbaar volgens Minister Korthals Altes (justitie) bereid terug te komen op zijn voorstel de opzeggende seksuele contacten met kinderen in de leeftijdsgroep onder al langer strafbaar te stellen.

De minister verklaarde gisteren dat het voorstel voor hem - om het strafbaar te maken - een belangrijke reden was dat de Tweede Kamer is een vorderende tegengestelde van deze verandering van de zedelijkheidswetgeving.

VVD-fractieleider Nijpels heeft er gisteren bij Korthals Altes op aangedrongen dat het voorstel wordt niet bij de Tweede Kamer in te nemen. Aanvankelijk stelde de minister een vergoeding in te met het lozen van de strafinstelling voor seksuele contacten met minderjarigen met kinderen tussen de 12 en de 16. Onder druk van maatschappelijke

bezwaren heeft de VVD dit standpunt herzien. De groene regering, fractie, het CDA, was van mening af aan sterk tegen het voorstel. Verder heeft ook de PvdA-fractie zijn inmiddels gescreend oordeel.

Het voorstel van Minister Korthals Altes maakt deel uit van een wetvoorstel over strafbaarheid van zware zedendelicten. Volgens het voorstel moeten seksuele contacten met kinderen boven de 12 jaar alleen strafbaar zijn als er sprake is van misbruik van overduidelijk misleiding en giften.

Korthals Altes haalt *HVV 20* bakzeil met kinderseks

(Van onze parlementaire redactie)

DEN HAAG - Seks met kinderen tussen de 12 en 16 jaar blijft onder alle omstandigheden strafbaar. Minister Korthals Altes van Justitie zal de zedelijkheidswetgeving op dit punt niet versoepelen, maar hij eerder wel van plan was te doen.

De zaak ligt daarvoor te gevoelig. De minister wilde het seksueel contact voortaan vrij laten als het tot daartoe komt met de volledige medewerking van het kind zelf, niet aan al strafbaar geboven zijn, als er sprake was van het geven van giften aan een kind, van overmacht of misleiding.

"Ik had gedacht, dat de me-

Minister Korthals Altes

sen ook wel zonder wetboek van Strafrecht hun grenzen zouden kunnen opmaken, althuis verklaarde de minister dinsdagavond wat vervolgloos in de Tweede Kamer. Den Haag, vandaag. "Dat is dus niet het geval. Dan gaaf ik ze met het strafrecht maar een steunje in de rug."

Op andere terreinen zal de zedelijkheidswetgeving wel worden aangepast. Korthals Altes noemt dat toelicht, omdat maatschappelijke werkelijkheid van dit moment daar voldoende aanleiding is geweest. Maar waar het de kinderseks aangaat, botste hij op veel kritiek. Niet alleen van CDA-kant, maar ook vanuit zijn eigen partij, de VVD, en de PvdA.

Seksueel contact met minderjarigen

door Jan Schuyter *Tr 12*

In het commentaar van Trouw over seksueel contact met minderjarigen (12 november) werd opgemerkt door. Ter ziele is het niet zo dat minister Korthals Altes (justitie) een wetvoorstel van twaalf overzigt, ter wijf de commissie-Meisel door een nationaal wettelijk adviesbureau wilden af om het absolute verbod op seks tussen jongeren van 12 en 16 jaar te handhaven.

Meisel en de zijnen stelden een verbod voor op het bevoegen van jongeren tussen 16 jaar tot acht (dat seks op initiatief van de jongere is niet strafbaar). Daarbij stelden ze zelfs een absolute verbod op seks tussen jongeren van

vanaf 12 door een verbod op seksueel misbruik van personen onder twaalf jaar en, als absolute verbod onder de twaalf. Dit staat wel duidelijk aan bij de laatste verzoeken: de bevoegdheid juist de ook in het commentaar genoemde wet op de flinkerechts (de leeftijdsgrens 12 en 16 jaar). Ook zijn de motieven van de minister allang bekend: de toelichting bij een eerder, vrijwel gelijk ontwerp is al meer dan een jaar openbaar op grond van de Wet Openbaarheid van bestuurs.

Die motieven zijn het Misbruik van de wet, rechtvaardigheid en bestuursproblemen en worden direct beschermers tegen de problemen van seksueel misbruik van de jongeren doorgevoerd dat jenge-

ren doordoor van elke seksuele activiteit worden afgehoofd. In talloze commentaren en artikelen over het Misbruik-rapport waren dit de steeds terugkerende punten van kritiek.

Het beslaan van deze commentaren van het huidige verbot geeft Trouw er bij van het misbruik te hebben van de jongeren van seksueel misbruik van de strafwet is een uitdrukking van

del en niet tot op te handhaven omdat je moet weten waarvoor het nog een goed is.

Het is heel wat constructiever aan te denken aan een absolute verbod van het voorgestelde verbod op seks met jongeren afgevoerd door, tussen andere overzichten, een absolute verbod dat jongeren activiteit met minderjarigen, minderrecht al hun seksuele activiteit gecontroleerd worden. De politieke discussie van seks tussen jongeren.

Jan Schuyter is lid van de werkgroep zedelijkheidswetgeving van de Nederlandse Verzameling tot Integratie van Seksuele Activiteit (NIVSA).

sie!

Seksueel contact met jongeren onder zestien blijft toch strafbaar

Vk Van onze verslaggever 20
DEN HAAG — Minister Korthals Altes van Justitie zal van de leeftijdverlaging in de zedelijkheidswetgeving geen gebruik maken. Als een kamernuwerdheid inrent dat seksueel verkeer met jeugdigen onder de zestien jaar strafbaar moet blijven is hij bereid de wet op dit punt te handhaven.

De minister komt met dit standpunt tegemoet aan de kritiek die ook in zijn eigen partij, de VVD, op de voorgeno- men verlaging tot twaalf jaar is geuit. Volgens de reacties die er tot nu toe zijn geweest betekent dit dat het voorstel van de baan is.

In de VVD-fractie is over deze materie verdeeldheid ontstaan. Fractieleden Nijpels meende dat het kabinet zich nog eens ernstig moest bezinnen over het voorstel. Hij vond dat het kabinet rekening moet houden met „kritiek uit de samenleving“. Het liberale Kamerlid Rempt vindt echter de leeftijdverlaging een goede zaak als kinderen boven de twaalf vrijwillig het contact aangaan zoals was voorgesteld.

Onvrijwillig contact, bijvoorbeeld als tegenprestatie voor geschenken of in een gezagsrelatie, zou strafbaar blijven in het voorstel. Als het advies van de Raad van State lussen is worden ook die geluiden bij het beraad betrokken heeft minister Korthals Alnes meeged.

Zie ook pagina 3

Van onze voorzitter
DEN HAAG — Het besluit van minister Korthals Altes om niet langer vast te houden aan de leeftijdsvaardiging in de goedkeuringswetgeving krijgt onanks bedenkingen toch steun in zijn eigen partij, de VVD. Het liberale Tweede-Kamerlid Rempes zegt dat zijn aan leven met de stap van Korthals Altes.

„Het is verder de verantwoordelijkheid van de minister. Hij kan ervan afzien als hij merkt dat er geen maatschappelijk draagvlak is." Toen 1 november bekend werd dat de ministerraad akkoord was en dus de voorgestelde wijzigingen in de zedelijkheidswetgeving voor advies aan de Raad van State zou voorleggen liet CDA-Kamerlid Van Dam weten dat zijn fractie ernstige bezwaren had.

Liberalen steunen
Korthals Altes hij *VH*
zedelijkheidswet 20

Van Dam vond de de leeftijdverlaging een heilloze gestichtse omdat kinderen beneden de zestien jaar volgens hem niet in staat zijn om te bepalen of zij vrijwillig een seksueel contact aangaan.

De kleine christelijke partijen zijn fel tegen. De PrdA, die aanvankelijk door woordvoerder Kotto liet weten nog niet te willen reageren omdat de Kamer immers nog geen wetsvoorstel had bereikt, mengde zich later in de publieke discussie met een persbericht. Daarin stond dat er nog veel onduidelijk was over de voorstellen en dat niet mocht worden

aangenomen dat de PvdA op alle punten het voorstel van de VVD-minister zou steunen.

Met het voorstel vrijwillig comitee met twaalf- tot zestien-jarigen uit de strafwet te halen werd afgeweken van het in 1980 uitgebrachte rapport Melai over hervorming van de jeugdstrafrechtvergeving. Het voorstel hield rekening met tal van commentaren van maatschappelijke organisaties op dit eindrap-

Het wetsvoorstel waarover de Raad van State moet adviseren behelst overigens meer dan de leeftijdverlaging. De delicten aanranding en verkrachting komen in één wetbepaling. „Verkrachting binnen het huwelijk” is in het voorstel als seksueel geweld strafbaar ge-
meld.

Sex met jeugdigen blijft toch taboe

(Van onze politieke redactie)

DEN HAAG - Seksuele omgang van volwassenen met minderjarigen onder de zestien jaar blijft strafbaar. Minister Korthals Altes van justitie (VVD) zal zijn voorstel om het wetboek van strafrecht op dit punt te verruimen, niet bij de Tweede Kamer indienen.

De minister nam die beslissing gisteren, nadat de top van zijn eigen partij ernstig bezwaar had gemaakt tegen het plan. Fractie leider Nuyt liet maandag op een partijbijeenkomst nog weten er niets voor te voelen. De VVD-fractie is overigens

sterk verdeeld over deze zaak.

Woordenster mevrouw Rempe vindt het toelaten van seksueel contact tussen kinderen boven de twaalf jaar en volwassenen steeds een goede zaak. Volgens haar sluit dat beter aan op de werkelijkheid. Het is immers niet anders dan het maatschappelijk draagvlak hiervoor ontbreekt, dan moet hij niet doen. Ik zal het hem niet moeilijk maken," aldus mevrouw Rempe.

Minister Korthals Altes wilde enkel de bepalingen in het wetboek van strafrecht, die gaan over de zedelijkheid zo aanpassen, dat vrijwillig ongewogen seksueel omgang van volwassenen met kinderen vanaf twaalf jaar mogelijk zou worden. Tevens zou echter strafbaar blijven, wanneer bij deze omgang ook andere kinderen had schade dreigde.

Sex *MM 20*

Minister Korthals Altes (Justitie) is op zijn schreden teruggekeerd. Seksuele contacten met minderjarigen beneden de zestien blijven in het Wetboek van Strafrecht. Alle seksuele contacten met deze minderjarigen blijven een zaak van nature en besting.

"Signeren uit de samenleving" brachten deze VVD-bewindslieden tot deze stap terug. En inderdaad: een aantal gekundigen en een aantal organisaties (wier bijdrage op werkelijkheid is varend, doordat zij vooral met probleemgevallen in aanraking komen) verzetten zich tegen verlaging van de leeftijdsgrens naar twaalf jaar in het wetsontwerp. De vraag rijst echter of de zeer emotionele heugende verzoeken het wetsontwerp wel goed hebben begre-

Eigenlijk was immers het enige dat uit de strafrechtelijke sfeer werd gehaald, het seksuele contact tussen jongeren onderling. Dat contact zou voortaan geen politiezaak limit alle frustraties van dienst meer zijn, maar een zaak van de ouders, tenzij dat contact niet vrijwillig was. Die laatste toevoeging betekent, dat de ouders van het meisje bij twijfel aan de vrijwilligheid erop nog naar de politie konden stappen.

Seksuele contacten tussen bij voorbeeld oudere mannen en zeer jonge meisjes blijven strafbaar binnen een afhankelelijk dreigende afrekening tot stand kwam door misbruik van overmacht, misleiding of cadeautjes. Zij waren eeuwig niet langer strafbaar wanneer de jeugdige het contact zelf zocht of moedeloos had kunnen ontlopen. Uitzonderlijke, individueel te beoordelen gevallen derhalve, maar de strafwet nadrukkelijk op de achtergrond.

Het is jammer dat over deze zaak zo slordig is gedacht. Het is eveneens jammer dat de bewindsman in terugkijktabel niet de politieke moed had gehad voorstel in de Kamer te voordragen. Het wetsontwerp kon kennelijk te kort voor de verkiezingen in de Kamer; de liberalen vonden stemmenverlies door ten onrechte openbepaling empties.

Seksuele contacten met minderjarigen

Altes: wetsontwerp
is geen halszaak ^{7r}₁₀

Van onze parlementaire fractie

DEN HAAG - Minister Korthals Altes van Justitie zal 'geen halszaak maken' van zijn voorstel om ongedwongen seksuele contacten met minderjarigen vanaf twaalf jaar toe te staan, als daartegen overwegende bezwaren bestaan.

Hij heeft dit glideren toegestaan aan VVD-fractie leider Nijpels die er in een gesprek met de bewindsman op aandrong hem voorstel niet bij de Tweede Kamer in te dienen.

Het kabinet zal zich er opnieuw over beraden als de Raad van State advies heeft uitgebracht. Begin deze maand is het kabinet akkoord gegaan met het voorstel dat deel uitmaakt van de

wetontwerp over strafbaarstelling van zware zedendelicten. Na de afwijgende reactie van de CDA-fractie mag worden verwacht, dat de CDA-bevindelijken straks zullen voorstellen de leeftijdsgrens van zestien jaar in het wetboek van strafrecht te handhaven.

Den woordvoerder van Korthals-Altes wees er glimlachend op, dat het kabinet al had afgesproken dat het zich, hoe het advies van de Raad van State ook uitvalt, openstelt voor de wetwijziging zou bepalen. Hij zei dat dit hoogst ongebruikelijk is.

Nijpels begon begin deze week met een offensief tegen het onstreden onderdeel van het wetsvoorstel. Hij verklaarde maandag op een VVD-bijeenkomst dat „verontuurde reacties van tal van deskundigen en organisaties reden moeten zijn het wetsvoorstel grondig te heroverwe-
men.”

Open brief

In Zanzibar van 6 november schreven we over de plannen van de ministers van Justitie Kachalski-Alten. Hij heeft voorgesteld het vrijen kunnen volwasseneren en viertien tussen de twaalf en zestien jaar niet meer strafbaar te stellen. Klas G&B van College Elanapale in Utrecht besprak de plannen en schreef een open brief aan de minister.

Gesichte über
Korthals-Altes.

Nadat wij uw wetvoorstel in de krant hadden gezien hebben wij hierover gedin-
cussieerd en officieel ge-
maakt. Wij kwamen tot de
conclusie dat 45 procent
van onze klas tegen uw
wetvoorstel is, 10 procent
daarover geen mening
heeft en maar 5 procent
voor uw wetvoorstel is.

De voortanders hadden als reden: je kunt nu al jongere leeftijd seksueel contact hebben met een volwassene. De tegenstanders hadden meer argumenten:

- 1) De sprong van 16 jaar naar 12 jaar is te groot (van 16 jaar naar 14 jaar zou beter zijn).
- 2) De gevolgen kunnen zo groot zijn (zwangerschap).
- 3) Er zou door volwassenen misbruik van de situatie gemaakt kunnen worden.

Met deze tekst willen we duidelijk maken dat wij u graag met ons meemaken willen.

Elisa G. Gellner, Elizabeth

E. L. Lerner

* waar heb ik die
zijn nog meer gezien?

TEN GELEIDE

Liberalen zeden

HET WETSVORSTEL, om sekuele contacten met twaalf- tot zestienjarige niet meer strafbaar te maken mits van volledige vrijwilligheid sprake is, is nog niet ingediend en wordt waarschijnlijk ook niet ingediend. Maar het heeft wel geleid tot een klein liberaal zedenramp.

Het voorstel — onderdeel van bredere wetgeving — is afkomstig van VVD-minister Korthals Altes (Justitie) en passeerde de Tweede Kamer door de VVD-Kamerlid Rempt was het er zeer mee eens, maar de CDA-fractie alderminister (terwijl de PvdA zich voorloep op de vlakke held).

Verschuilde deskundigen kwamen waarschuwen dat vrijwilligheid op zo jonge leeftijd vaak erger is dan het is. Het is echter de vraag of dat een voldoende argument is om de bestaande leeftijdsgrenzen van zeden aan te houden, die door de maatschappelijke ontwikkeling nog reële betekenis meer heeft.

Ook de eis van volledige vrijwilligheid — bij verpakking van de leeftijdsgrenzen — zal meestal moeilijk te bewijzen zijn. Maar het is wel een middel om al gebelieft misstanden strafrechtelijk aan te pakken. Deze waarborg zal in de praktijk niet slechter functioneren dan de leeftijdsgrenzen van zeden, dan lijkt er geen heraan om de wetgeving aan de maatschappelijke realiteit aan te passen.

Die poging is nu door VVD-fractieleider Nijpels nu goed als verijdeld. Tegen zijn sterke minister en althans een deel van zijn fractie in, heeft hij opgevoerd het wetvoorstel niet te dienen wijgens — in de samenleving, ergens, bewaren. De minister boeit met opmerkelijke snelheid toegevoegd — onder de dekking van een schijnbare voorwaardelijkheid. Principiële redeneringen kwamen er niet aan te pas. Waarom het wetvoorstel niet gewoon ingediend, waarna een bredere maatschappelijke discussie vanzelf zal volgen?

Het lijkt alderminister vergezocht om Nijpels en zijn al te gehoorzame partijgenoten electorale motieven toe te schrijven. De voorrekeningen van de discussie zijn nu vooral een concurrentienegatie met het CDA voeren. Hij kan daarin gemakkelijk kwetsbaar worden, wanneer liberalen een op zichzelf beschiedene wetgeving verworpen, die door christen-democraten opgevoerd kan worden tot een aanslag op de zeden en de goede zeden.

Immediats is er eerder reden tot zorg over de liberale politieke zeden. Ex-VVD-leider Wierig heeft zelfs bevestigd dat het CDA voor de verkiezingen setwax naar links gaat hangen, zodat verlies van de PvdA wordt voorkomen en de VVD rechtstreeks naar ruime krachten. Dit alles om een meerderheid te redden die na 21 mei het naar links hangen van het CDA weer prompt zal vergeten.

Openlijke uitlokking tot kiezensbedrog en het nalaten van liberalisering van wetgeving uit vrees voor verlies bij verkiezingen, is het laatste van de kiezens. Het zit alles vrijheid en democratie moet dienen, moet de VVD de komende maanden maar eens proberen uit te leggen.

MRC Slechte inleiding

HET KABINET heeft op 1 november niet alleen een beslissing genomen over de kruisvluchtwapens. Op zijn wekelijkse vergadering van die datum stelde het ook een vrij omvangrijk voorstel tot herziening van de strafbepalingen over de zedelijkheid vast. Dit pakket is naar de Raad van State gestuurd die er nog over moet adviseren. Over één onderdeel van het voorstel is echter al op voorhand politieke commotie ontstaan: seksuele handelingen met kinderen tussen de twaalf en zestien jaar worden niet meer in alle gevallen strafbaar gesteld doch alleen als er sprake is van misbruik van overwicht of misleiding.

De PvdA liet een sceptisch geluid horen. Opmerkelijk — gezien de participatie van ministers uit beide partijen aan het kabinetbesluit — was dat parlementarissen van CDA en VVD onmiddellijk in het openbaar met elkaar in de clinch gingen. Dit leek aanvankelijk nog toe te schrijven aan het ontluiken van het verkiezingsseizoen — met bijbehorende behoefte, ook onder coalitiegenoten, zich te profileren. Maar nu blijkt het ernst.

VVD-fractieleider Nijpels nam op een spreekbeurt afstand van de twaalf jaar-grenzen (ook opmerkelijk, want hij heeft zich er in het begin van zijn Kamerlidmaatschap sterk voor gemaakt) en nu heeft de indiener van het voorstel, minister Korthals Altes van Justitie, gezegd dat hij dit onderdeel wel terugneemt.

DE MINISTER beklamde zich er met enige reden over dat zijn voorstel niet goed is begrepen. Het beoogt primair de eisen verantwoordelijkheid van ouders en opvoeders te ondersteunen en de strafwet te beperken tot het tegengaan van misbruik. De twaalf jaar-grenzen kan ook niet worden losgeren van de complete hervorming van de zedelijkheidswetgeving waarvan zij onderdeel uitmaakt. Dat evenwel is verloren gegaan bij de presentatie, zo verklaarde minister Korthals Altes. Dit mag hij in de eerste plaats zichzelf verwijten. Hier blijkt eens te meer het bezwaar van regeren bij persbericht. Een gecompliceerd en gevoelig wetvoorstel wordt nu kabinetsraad met een summier berichtje in de staatscourant te wereld in gestuurd. Dat is vragen om misverstanden en moeilijkheden.

En het is een moeilijke materie. De adviescommissie-Mela, die het huiswerk voor de herziening van de zedelijkheidswetgeving in het wetboek van strafrecht leverde, was bijvoorbeeld niet overtuigd van de zin de leeftijdsgrenzen te verlagen.

Op zichzelf is er best wat voor te zeggen om het zeker voor het onzeker te nemen en de oplossing niet te zoeken in de letter van de wet maar in een verstandige toepassing daarvan. Maar het blijft onbevredigend dat het kabinet deze belangrijke discussie niet beter heeft ingeleid.

Het schaarse boetekleed

Het voorstel de strafbaarheid op te heffen van seksuele omgang met minderjarigen vanaf twaalf jaar is van meet af aan in brede kring scherp veroordeeld. Het bestaande verbod werd vrijwel tergen als een brandend vraagstuk ervaren. Waarom zou je je daarom problemen op de hals halen met het scheppen van een stukje vrijheid, waarvan de mensen juist wel grote moeilijkheden verwachten?

Het politieke oordeel over dit onderdeel uit de nieuwe, overigens nog niet ingediende wetvoorstellen van minister Korthals Altes van justitie was daarmee snel berucht. De minister moet de zaak maar bij het oude laten. Wat ons betreft is dit een goede conclusie. Wel verstand de wijze waarop die conclusie tot stand is gekomen een kanteekening.

Eerst heeft het het het voorstel de normale steun had. Het hele kabinet was voor, inclusief de CDA-ministers en in de Tweede Kamer

Seks WK 21

Minister Korthals Altes is bereid een deel van zijn nieuwe voorstellen inzake de zedelijkheidswetgeving te schrappen. Onder druk van de „publieke opinie“ blijft seksualiteit tussen en met jongeren vanaf twaalf tot zestien jaar strafbaar. Een latse, anti-liberale en zeker door electorale overwegingen ingegeven beslissing. Waar het kabinet doet is voor onder de bevolking bestaande meerderheden tegen rakettenplaatsing, „herziening“ van het sociale zekerheidsstelsel en hermeentebestuur, blijkt opnieuw grote bezettheid voor uit kringen van fatsoensrakkers en christendamentalisten gevoerde lobby's.

De „publieke opinie“ waar Korthals Altes mee scherm, omvatte in de afgelopen weken niet meer dan de fractievoorzitter van de VVD, Nijpels, zijn CDA-collega De Vries, een paar uitzendingen van de Evangelische Omroep en een halve pagina ingezonden brieven in De Telegraaf. Een doeltreffende campagne die voortmalig afsluit op de maagpie en bedrog. Het wegrompen van de strafbaarheid van seksualiteit tussen jongeren werd in die campagne voorgesteld als een soort oproep tot het bedrijven van seks, ja zelfs een verpakking. Terwijl het voorstel in werkelijkheid slechts aan te passen aan de maatschappelijke werkelijkheid anno 1983.

De minister stelde eveneens voor seksueel contact met minderjarigen niet langer strafbaar te stellen waarmee aan de jarenlange vervolging van pedofiele en pedofiele seksuele delicten in de wetgeving. Overigens werd de bepaling die machtsmisbruik verbiedt, gehandhaafd. In de fatsoenscampagne werd deze wetwijziging voorgesteld als een vogelvrij verkering van jongeren. Aan het voorstel van Korthals Altes ging jarenlang onderzoek vooraf.

Voor niets. Minister Korthals onderscheide zich niet voor kort door betrekkelijk gematigde reacties op vanuit de Verenigde Staten geplande campagne van seksuele productie van kinderen en pedofiele, geel en zwart, werden verspreid. Sterker, de minister zette zijn wetvoorstel door in de „wetenschap dat het onderwerp van brede discussie en minverstand zou worden. Maar bij een minstens rucht van Ed Nijpels werd het ingetrokken. Waaruit althans de indruk gewekt wordt dat de minister van Justitie om minder dan principiële redenen zijn wetvoorstel voortvond — het was nu eenmaal toegezegd — om het vervolgens, ruimschoots voor de verkiezingen, af te blazen.

Een lichtzinnige de zedelijkheidswetgeving zal nu in grote lijnen de volgende kanten worden, waarmee bijvoorbeeld verkrachting tussen het huwelijk op korte termijn strafbaar wordt gesteld. De wet gelijke behandeling daarentegen wordt in zijn totaliteit afgevoerd vanwege de grote opvoeding rond een bepaling. Het weeten van homo's tot christelijke instellingen).

Er wordt tegemoetweldig wel gesproken over burgerlijke ongehoorzaamheid. Wie seks bedrijft onder de zeventien maakt zich daarnaar schuldig. Een opwindende gedachte.

Tr 22

kon het voorstel rekenen op de steun van de VVD. De CDA-fractieleider was teges — dat was het eerste signaal — de PvdA, zureld. Wat volgde was een eenzijdig oordeel de afleiden. De VVD kwam tot het nadere inzicht dat de samenleving (of hierna) nog niet rijp voor was.

Voorts zijpde het merkwaardige bericht door dat het kabinet niet echt achter het voorstel stond en tot slotte wilde Korthals Altes wel kwijt dat het voor hem geen probleem was. Hij zou nog eens bekijken of hij het welstandswet wel echt zou indienen.

Kortom, er zijn fouten gemaakt. Maar in plaats van die fouten toe te geven, verschuilt iedereen zich achter redenen en mag de minister de zaak nog eens presenteren in het overtuigende namen. Een politicus, heeft kennelijk het dogma, maakt geen fouten. Het boetekleed is kennelijk een schaars produkt in de Haagse politieke moedhuizen.

Apr 23

Niet serieus

Het kabinetseraard van 1 november heeft niet alleen door zijn besluit over de kruisraketten veel stof doen opwaaien. Tijdens de vele schorsingen werd ook een aantal 'kleine' zaken afgehandeld. Een daarvan was een wetsvoorstel om de zedelijkheidswetgeving te veranderen. Daarmee gaf het kabinet gevolg aan druk uit de vrouwenbeweging, en aan de adviescommissie-Meul over dit onderwerp in 1980 heeft uitgebracht.

Belangrijke onderdelen van het wetsvoorstel zijn dat het strikte onderscheid tussen aanranding en verkrachting verdwijnt, en dat het seksueel misbruik door hulpverleners van cliënten strafbaar wordt, evenals verkrachting binnen het huwelijk.

Maar het meeste opzien baadde het voorstel, dat seksueel contact met kinderen niet meer strafbaar is boven de 12 jaar, nu ligt die grens bij 16 jaar. Deze vermindering had de commissie-Meul niet aanbevolen. Wel heeft deze gedachte al langer in VVD-kring - Nijpels, toen nog geen fractievoorzitter, heeft niets zwaar gedaan als een beest.

Hij joeg daarmee toen het CDA tegen zich in het harnas. Des te opvallender was het dat VVD-minister Korthals Altes van justitie er nu in geslaagd was dit voorstel door het kabinet te leiden, waarin toch een meerderheid van CDA-ministers zit. We moeten veronderstellen, dat die tijdens de schorsingen van het kruisraketten-beraad hebben zitten pitten.

Wellicht is dat de reden, dat Korthals Altes zijn vernaamde voorstellen op een zo gevoelig terrein in alle drukte rond de kruisraketten met niet meer dan een persbericht bekend heeft gemaakt. Toch zou het wel verstandig geweest zijn, ook deze belangrijke zaak in alle openbaarheid met een persconferentie toe te lichten. Dan zou hij voortreedt meer nadruk geleest kunnen zijn op het feit, dat gedwongen seksueel contact met kinderen wel degelijk strafbaar blijft.

Het is begrijpelijk, dat de VVD-fractie onder leiding van Nijpels het voorstel van Korthals Altes met warme instemming begroette. De PVdA reageerde aanzienlijk voorzichtigter, en dat bleek een handige manoeuvre. De gebrekkig gepresenteerde voorstellen van het kabinet wekten namelijk grote ongerustheid in het land, ook bij de achterban van de VVD. Dit leidde tot heel merkwaardige zwenkingen. Nijpels liet het voorstel meerdermaal vallen toen hij zijn achterban gewaar werd. Een gesprek met Korthals Altes was voldoende om de minister terug te krijgen op de leeftidsgrens van 16 jaar.

Het is duidelijk dat de VVD gewoon erg serieusze discussie over dit soort gevoelige zaken wil, nu er verkiezingen voor de deur staan. Nijpels verrees verwijten aan de VVD dan ook meteen door naar het CDA, want het is een voorstel van het kabinet, en daarin hebben de CDA-ministers de meerderheid.

Zo verzande een ernstige poging de zedelijkheidswetgeving in een modernere jas te steken, al in de kortste keren in twee partijen politiek afschepelingslied. Zelfs de persoonlijke levenssfeer van kinderen is niet meer veilig, als het gaat om het werven van kiezers.

Tenstede er een seksuele contact tussen mensen die onder zijn dan en jongeren van twaalf tot zestien. Korthals stelt hier heel nadrukkelijk dat deze contacten alleen acceptabel zijn als er sprake is van vrijwilligheid. Een ouder lemand mag zijn pastus niet onder druk stellen, befornt, of op andere wijze invloed uitoefenen om hem of haar het bed in te krijgen. Natuurlijk is het moeilijk om die vrijwilligheid te bewaken, maar onmogelijk is het niet. De strafwet krijgt op deze wijze een waarborg meevoerd die, beter dan een simpel verbod op schadelijke contact, aansluit op de intieme kring van aanvaardbaar wordt beschouwd.

MOET dan nu maar iedere noot der goed studen dat een dochter van dertien met de leeftijd van twaalf niet past, om een voorbeeld te noemen? Zo ligt het niet. Ouders stellen simpelweg grenzen aan alles wat hun kinderen anders zou kunnen kinderen. Daar hebben zij de strafwet niet voor nodig. Valt die het niet ten prooi aan de rechte van het kind? Het is niet zo eenvoudig om het begrip vrijwilligheid, dat bij de strafwet ook minister Korthals die wil wijzigen, te omschrijven. Het gaat om het recht aan hun wijze naar verdr.

MAAR over horn het niet, wat Korthals Korthals Altes uit zijn voorstellen wijzen en zich houden aan de al genoemde grenzen van een volwassen mens. Het is niet de bedoeling dat als ouders en politici bijeen hun vernieuwde wetgeving niet anekdotes maken en afschepelingslied. Het wil wel, anders, zo dat van hun kunnen krijgen.

KORTHALS had er nog bij kunnen optekenen dat zijn eigen politieke leider Nijpels zich bijgevoert tegen een vrouwen strafwetgeving, al wel vermeldt dat de vrouwelijke redenen. Nijpels wilde het CDA niet bukken, maar vooral voorkomen dat de christen, democraat het land zouden spreken met de atting dat de libelen het niet zo nauw nemen met de goede deen. Het is een van de redenen dat nu een op zichzelf inhoudelijke goed wetsvoorstel tegen te houden.

werst zijn normale gang langs de Rijn van State vonden. Als die vroege vaders kritiek hadden, kon het nog altijd in hervorming worden gebuikt. Aldus besloot de ministerdaar. Maar dat was voor de vroege papiel begin te spreken. Via een gekuutacht commissie in het christen-democratisch partijorgan CD-archief (De gematigde inleuning van de CDA-ministers met dit toch wel zeer liberale aspect) wat enige hervorming. Niet voor niets haars heeft een partij een C voor haar naam staan. Een C die niet alleen pasen wijst op christelijke waarden en deugden, doch ook actueel wil handhaven en verdedigen. Met het vrijlaten van seksuele contacten met kinderen op basis van vrijwilligheid is het CDA niet op de goede weg, maar veran de partij 'Vrouw' in De Telegraaf, die zelfs de moed had genomen een lezersoprop: 'Wat vindt u van seks met kinderen?' te plaatsen. Enige dagen later kon de redactie tevreden melden dat de opmerking de gemiddelde lezer 'wel heeft'. Talloze woelende reacties kwamen erop binnen. 'Dit wetsvoorstel behoort tot de volstreekste meende A. Gouda te Waalwijk. 'Dank en de auto mag niet gebruiken voor te zetten bleef'. Waarden auctoritair chaam dan wel? merkte De Telegraaf-lezer mevrouw Van Doven uit Breda verlicht op. Op het wetsvoorstel van minister Korthals Altes heb ik maar één antwoord: Bah! voerde de anarist D. uit Amsterdam daar nog naar. De opdracht was geslaagd.

In de heize-achtige aanleg begon de PVdA principieel als altijd, zich te beraden. 'We hadden de comroto over troet en over de kinderopvang al gehad. Nu schijn iedereen zich nu', zegt VVD-kamerlid Jettie van Nieuwenhoven, die onder meer de zedelijkheidswetgeving in haar portefeuille heeft, reagerende op reacties te veel op de publieke opinie, of op wat men dacht dat de publieke opinie was. De moedersaaij wel uitdrukken voorwerptelijke fundamenteelisme.' Zo ging onder aanvoering van de oud-pagodeleider Gerrit Maas ook CDA om. En de gemiddelden waren nog steeds verlaten toen op 18 november de VVD-fractie bijkwam. Verreusd was alleen nog wel het eerste nu staan dat Korthals Altes zijn verscherpt kuste.

Prof. Jette Voorreute namelijk, die wellicht zijn Algonquian plangkand Sharit Kuan bedroef had. De oud-sportvrouw Erica Thorpe, Verhuishoudingvoerder Pol de Bre, bron van Erp, hoeder van heidelen, en kleinschitter. Maar de presentatoren van de Unieverbod: ontwikkelingsmaatschappij Pina Pina, waer vrouw kinderleerle A. Frank de Graaf.

Fractieleider Nijpels had het er moeilijk mee. Niet alleen omdat hij in een vroeger bestaan juist voor de rechten van minderjarige had gevoeld, maar ook omdat hij Len Rempt al had gemachtigd op te volmondig 'de' begun het wetsvoorstel te negen, en haar nu nogal daarvoor. Maar wel het zwakst was, mocht het zwaarst was. Nijpels moest nu zijn verloren politiek en doctoren, die CDA-grens VVD dwingen te stemmen, terugwinnen. Hij zou wel niet bij het dood vallen bij de fractie. Een politiek voor 'alles boven de veertien' zou kunnen. Roepen om meer bescherming voor in te twaalfen jeugd was ook altijd goed. En als geval moest dit heikelste punt van tale. Voor Len Rempt gold dat politieke leiders nu allemaal het altijd calant kogen zijn.

Daarna viel alles de afhandeling toe te regelen. Wie moest het voorstellen? Korthals Altes of Nijpels? Een persbericht uiterste nu wel een demoraliserend voorkomen. Het was niet bij de eerste ommekeer van Nijpels af te wachten, en dan groept om te gaai. Dit was de reden in Den Haag, op maandagavond 18 november, toen Nijpels al spontaan mogelijk de minister van de partij sprak te stellen naar de wetsvoorstel 'en het wetsvoorstel in hervorming te nemen. Bovendien, spontaan, had de leden besloten te wachten op een vraag uit de zaal, 'verru en van de mannen zette Nijpels. 'We kunnen niet op zijn af die zin kunnen. En een zenuw stelen die niet. Of we dit hebben aangemoetigd? Nu, dat is altijd dat in elk geval niet te doen. En hij gaf spontaan antwoord.' Daags er volgde een vinnige minister van Korthals Altes in Den Haag Vlaanderen zijn fractieleider.

Zo moeten we - zo als na Nijpels' afgang in de Haag Rijnland Oostnastafte - nog kwamen de schiederen worden opgevoerd. Aan een ander, dat was de fractie, vaker Ed Nijpels afgevoerd in beide tijden, viel de er een deel om bij de algemene beschiederen. Het is de Korte Kamer draadigmaking fira uit te baalen tegen de democraten van het CDA en tegen minister van Onderwijs Wim Deetman 'dat de VVD zo in-voer het recht te nemen om samen met de oppositie te buken, het regelge-ving en voor liberale belangrijke ter-zenen als politiek behouding en co-heren, het liberale strakken.

bestaande uit de leden Rempt, Jan Franssen en Ben Korthals, werkte voort door aan een eigen wetsvoorstel te behandelen, dat voor Kerstmis echt klaar moet zijn. (Maar heeft Haas van de PVdA zelf daar al weer over. 'Ik moet het nog zien, of daar wel uitkomt.')

Op Korthals Altes' departement van Justitie en bij het openbaar ministerie is het gemor bilieus niet verstoord. Het slechte hevet mogelijk dat Korthals Altes toch niet een wetsvoorstel al kmen dat volkomen versover boven de serieusheid van de zaak. Maar de minister zal het openbaar ministerie zijn huidige gedragslijn wil handhaven: strafbaar blijft de dwang tot seksuele contacten op vrijwillige basis gewoen zeponen.

Blijft staan: De Ed Nijpels zijn partij uit slechte hevet. Eenmaal van Rempt waard heeft voor het verduut dat veezde ook mannen zich van de VVD straffeloos te ontplooi. Maar de veezde magen vergrppen. En dat het CDA daar bij om.

Ach, het CDA-kamerlid Hanke Evenhuis minzaam. 'Het was voor ons een wel opteler, die pociende zenuw-achtige hevet. Eenmaal van Rempt wel opteler, en dan dit. Wij zijn gekneld dat de uit beweging zijn om te komen. Anders zou het wel al eenigen in de conservatieve heet gese-ten.'

Gedeeft zeden 22 voorpagina

In de schaduw van het 1 november-besluit over de plaatsing van kruisraketten in Noord-Nam, kregen Lubbens op diezelfde vrijdag nog een besluit, dat de samenleving verdeelde. Het ging om voorgedrukt de VVD-fractie Nijpels, die de zedelijkheidswetgeving. Seksueel contact tussen jongeren van twaalf tot zestien jaar en dat tussen oudere meten en jongeren uit deze leeftidsgroepen zou niet langer strafbaar zijn.

Niet langer strafbaar. Het is CDA reageerde kritisch met als sommatie deskundigen. De VVD stelde zich in eerste instantie op achter het door de eigen minister van justitie, Korthals Altes, geformuleerde voorstel.

VVD-leider Nijpels echie met wat geschrokken zijn van de bezwaren die coalitie-moot CDA nooit abellig presenteerde, maar begin de week liet hij weten dat het onderdelen onderdeel maar uit Korthals' plannen geschrapt diende te worden. De minister behoort te weten dat zijn eigen voorkeuren. Het is hem in een politiek isolement terecht gekomen nu de steun aan zijn voorstel was weggevoerd. Het is hem door zijn eigen partij onmogelijk gemaakt om een deel van de wetgeving op het gebied van de zedelijkheid te veranderen.

In de opwindend over Korthals' ontwerp-wetsvoorstel terecht? De critici doen het voorkomen als of de minister van justitie de deuren open zet naar de slaapkamers van jonge kinderen.

Korthals stelt zich op nogal wat terreinen haard op dan de huidige strafwet. Hij wil aanpak en verkrachters ateneer straffen dan nu mogelijk is, vindt ook verkrachting binnen het huwelijk een afkeerbaar daad, de wet zegt er nu niets over en wet voorkomen dat mensen die van aanranding worden verdacht bij gebruik aan celstraf de staat weer worden opgevoerd, zoals de betuiche 'man met de hand uit Amsterdam. 'Korthals', 'ontvakt, tussen C jongeren van veertien, vijftien, zestien jaar te nu niet verboden. Ver afgemen is niet te hard dat groen van de rechte die niet eiklaar naar bed gaan naar strafbaar onder Korthals past, parallel aan deze opvattingen, de wetgeving op dit gebied aan.

LONDEN (RTU) - Het seksueel misbruik van kinderen in Engeland bereikt alarmerende proporties. De hoofdinzichten zijn vooral ouders, die door hun acties vaak onherstelbare psychische littekens bij hun kinderen achterlaten, zeges deskundigen in Engeland.

Vaak blijft de schade voor de rest van hun leven aanwezig. Kinderpsychiaters in Engeland hebben weinig ervaring aan hun groeiende bezorgdheid over deze kwestie en hebben enlang schelen beoogt om kinderen uit te leggen hoe zij zich kunnen beschermen tegen seksueel misbruik.

Statistieken tonen aan dat tegen de tijd dat de 11 miljoen kinderen de schoolgaande leeftijd bereiken, tien procent van hen al seksueel is misbruikt. Grote risico lopen zij in de leeftijd van vier tot dertien jaar. David Fithers, psycholoog, is een van de Nationale Children's

Seksueel misbruik kinderen in Engeland is alarmerend

Home, een vrijwilligersorganisatie die financiële en medische hulp aan jongeren biedt, meent dat de oorszaak van het probleem veel groter is dan gedacht. Aan de vijf kinderen wordt in Engeland in familielink seksueel misbruikt.

Zeventig procent van alle gevallen vindt onveranderlijk plaats in gezins- of familieverband, aldus Fithers. Het Britse gezinleven speelt zich sterk afzijdig van de buitenwereld af en het is niet oordeelbaar dat de volle oorszaak

van het probleem nooit aan de oppervlakte zal komen, aldus Fithers in een vraaggesprek met het persbureau Reuters.

Woordvoerder Eileen Vizard van London's Great Ormond Street Hospital deelt zijn mening. Het hospital is gespecialiseerd in kindergeneeskunde. Tijdens een bijeenkomst, onlangs, van deskundigen op het onafhankelijke gebied, verklaarde zij dat de meeste gevallen van seksueel misbruik van kinderen

binnen het gezin plaatsvinden en door vaders, moeders, stiefvaders en grootvaders worden gepleegd. Het is een mythe dat deze misdrivingen worden begaan door vreemden, aldus Vizard.

De psychologen wijzen de seksuele aberraties in veel gevallen aan schichtige problemen of problemen in de seksuele relatie tussen de ouders. Deze ouders blijken overigens geen seksueel geweld te schuwen als het op seksueel misbruik van hun kroost aankomt.

Niet zelden komt het voor dat de kinderen met de dood worden bedreigd als zij anderen van hun ouders' seksuele uitputtingen op de hoogte stellen, zo hebben kinderen de onderzoekers meegedeeld.

De deskundigen zijn het erover eens dat de beste manier om de slachtofferen te helpen is ze erop te wijzen dat zij geen enkele verantwoordelijkheid dragen voor het gebeuren. Vank is dat moeilijk, vooral in die gevallen waarin de ervaring niet juist of sadistisch van aard was maar door de slachtofferen nu of anderszins plezier werd ervaren, aldus psycholoog Tony Baker. Dit is één van de problemen bij het helpen van seksueel misbruikte kinderen. Zij voelen zich schuldig en verantwoordelijk omdat zij een deel van de ervaring wel plezier hebben gevonden.

Fas waarschuwt de slachtoffers accepteren dat zij, onschuldig zijn, dat hen geen blaam treft, hun zijn nog minder het verdien te vergoeden en een normaal leven te gaan leiden, zegt Baker.

National Children's Home heeft onlangs een serie boeken gepubliceerd, genaamd „It's okay to say no“, dat poogt kinderen te leren seksuele avances van vreemden te ontwijken. Critici hebben echter al vraagstukken bij de serie geplaatst daar deze geen verdediging biedt tegen seksueel misbruik door betenden.

Staatssecretaris gaat probleem in kabinet aan kaarten

Opvang slachtoffers incest onvoldoende

Van onze parlementaire redactie DEN HAAG, vrijdag

De behoefte aan opvang voor slachtoffers van incest blijkt overweldigend groot te zijn. Een speciaal hiervoor opgericht opvangcentrum in Groningen komt ruimte en mankracht te kort om alle kinderen te kunnen helpen die binnen het gezin seksueel zijn mishandeld.

Dit zei staatssecretaris mr. A. Kappetein van de Coppello (Emanipatiebeleid) gisteren tijdens overleg met de Tweede Kamer over de bestrijding van seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes.

Pleeggezin

Volgens de staatssecretaris zijn opvanginstellingen voor kinderen in dit experimentele incestus permanent bezet. Het is de bedoeling, dat deze slachtoffers maximaal drie maanden in het opvangcentrum blijven. Wanneer ze niet meer naar hun ouders terug kunnen

keren, moet worden gezocht naar een pleeggezin of andere vormen van hulpverlening.

Volgens de staatssecretaris gaat dat erg moeilijk, omdat daar weinig kennis aanwezig is over incest. Over de problemen zal de staatssecretaris binnenkort overleg voeren met staatssecretaris Van der Beijden (WVC) en minister Kortbeek (Justitie).

Laatstgenoemde bewindman heeft het Comité Justitiebeleid Slachtoffers Seksueel geweld gisteren toegezegd, dat het openbare ministerie zal worden aangespoord meer aandacht te geven aan de opvang van slachtoffers van seksueel geweld. Geprobeerd wordt de mogelijkheden op te lossen die vrouwen ndergaan wanneer ze aangifte willen doen van aanranding, verkrachting of mishandeling. Verder zijn er plannen om bij de opvanginstellingen en pleeggezin extra aandacht te geven aan zelfverdediging voor vrouwen. Hierover zijn besprekingen gaande met het ministerie van Ouderwjs.

Kinderprostitutie in Manilla verboden

Kinderprostitutie is sinds donderdag wettelijk verboden in Manilla, de hoofdstad van de Filipijnen. Het bestuur van de stad heeft een wet uitgevaardigd waarin staat dat mensen die jongeren onder de achttien aanneemt tot prostitutie, tot voor jaar gevangenisstraf kunnen krijgen. Bovendien is het onder de nieuwe wet verboden om minderjarige meisjes en vrouwen te prostitueren, horeca en hotels. Daarop staan ook hoge boetes en gevangenisstraffen. Manilla staat bekend als een stad waar veel toeristen komen die uit zijn op sex met jonge meisjes en jongens. Steeds meer van die kinderen hebben zich aan al prostitutie in de rode buurt van Manilla. Vaak eisen hun ouders dat van ze, maar ze weten ook elkaar onder druk om zich te verhoren. Het parlement van de Filipijnen heeft eenmalige wet in voorbereiding voor het hele land.

Hof veroordeelt paar tot 8 jaar in zaak-Puijmbroek

DEN BOSCH (ANT) - Het gerechtshof in Den Bosch heeft de 31-jarige I.B. en de 26-jarige ex-vrouw E. de K. beiden uit Amsterdam, veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf. De twee werden in februari dit jaar door de rechtbank in Den Bosch veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf wegens zware mishandeling van de zesjarige Theo Puijmbroek. Beide verdachten gingen tegen dat vonnis in hoger beroep. Advocaat-generaal mr. Huisman eiste op de zitting van 11 november bevestiging van het rechtbankvonnis.

Ten Puijmbroek werd op maandag 27 augustus vorige jaar door een personeelslid van een hotel in Eindhoven dood op de bank in een kamer gevonden. Het kind was door de moeder, die in een eis van een jaar door de rechtbank werd vrijgesproken van medeplichtigheid, bij de verdachten achtergelaten. Van hen kreeg het kind een fatale dosis cocaïne. Ook werd zij door het paar seksueel misbruikt.

In beroep acht jaar voor doden zesjarige meisje

DEN BOSCH (ANT) - Het gerechtshof in Den Bosch heeft de 31-jarige I.B. en de 26-jarige ex-vrouw E. de K. uit Amsterdam veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf.

De twee werden in februari dit jaar door de rechtbank in Den Bosch veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf wegens zware mishandeling van de zesjarige Theo Puijmbroek die daarvoor overleed. Ze gingen tegen dat vonnis in hoger beroep. Advocaat-generaal mr. Huisman eiste op de zitting van 11 november bevestiging van het rechtbankvonnis.

Theo Puijmbroek werd op maandag 27 augustus vorig jaar door een personeelslid van een hotel in Eindhoven dood op de bank van een hotelkamer gevonden. Het kind was door de moeder, die nu een eis van een jaar door de rechtbank werd vrijgesproken van medeplichtigheid, bij de verdachten achtergelaten. Het kind kreeg een fatale dosis cocaïne en werd seksueel misbruikt.

op school van naa

13

Justitie spaart terwille van dochters incestueuze vader

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG/NIJEUWKOOP — Om grote schuldgevoelens bij de dochters van de verclachte te voorkomen, heeft de Haagse officier van Justitie mr. G. van Eldijk geen lange straf geëist tegen een 53-jarige Nieuwkoopster die zijn nu zestienjarige dochter tien jaar lang seksueel heeft misbruikt. Ook met zijn andere drie dochters pleegde hij incest, maar volgens de reclamerover van gevangenisstraf voor de vader juist het schuldgevoel bij de dochters aanvullend.

De officier van Justitie eiste daarom een gevangenisstraf van 40 weken waarvan 37 voorwaardelijk. De Nieuwkoopster heeft de drie weken, ongewaarsd, waarschijnlijk eveneens niet te zitten omdat hij een vergelijkbare tijd in voorarrest heeft gezeten.

De een na oudste dochter vertelt uiteindelijk dat haar vader haar al vanaf haar vijfde of zesde

jaar en de douches tot onthutende handelingen had gedwongen. Hij zou haar daarbij tevens hebben bedrogen en geslagen.

De man wil graag dat zijn inmiddels uit huis geplaatste kinderen weer thuis komen. President mr. S.P. Kootte noemde dit onbegrijpelijk. „U snapt er niets van, dat is toch onmogelijk. U hebt er geen benul van wat u uw kinderen hebt aangedaan,” aldus mr. Kootte.

Uitspraak op 10 december.

Staatssecretaris: Tr 29 overheid doet nog te weinig tegen incest'

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG — „Op het gebied van incest doet de overheid wel iets, maar nog veel te weinig.”

Dit zei de staatssecretaris Kappene van de Coppello van emancipatie tijdens de presentatie van het boek 'Het misgunde doorbroken' van de Vereniging tegen seksuele kindermishandeling binnen het gezin.

Aan het verzoek van de vereniging om uitbreiding van het aantal betaalde krachten — momenteel zijn dat er twee die elk twintig uur werken — kan de staatssecretaris niet voldoen. Ze beklagde wel overig te geen voeren met justitie en WVC.

De staatssecretaris zei met de vereniging te hopen dat de subsidie overgenomen wordt door WVC. „Mijn taak is het stimuleren van problemen en het uit laten vloeien van experimenten.”

Daarna komt echter het tijdstip van de waarheid die subsidie moet ingediend worden. „De eventuele aanvraag staatssecretaris Van der Heijden (WVC) kan echter ook geen toezeggingen doen.”

Het boek geeft een overzicht van de activiteiten van de vereniging vanaf 1981. Van 1981 tot mei van dit jaar zijn 1110 vrouwen en meisjes en 26 mannen en jongens door de vereniging begeleid. Daarvoor zijn in bijna elke provincie aangepaste verwerkingscirkels opgericht. Zij krijgen hulp van ervaringsdeskundigen, vrouwen die zelf seksueel misbruikt zijn door een familielid. Ook geven leden van de vereniging individuele begeleiding.

Daarnaast proberen de vrouwen hun deukendheid over te dragen aan de bestaande hulpverlening. Dit gaat niet altijd even makkelijk. Ineke Jonker van de vereniging: „Er zijn gedragingspatronen die vinden dat je alleen in het huis en nu moet werken en die dus niets van ons moeten hebben.”

Het leidt ook de vereniging in elke gemeente een team opgericht zijn met verslaggevers van politie, justitie, alternatieve hulpverleners en ervaringsdeskundigen. Zo'n breed samengesteld team zou namelijk de beste waarborg zijn voor een goede opvang van kind en moeder.

„Wij vinden niet dat de vader naar de gevangenis moet, maar we zijn er wel voor dat er een confrontatie met de vader wordt uitgesteld. Nu geeft de politie een schrijverij en dan kan de man weer naar huis. Vaak gaat hij dan in het gezin toch verder. Het kind consuleert dan de hulpklare niet aan te doen valt en dat het beter helemaal niet meer kan zeggen,” aldus voorzitter Marijke Jonker.

SEKSUELE KINDERMISHANDELING IN GEZIN Vereniging vangt meer dan 1100 slachtoffers incest op

Van onze verslaggever

DEN HAAG — In de vier jaar dat de Vereniging tegen seksuele kindermishandeling binnen het gezin bestaat, zijn 1136 vrouwen en meisjes opgevangen. Nog eens ruim achttien personen, die met incest hadden te maken, tochten telefonisch contact met de 59 zelfhulpgroepen van de vereniging. De vereniging draagt vrijwel volledig op vrijwilligers, vrouwen die zelf seksueel misbruikt werden door hun vader of stiefvader, hore of oom. Dit blijkt uit het meerjarenverslag „De stille doorbroken” van de vereniging.

Het werd woensdag aangeboden aan staatssecretaris Kappene van de Coppello (Emancipatiezaken). Uit het experimenteel rapport van het Emancipatiebeleid wordt dit jaar anderhalve tot beschikbare gezeld voor activiteiten als van de vereniging. Kappene vindt dat na de driejarige experimenten die zijn aangevraagd, moeten doorwerken in het beleid van vakorganisaties. In dit geval WVC. Staatssecretaris Van der Heijden van dat departement wilde daar duizend echter geen uitdrukking over doen. „Ik zie deze vrouwen verdund voor het eerst. Ik kom niet op luisterkens om daar onmiddellijk financiële voorslagingen te doen.”

Uit het verslag van de Vereniging blijkt dat het opvanghuis voor incestslachtoffers in Groningen (zie pagina 18) voor modervallen (schadelijke) bij lange na niet kan voorzien in de behoefte. Het opvanghuis is erger als een reageer experiment voor de drie noordelijke provincies. Volgens het verslag zou in elke provincie een dergelijke voorziening moeten komen. In de non opvangvoorzieningen van minister Brinkman (WVC) wordt niet gerept over opvanghuizen voor mensen die met incest hebben te maken.

De vereniging wil mythen over incest afbreken door middel van voorlichting. Zo spreekt ze liever over seksuele mishandeling dan over incest, incest kan immers ook op vrijwillige basis bestaan, bijvoorbeeld bij seksuele contacten tussen broers en zussen en neven en nichten.

Een mythe is volgens de vereniging dat een incestpleger een psychopaat is, zwabegeld of een drankard die op een slagveld pleit woont. Het zijn vaak „gewone” huisvaders die misbruik maken van de macht die zij over hun dochter hebben. Hun zonen ervaren daardoor de macht en misbruiken hun zussen. Door de mythe van de sociale man in stand te houden, wordt ontkend dat incest een machtsprobleem is, dat zit ingebed in de samenleving en dat er geen verdringing, speeltelijke afwijking of andere wege voor nodig is om incest te plegen. De incestpleger is een *man*, de douches, je oom, de buizer.

Uit het verslag blijkt dat seksuele mishandeling en misbruik in eenderde van de gevallen voorkomt tussen broer en zus. Uit dit experimenteel gegeven leidt de vereniging af dat gedragsdouches ernstig zinnen als incest verklaren uit een gedwongen seksueel en probleem op het werk.

Incest komt zowel voor in autoritaire als anti-autoritaire gezinnen. Uit het verslag blijkt ook dat ernstige geweld bij incestslachtoffers vaak worden omgekeerd en gebruikt voor het gezin van welzijn.

Kinderporno: Nederlander gepakt

Amerika vraagt borgsom van drie miljoen voor vrijlating mede-directeur Intex

(Van een onzer veralgemeens)

AMSTERDAM - De Amerikaanse seksbaron Charles G. is in Amerika aangehouden op verdenking van handel in kinderporno. De in de binnenstad van Amsterdam als 'dikke Charles' bekend staande G. is mede-directeur van Intex Nederland B.V. een bedrijf dat zich bezighoudt met de distributie van seksbalden, seksfilms en -video's en seksartikelen. G. is naar nu blijkt op 7 november bij binnenkomst in de Verenigde Staten in Los Angeles aangehouden.

Zijn betrouwen bij de illegale import van kinderpornografische van de VS zou onder meer moeten bij-ken uit vijf banden waarvan vier-justitie in de staat Pennsylvania zegt te beschikken. De Amerikaanse justitie verdenkt G. bovendien van handel in verdovende middelen en pems. Voor zijn vrijlating heeft justitie in Amerika een borgsom vastge-esteld van 3 miljoen gulden.

Par 26-11
Naar verwachting moet hij volgen de week voor het eerst voor de rechter verschijnen.

Mede-eigenaar van Intex J. van Marie is momenteel druk doende de 3 miljoen gulden borg uit het bedrijf vrij te maken. Een woordvoerder van Intex zei vanmorgen dat 'dikke Charles', die na zijn zakenreis in Amerika op vakantie zou gaan, van Los Angeles naar Philadelphia is ge-voerd en weer terug. Dit laatste in verband met een behandeling van zijn suikerziekte.

Intex, met een jaaromzet van 70 mil-joen gulden, wordt beschouwd als

één van de grootste concerns op het gebied van de pornodistributie in Europa. G. is tevens exploitant in Amsterdam van vele pershows, 'live-shows', spechtalen en zing-aksessinkjes.

Een woordvoerder van Intex ont-kennt ten slotte de firma kinderporno distribueert. Volgens hem heeft Intex in de jaren zeventig vijf films en boeken in het pakket gehad waarvan de meeste van 12 tot 14 jaar-figuurden. Naar zijn zeggen is dat onderdeel in 1980 in overleg met justitie uit het pakket gehaald. 'Het kon ons toch nika schelen; de markt daarvoor is zo klein dat het voor ons commercieel nooit interessant is ge-weest.'

Anderhalp jaar geleden is de politie met een grote actie de handel in kinderporno in de Amsterdamse seks-wereld te lijf gegaan. Stapels porno-grafie werden in bestaanszinnen en tegen veel verkopers werd proes verbaal opgepakt.

Ook in de Verenigde Staten bestaat scherpe aandacht voor het verboden import van met name kinderporno-grafie. Bij verschillende geleghe-den hebben de Amerikaanse justitie-ten gezegd Nederland en Dene-marken te beschouwen als de voornam-lijke producenten van kinderporno. Intex ziet de aanhouding van zijn directeur als een uitdaging van het Amerikaanse standpunt.

Postuum onderzoek tegen Amerikaan wegens kinderporno

AMSTERDAM, maandag 27-10

Tegen een Amerikaanse journalist die verleden week vermoedelijk zelfmoord heeft gepleegd in Amsterdam, is een onderzoek inge-steld wegens vermeende be-trokkenheid bij kinderporno-grafie.

Bij het onderzoek in de wo-ning van de 46-jarige Ralph Gregory Martin, in Florence in South-Carolina is een grote hoeveelheid pornografische voor-onden, met name van kinde-ren.

Martin's vorige week dinsdag dood aangetroffen in Am-sterdam.

Misbruik 'voor eigen plezier' leidt vaak tot exploitatie om groot commercieel gewin Toeneming aantal meldingen kinderporno verwacht

Door onze redacteur

HIERE JIPES

BERGEIN, 14 nrc 14
— Juste tot minister Korthals Alts van Justitie als de VS op bereik was om de auto's te laten over-tagen dat Nederland niet bij de-sterk schuldig was aan het produ-ceren van kinderporno, deed de politie in Bergen (Noord-Holland) een inval in het huis van een ver-vaardiger van kinderpornografisch ma-teriaal. De inbeslagneming van letuur en videofilms leidde mid-den september tot de arrestatie van de cineast W. de G. (1959), dochter broer en een tweede mede-werker.

Van de drie zit De G. nog steeds vast. Hij bevond zich in de voor hem ongeschikte positie dat de politie kon achterhalen, wie de minderjaren waren die voorwaars in het bij beslag genomen ma-teriaal.

Het gaat om jongens en meis-jes, van wie een regionale vester de 11 en 16 jaar oud, die allen in de kop van Noord-Holland wonen. De kinderen zijn door de politie ge-hoord en een aantal van hen heeft voor de G. belustende ver-klaringen afgelegd. De politie ronds naar onderzoek tegen dagen af.

De Bergense zaak trekt de aan-dacht, nadat er het afgelopen jaar veel discussie is geweest over de vraag of in Nederland op grote schaal kinderporno-grafie werd ver-vardigd en voor commerciële, onwettelijke gebruikt.

Personeelsgebrek

Vooraf tegenover Amerikaanse beschuldigingen hielden minister Korthals Alts en later ook pre-mier Lubbers standpunt dat de-land voornamelijk doerloofend is voor elders vervaardigd ma-teriaal, voornamelijk afkomstig uit Scan-dinavië en uit het verre Oosten. Van de zijde van sommige politie-mensen — bijvoorbeeld het hoofd jeugd- en jeugdopvoeding Amster-

dam, mevrouw Speelberg — en van de zijde van de vervoermaatschappij kinderhandel, kwamen an-dere geluiden. Mevrouw Speel-berg klaagde dat serps te reizen op de politie, maar, daarvan namen en merkt dan dat die ook commercieel uitgebuit kunnen worden. De ervaring leert, aldus De Wit, dat de combinatie van de opzigt voor het nutteloos-ten om (groot) commercieel ge-win schakel exploiteren van kin-deren.

Hoe delictus het optreden in concrete gevallen is, blijkt uit de sta-tistiek van de Bergense zaak. Na een tip van een niet met meer minderjarige relatie van De G. over opnamen van seksueel ver-keer tussen De G. en minderjaren en van minderjaren onder het feitelijke, bestond het opgevat met re-terre te Alkmaar tot een inval in het huis van De G., die in het verleden nam geslachtelijk heil als verdrijver van pornografische doerworf ook in de gewangene heeft geeten.

Het aangestelde film- en foto-ma-teriaal bevestigde de infor-matie van de tegever, die echter op grond van het bestaansmateriaal ook wettelijk was getuige in de ge-vende-derde verdring. Im-mers ook hij figureerde in films waar sprake was (stelt) van seksueel verkeer met een minder-jarige, terwijl hij zelf niet meerder-jarig was. De conserptieve verklaring van de jeugd-gedrag was daarom voor de bewijsvoering niet meer bruikbaar en de status van verdachte maakte dat hem op de rivier's daarvan gezeten moest worden.

„Dan zit je niet meer rivoes dat je niet hebt”, zegt vervolgend of-ficier van justitie mr. A. C. Heer-ke, „want beloven kan je in dat stadium niet”.

Publiekrecht was ook de vraag in hoeverre de betrokken kinderen zelf dat wel was hun ouders benoemd nagevolgd. Om die vragen gaat het. Antwoorden zegt De Wit, zijn de eerste na-mes neg niet te verwachten. Dan

volgt een „eerste inventarisatie” over een zaak als de Bergense zegt hij dat de een combinatie licht is te verdragen. „Het was een exploitatie patroon: de exploitat gebruikte kinderen voor het eigen plezier, maar, daarvan namen en merkt dan dat die ook commercieel uitgebuit kunnen worden. De ervaring leert, aldus De Wit, dat de combinatie van de opzigt voor het nutteloos-ten om (groot) commercieel ge-win schakel exploiteren van kin-deren.

Hoe delictus het optreden in concrete gevallen is, blijkt uit de sta-tistiek van de Bergense zaak. Na een tip van een niet met meer minderjarige relatie van De G. over opnamen van seksueel ver-keer tussen De G. en minderjaren en van minderjaren onder het feitelijke, bestond het opgevat met re-terre te Alkmaar tot een inval in het huis van De G., die in het verleden nam geslachtelijk heil als verdrijver van pornografische doerworf ook in de gewangene heeft geeten.

Het aangestelde film- en foto-ma-teriaal bevestigde de infor-matie van de tegever, die echter op grond van het bestaansmateriaal ook wettelijk was getuige in de ge-vende-derde verdring. Im-mers ook hij figureerde in films waar sprake was (stelt) van seksueel verkeer met een minder-jarige, terwijl hij zelf niet meerder-jarig was. De conserptieve verklaring van de jeugd-gedrag was daarom voor de bewijsvoering niet meer bruikbaar en de status van verdachte maakte dat hem op de rivier's daarvan gezeten moest worden.

„Dan zit je niet meer rivoes dat je niet hebt”, zegt vervolgend of-ficier van justitie mr. A. C. Heer-ke, „want beloven kan je in dat stadium niet”.

Publiekrecht was ook de vraag in hoeverre de betrokken kinderen zelf dat wel was hun ouders benoemd nagevolgd. Om die vragen gaat het. Antwoorden zegt De Wit, zijn de eerste na-mes neg niet te verwachten. Dan

de eerste vragen van de ouders was: wat is er aan matril? En wat is er mee gebouwd? We be-antwoorden dat de ouders van een film, waarmee geend-voert is in landelijke bladen en verspreid een fragment voorkomt van de opnamen met minderjaren. Ge hebben we op grond van aangestelde administratie zoveel mogelijk laten terugbellen”.

Schaamte

De ouders maken zich in alle gevallen goed verweten dat ze niet door hebben gehad aan welke rivier's ze hun kinderen bloot stelden door hen het contact met De G. toe te staan, aldus de politie. Bij de kinderen zelf strelen schaamte en angst over het feit dat De G. hen zo bedrogen zou hebben, om de voortgang. Een tweetal minderjaren heeft daarom geen verklaring wil-len afgeven. Zeven van de negen gezinnen, waarin sprake is geweest van een kind dat daerwettig contact met De G. had, van zijn papillen had en daarbij gefeld is, maken gebruik van een of andere vorm van slachtoffer. Een aantal andere gezinnen, waarin sprake is van kinderen bij wie het niet (er) was met gekomen, heeft uitvrij-ge gesproken met de betrokken politiemensen achter de rug.

De G., die in Bergen en omgeving als de G. is toptant en als registrator van talentenpechen grote populariteit genoot bij de jeugd, benoemde zijn slachtoffer door te benoemen als foto-sche-delf van zijner zangers voor te stellen.

Struip. „Ze kwamen binnen voor een mooie foto en dan was het een kwestie van opblowen: elke keer een stijpe vester”.

Maakt vaderfiguur

Too Klein, maatschappelijk werker belast met slachtoffer-ten in het kader van de werk-

zaamheden van de jeugd-en-jeugdopvoeding in Bergen. „Er is dus-sonderling een kwestie van een on-gelijke situatie, van macht van een vaderfiguur, een volwassen tegengestelde situatie van een on-gelijke van de toekomstverwachtingen, de glimur, ontsoed een situatie waarin je als het ene goed had soveleken, het volgoed niet meer kon weigeren. Daarbij kwam later de angst voor ontdekkings”.

Gevoerd was de bezigheden van De G. in zijn kinderen onder-zoek dat die ook eerder zijn uitgelekt, zegt Toon Klein. „An-ticantgevelen hebben we immid-dels geleerd dat de kinderen die dat overkomt, bepaalde talenken geven die herkenbaar zijn als te maar worden gezien. Ik ben overtuigd dat dat met drie kinde-ren ook het geval is geweest, zon-der dat iemand ze herkende. Als er dan onderzoek moet komen, zoals prof. Dood bejert, was ik willen dat daarmee ook onderzoek wordt gedaan, want ik denk dat dat ook soort misbruik meer vóór-stand is laten zien”.

Portretstudies

Het contact tussen De G. en zijn papillen kwam meestal in stand af de jongens en meisjes 12 jaar of veertien waren en daaronter enkele jaren. De G. ook het vertrouwen van ouders te winnen door de kinde-ren thuis te brengen en portret-studies te laten zien.

Bij de kinderen die in onder meer goede heb overtroffen ouders, was het niet de beugelen hebben en van het feit dat daar-van foto's en dia's bestaan, wat sommigen niet zeer wist. Anderen geloven nog steeds niet die re-bedrigen zijn, wiet anderen zijn boazd. Het past om kinderen die te veel van hun vader zijn, te schen-ken ontdekken, spanned vinden. Dat steund daarvan misbruik maakt, misbruik. „Mijnende de G. met de kinderen, vind ik ge-heel d' nog wel het ergste van die hele zaak”.

Blijf-van-ljif-huizen dreigen met sluiting

DEEN HAAG. — De Blijf-van-m'n-ljif-huizen in Eindhoven, Nijmegen, Groningen, Heerlen en Alkmaar hebben gestoken bij een demonstratie in Den Haag gedrukt op 1 januari 1986 te sluiten. Ze willen daarmee protesteren tegen de plannen van minister Brinkman (VVD), volksgezondheid en cultuur, die de financiering van deze opvangcentra voor hun maatschappelijke vrouwen met ingang van het komende jaar via provincies en gemeenten wil laten lopen.

De financiële toekomst van de meer dan twintig Blijf-van-m'n-ljif-huizen in ons land hangt dan af van de solidariteit van de provincies, aldus betrouwbare bronnen. Provincies en gemeenten kunnen immers in grote mate zelf bepalen wat zij met de gelden uit hun fondsen gebeurt.

De protesterende vertegenwoordigers zenden bovendien dat misbruik van vrouwen (dus ook slachtoffers per jaar) en landelijke aanwezigheid in Oor-

ook door het rijk worden aange-

Op 18 november wordt er in de Tweede Kamer over de nota Opvangvoorzieningen gesproken.

Op 230 vertegenwoordigers van Blijf-van-m'n-ljif-huizen in tien gemeenten, voorheen van spandoeken en halloons, over het binnenland en aandacht voor hun rijk naar de provincies. De minister schrijft dit aan de Tweede Kamer in een reactie op de nota van de Tweede Kamer (VVD), waarin gevraagd wordt de decentralisatie van de Blijf-van-m'n-ljif-huizen niet te laten doorgaan.

Brinkman blijft bij overheveling van Blijf-huizen naar provincies

Door een ander redacteur 26
In de Tweede Kamer heeft minister Brinkman (VVD) blijft bij zijn voorstellen de Blijf-van-m'n-ljif-huizen over te hevelen naar de provincies. De minister schrijft dit aan de Tweede Kamer in een reactie op de nota van de Tweede Kamer (VVD), waarin gevraagd wordt de decentralisatie van de Blijf-van-m'n-ljif-huizen niet te laten doorgaan.

Mevrouw Ter Veld heeft haar minste vorige week en tijdens het debat over de opvangvoorzieningen voor vrouwen die slachtoffers zijn geworden van mishandeling en seksueel geweld. Vrij algemeen had de Kamer betekenis tegen de plannen van Brinkman met de Blijf-van-m'n-ljif-huizen die een landelijke functie hebben, omdat zij ook vrouwen uit andere provincies helpen. Het voorstel van de huizen met hun taken van opvang, voorlichting en actie is bij het rijk beter verankerd dan bij de provincies, meent de Kamer.

Rijkswaterstaat ontrent aanneming van de motie „Ik heb de bevestiging willen onderzoeken“, schrijft hij. Uitgangspunt is decentralisatie naar het laagste niveau, tenzij voldoende kan worden overtuigd dat de provinciale overheid respectievelijk de rijksoverheid beleidsverantwoordelijkheid niet draagt.

Oftewel: hij de landelijke functie van de huizen erken ook met de stichtingen wil overleggen over het landelijke rijk ter bestrijding van seksueel geweld bij het rijk dat de beleidsverantwoordelijkheid draagt. Het moet worden overgedragen aan de provincies op het moment dat de Wetgeving van kracht wordt. Volgens hem kunnen de provincies een beter op de opvangfunctie toegesneden subsidie systeem hanteren dan het rijk. De Wetgeving moet nog door de Tweede Kamer worden behandeld.

Blijf-van-m'n-ljif-huizen hebben vooroordelen over provincies

64
13 Een aantal Blijf-van-m'n-ljif-huizen, die opvang bieden aan mishandelde vrouwen (met hun kinderen), wil op korte termijn stoppen met het bieden van hulp. Een van de redenen is de angst voor de sangekondigde decentralisatie. In Open Forum van 31 oktober legden twee medewerkers van het Blijf-van-m'n-ljif-huizen in Delft, Angeline Goosen en Margje de Groot, uit waarom decentralisatie een bedreiging is voor deze vorm van vrouwenhulpverlening. Mevrouw L. Guebler, lid van Geledeputate Staten van Zuid Holland en voorzitter van het Interprovinciaal Overleg voor Maatschappelijk Welzijn, volgt deze redenering op. Zij verwijt de Blijf-huizen leedwaters voor de provincies, die straks over de financiering moeten beslissen.

Blijf-van-m'n-ljif strijdt tegen vrouwenmishandeling. Zij wil de ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen doorbreken. De Blijf-van-m'n-ljif-huizen bieden als opvangvoorzieningen voor bedreigde en mishandelde vrouwen uitsluitend geen definitieve opvang. Hieraan moeten meer structurele maatregelen en bijdrage leveren. Tot over kan ik de opvattingen van Blijf-van-m'n-ljif onderschrijven.

Maar onbegrijpelijk wordt het, wanneer Blijf-van-m'n-ljif-huizen uit angst voor decentralisatie hun schiksel bepalen. Dat betekent, dat Blijf-huizen niet door de decentralisatie maar door de reus voor decentralisatie verdwijnen. Een opmerkelijk verschijnsel.

In dit verband lijkt het mij goed kort te te gaan op de algemene principes van decentralisatie. De rijksoverheid heeft enkele jaren geleden een decentralisatieplan opgesteld. Daaruit werd afgeleid, dat op tal van beleidsgebieden decentralisatie van de beleidsverantwoordelijkheid van het rijk naar de provincies en de gemeenten moet plaatsvinden.

In principe moeten de gemeentebesturen zoveel mogelijk zelf kunnen uitvoeren welke voorzieningen nodig zijn in de eigen gemeente. Zij staan het dichtst bij de burgers. Bij voorkeurs wordt de bestuursverantwoordelijkheid van de provincies voor de land. Slechts bij hooggevoerde voorzieningen waarvan er maar enkele in het land nodig zijn,

het rijk verantwoordelijkheid in de

Onjuist

In de nota opvangvoorzieningen en in de ontwerp-wetlijn wordt de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur aangewezen, dat hij de Blijf-van-m'n-ljif-huizen wil decentraliseren naar de vier grote gemeenten en de provincies. Dat betekent, dat zij voortaan door deze huizen worden.

Angeline Goosen en Margje de Groot stellen in hun artikel, dat na twee jaar alle Blijf-van-m'n-ljif-huizen overgeheveld naar de gemeenten. Dit is niet juist. Na twee jaar blijven de provincies en de vier grote steden in principe voor de Blijf-van-m'n-ljif-huizen verantwoordelijk.

Als reden voor hun vrees dat decentralisatie de Blijf-van-m'n-ljif-huizen bedreigt, wordt ondermeer genoemd dat de huizen hiervoor overgeleverd worden aan de „politieke wil“ van de provincies en gemeenten. Gewond wordt, dat een aantal huizen gedwongen wordt te sluiten. Een volgrekt ongegronde reden. Welke provincie heeft gezegd, dat de Blijf-van-m'n-ljif-huizen opgeheven moeten worden? Overigens, overwaardig wil ik wel, dat zij niet berouwd is voor de politieke besluitvorming van de rijksoverheid. De politieke samenvatting van het kabinet en het parlement is door de jaren heen veranderd. Door het voornemen zichzelf maar afzet op te hebben, behoudt Blijf-van-m'n-ljif de algemene zelf te doen wat zij van de lagere overheden vreest.

Het landelijk overleg van de stichtingen Blijf-van-m'n-ljif heeft begin dit jaar de provincies gevraagd naar hun oordeel over de decentralisatie. Ik heb als voorzitter van het Interprovinciaal Overleg (IPO) de provincies verzocht om oordeel over de decentralisatie. Dat de provincies overlopende argumenten aanwezig achten voor volledige handhaving van de rijksoverheidsbeleid, was dit welk. Blijf-van-m'n-ljif-huizen zijn immers niet zo hoopgevolgzaam, dat er maar enkele in het land nodig zijn. Er zijn nu 18 Blijf-huizen.

Aansprekpunt

Wat achten de provincies het van belang, dat de rijksoverheid verantwoordelijkheid blijft dragen voor de algemene aspecten van het beleid (inmiddels op het terrein van justitie) tegen vrouwenmishandeling. Dat betekent, dat Blijf-van-m'n-ljif op landelijk niveau een aansprekpunt blijft bovendien over het algemeen beleid tegen vrouwenmishandeling.

Voorts heb ik namens het IPO geschreven, dat de provincies bij het voornemen van het provinciaal beleid ten aanzien van Blijf-van-m'n-ljif-huizen aandacht zullen besteden aan

het feit, dat vrouwen in verband met hun veiligheid ook een beroep doen op Blijf-van-m'n-ljif-opvang buiten de eigen provincie. Dat vrouwen vaak de overtuiging hebben dat Blijf-van-m'n-ljif-huizen in andere provincies doet echter niet af aan de verantwoordelijkheid te komen tot een selectie spreken van deze voorzieningen. Ook het aantal Blijf-van-m'n-ljif-huizen rechtvaardigt niet een rijksoverheidsbeleid.

Samenhang

Daarnaast is ook de samenhang met andere opvangvoorzieningen van belang. Ook voor deze voorzieningen aan de provincies in tegenspraak om provinciale beleidsverantwoordelijkheid niet te dragen.

Mijn brief aan het landelijk overleg van de Blijf-van-m'n-ljif-huizen heb ik afgestempeld met een opmerking die ik ook nu wil herhalen. Rijksoverheidsbeleid houdt niet zonder meer een bijdrage aan de voor de financiering van dit werk eventuele decentralisatie van de provincies niet betekent, dat de Blijf-van-m'n-ljif-huizen gedoemd zijn hun bestaan te verliezen. Ik ken niet de coördinatie, dat Blijf-van-m'n-ljif nu niet vooroordelen over de provincies dan ook in ieder geval noodzaak voor de provincies hebben. Dat is jammer. Want door deze misvattingen bedroeft niet de decentralisatie Blijf-van-m'n-ljif, maar Blijf-van-m'n-ljif zichzelf.

DIRS IRMA GUNTHER

Kamer vindt dat rijk subsidie Blijf-huizen moet blijven geven

Door een ander redacteur

DEEN HAAG, 19 nov. — Blijf-van-m'n-ljif-huizen en opvangcentra voor (thuis)kinderen en jongeren met een handicap, die niet meer in het rijk, vindt een meerderheid van de Tweede Kamer.

De opvatting staat bijvoorbeeld tegenover die van minister Brinkman (VVD) die gisteren in de Tweede Kamer aangekondigd volhoudt de bevoegdheden over opvangvoorzieningen per 1 januari 1986 te zullen overbrengen naar provincies en gemeenten. Na het gebrek verzet van de fracties van CDA en PvdA, nu hij alomtevereenlijkt te zijn het zogenaamde decentraliseren van 1985 uit te stellen. Van oktober tot 1990, zoals de Tweede Kamer, wil Brinkman nu weten.

De minister zal verzet te zijn dat de Tweede Kamer op dit punt tegen decentralisatie gekant is, terwijl jaren lang mogelijk is gebleven de wetgevingen die bij de burgers, door provincies en gemeenten, te laten uitvoeren. De wetgeving, die voor dat is geschreven, heeft vanaf 1988 een rechtsverplichting over de provincies en gemeenten te hebben. In een brief die de Kamer voor het debat ontving schreef de minister dat het „technisch mogelijk“ is de opvangvoorzieningen per 1985 onder de hand van het rijk te laten. Verder wordt beregt

NRC 19

de uitvoering van de plannen van de Welzijnswet echter in gevaar. Van particuliere kinderopvang. Wouters ondervond Brinkman de laatste kritiek. Eventueel overzien de PvdA-fractie de rijksoverheid, maar het oordeel van beide fracties.

De grote meerderheid van de Tweede Kamer is gekant tegen de sluiting van talen als burocratie en wetgeving en de behoud van de provincies en gemeenten. De provincies en gemeenten worden gevraagd om hulp aan jongeren en ouders uit elkaar te trekken.

PvdA-woordvoerder Ter Veld vraagt de regering nu in een motie de Blijf-van-m'n-ljif-huizen onder verantwoordelijkheid van het rijk te laten toelaten de regering een samenhangend beleid heeft ontwikkeld voor vraagstukken als vrouwenmishandeling en seksueel geweld. Ook de PvdA went voor de aanpak.

Wet gelijke behandeling

RECHT & WET

Subsidie als machtsmiddel tegen discriminatie *vk 16*

Hoe lang moet wetgeving duren en hoe zorgvuldig moet het proces zijn als het per wet te regelen onderwerp verstrekkende gevolgen voor de burgers heeft? In 1973 werd een machtingswet in slechts twee weken opgesteld, door de formele procedures gezet en afgezonderd.

Die machtingwet regelde via de de collectie van inkomensvorming in Nederland. De wet was een soort dictaat: alle lenen, inkomens van vrije beroepsbeoefenaren, prijen, huren en pachten werden gefixeerd via strikte richtlijnen. Een wet met verstrekkende gevolgen. Doordat beleid is mogelijk als iedereen doorzichten is van de ernst van een zaak.

Was iedereen dat ook maar als het gaat om het tegengaan van discriminatie. Dit verzuimd bleek niet weinig belanghebbenden bij vrouwenorganisaties, vakbonden en de belangvereniging van homoseksuelen COC. Bijna iedere Nederlander bleef twijfelen aan de stelling dat vrouwen, zwarten, homo's en alle anderen niet zoveel rechten en plichten hebben als elke andere burger, maar als het gaat om statuten met een wetelijk verbod op discriminatie vallen de meningen reens uit. De discussie over de Wet Gelijke Behandeling heeft dat wel duidelijk gemaakt.

In oktober verscheen een onderzoek van de Interdisciplinaire Werkgroep Homostudies waarin het toekomstige functioneren van de Wet Gelijke Behandeling wordt geanalyseerd in verhouding met buitenlandse wetgeving op dit punt. Dit toekomstige functioneren zal bevestigd zijn, maar die constatering doet er nog maar weinig toe. Het is immers de vraag of de wet er nog komt. Onderzoekers mr. J. van Ginneken en drs. J. Hoogma gaven hun werk uit onder de titel *Gelijk krijgen is de kunst. Om meer dan een reden treft het gekken*.

Het voorontwerp van de Wet Gelijke Behandeling werd in 1981 gepubliceerd door de toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken, J. Kraaijeveld-Wouters (nu Kamelid), en minister van Justitie De Ruiter (nu minister van Defensie). Het voorontwerp regelde een verbod op discriminatie. Het begrip werd gedefinieerd als „ongerechtigd onderscheid tussen personen op grond van geslacht, homofobie en huwelijksstand”.

Het ontwerp regelde alleen discriminatie in het openbaar en maatschappelijk leven. Wie prive verschil maakt, hoeft de rechter niet te vrezen. Dit liet zonder belang, zoals een onderzoek uit 1984 van M. Deboele, en drs. P. Koomen (ook van de interdisciplinaire werkgroep homostudies). Zij lieten dat discriminatie op groveverhoudingen (bijvoorbeeld in huwelijksverband) welk niet in Nederland.

Kraaijeveld-Wouters organiseerde in 1981 een uitgebreide inpraakrond.

Dat democratische gebaar kostte haar de glorie van een snelle wet. In rechtsreligieuze kringen leven betwopen tegen vrouwen en homoseksuelen in bepaalde gebieden. Het debat werd gedomineerd door de vraag mag de staat een schoolbezuur verplichten een homoseksueel aan te nemen die leeft in strijd met de godsdienstige richtlijnen van de school?

Voorgedrukte protestbrieven en de bijbehorende effectieve lobby voorwaart met op de dag van vandaag dat het voorontwerp een wetsontwerp en vervolgens een wet werd. Het kabinet neemt het tegenwoordig een vrije keuze, wat zij wel zeggen als zeek het zelf maar uit.

Fracties in de Tweede Kamer bleven voor een wetsontwerp te zorgen nu het kabinet heeft afgehaakt. De VVD heeft het initiatief, de PvdA staat klaar op de achtergrond en het CDA vervult, als altijd, een sleutelrol. Van zijde is het draagvlak, gezet dat elke wetsontwerp dat geen rekening houdt met de gevoeligheden in de CDA-achterban, politiek geen kans maakt.

In de werkelijkheid proberen onderzoekers van de Rijksuniversiteit in Utrecht met de moed der wanhoop de discussie over de wet te beïnvloeden met wetenschappelijk bevestigde voorstellen en aanbevelingen. Gelijk krijgen is de kunst van Ginneken en Hoogma is inmiddels de vijde in een reeks.

De twee hebben zich gericht op hoe functioneren van de toekomstige Coninklijke Gelijke Behandeling. Kraaijeveld-Wouters en De Ruiter hadden in 1981 namelijk bedacht dat in een gewet van discriminatie het slachtoffer zich niet zou moeten wenden tot de gerechtelijke maar tot een commissie die de klacht moet onderzoeken, eventueel zal bemiddelen en een niet bindende afspraak aan doen.

Ginneken en Hoogma constateerden dat de oplossing onvindende is. Ze stelden voorbeelden van dat de Wet Gelijke Behandeling alleen discriminatoire handelingen verbodt en niet onzorg. Het zal dus ook straks niet verboden zijn met onzorgzaam aan te acteren tot handtegen-bomoseksuelen zoals dat wel verboden is als het gaat om joden en zwarten.

Ervaringen in de Verenigde Staten leren dat het best effectief kan zijn om het verlenen van subsidie en vergoeding te gebruiken als machtsmiddel. Wie subsidie of een vergoeding ontvangt van de gemeente New York, verplicht zich niet te discrimineren naar ras, huidskleur, religie, nationale afkomst, seksuele voorkeur. Wordt niet deze algemene regel in Nederland, de Wet Gelijke Behandeling al niet mogelijk.

JOSE SMITS

Nederland ligt achter bij sommige, niet eens zo progressieve buitenlandse als het gaat om de gelijke behandeling van vrouwen, homoseksuelen en etnische minderheden. Politici en ambtenaren wijten dat aan juridische complicaties. Marianne Hoogma over de buitenlandse praktijk.

Marianne Hoogma

Ondanks de toezeggingen in het Regeringsakkoord komt het kabinet deze roepzorg niet met een Wet gelijke behandeling. Het algeest wordt de wettelijke regeling niet: premier Lubbers gaf de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie de opdracht om de mogelijkheden voor een bredere wet dat het voorontwerp uit 1981 te onderzoeken. Daarnaast, als schrale troost, ligt er het voorstel van minister Korthals Altes van Justitie om de artikelen in het Wetboek van Strafrecht tegen discriminerende uitlatingen uit te breiden met 'seksuele gaardheid'. Dat laatste voorstel ligt ook goed in CDA-kringen.

Deze zomer kwam de Tweede-Kamerfractie van de VVD met een eigen Standpunt in Hoofdelingen over een tot stand te komen Wet gelijke behandeling, de twee schetsen van een initiatiefwetvoorstel. Kennelijk verwachtte de VVD-fractie toen al een verdere verandering van het CDA. De fractie wil een brede wet, met daarin niet alleen de gronden 'geslacht, homofobie en burgerlijk staat' uit het voorontwerp, maar ook de andere in artikel 1 van de Grondwet genoemde gronden: ras, godsdienst of levensovertuiging en politieke gezindheid.

Aanvallend stelde de PvdA zich bij monde van woordvoester Van Nieuwenhoven te ruggehoed op zijn aanzien van het VVD-initiatief. Het verbod van een voorontwerp zou alleen, maar verdraggen werken. Maar begin oktober verklaarde de PvdA zich open voor wel bereid tot samenwerking met de VVD.

Homoseksueel

Nieuw is het voorstel van Lubbers om discriminatie op grond van seksuele gaardheid via het strafrecht aan te pakken niet. Noorwegen en Frankrijk gingen Nederland op dit gebied voor. In het Noorse Wetboek van Strafrecht zijn sinds 1981 de bestaande artikelen tegen discriminatie op grond van ras, seksuele en geloofsovertuiging uitgebreid met homofobie.

gaardheid, levenswijze of gezindheid". Het eerste artikel verbodt bedreiging, belediging of het aanzetten tot haat, het tweede heeft betrekking op het weigeren van de verkoop van goederen of het gebruik van voorzieningen.

Recentelijk, op 29 juni 1985, zijn ook in Frankrijk de strafrechtelijke bepalingen tegen discriminatie op grond van ras, godsdienst, seksuele en gezinsomstandigheden uitgebreid met 'les moeurs' (zeden). Hoewel de wettelijke in bedoeld om discriminatie van homoseksuelen tegen te gaan, gaf de socialistische indier, Jean-Pierre Michel, de voorkeur aan de ruime term zeden. Op die wijze vallen niet alleen leeftijden, maar ook uiterlijke verschijningsvormen (bijvoorbeeld pannen) onder het discriminatieverbod.

Tot dusver zijn de Noorse bepalingen geen echt effectief middel gebleken om de discriminatie van homoseksuelen tegen te gaan. Zo werden nagenoeg alle zaken die door de Noorse organisatie van homofiliën zijn aangevraagd gesponorend. Slechts in één geval ging het openbaar ministerie tot vervolging over. Het betrof de uitlatingen van dominee Hans Bratruer tijdens een radio-uitzending. Bratruer riep tijdens 'alle ware christenen' om hem te volgen in gebed opdat 'God alle homoseksuele mannen en lesbische vrouwen zal doen verhuizen uit promiscue gezinnen in de samenleving'. In een andere uitzending van de staatsradio verbaasde Bratruer zijn oproep tijdens een discussie met het lesbisch parlementslid Wenche Løvmo.

In eerste instantie werd Bratruer door de rechtbank vrijgesproken, maar in hoger beroep werd hij schuldig bevonden. Volgens de uitspraak, van december 1984, is het recht van vrijheid van meningsuiting en godsdienst geen rechtvaardiging voor het doen van discriminerende uitlatingen.

Uit de Noorse ervaringen, maar ook die met bijvoorbeeld de Nederlandse bepalingen tegen rassendiscriminatie, blijkt één van de grootste nadelen van een regeling via het strafrecht: de slachtoffers van discriminatie zijn afhankelijk van de bereidheid van het openbaar ministerie om tot vervolging over te gaan.

In theorie kunnen de Franse bepalingen effectiever zijn dan de Noorse, omdat organisaties die discriminatie bestrijden zich als civiele partij kunnen voegen (dus meer invloed kunnen uitoefenen) in een strafzaak, en schadevergoeding kunnen eisen. Belangenorganisaties, maar ook de individuele slachtoffers van discriminatie, kunnen tenslotte direct actie bij de strafrechter instellen als het openbaar ministerie niet tot vervolging is overgegaan. Omdat deze mogelijkheden in Nederland veel beperkter zijn heeft een alleen strafrechtelijke benadering van discriminatie aan homofiliën weinig zin. Bovendien

den, waarom zo ingewikkeld als het ook eenvoudig kan via een civiele wet?

De VVD-fractie ziet in het voorstel van Lubbers tot nadere bestudering van een bredere Wet gelijke behandeling geen reden om in het *Standpunt* ontwikkelde eigen ideeën te laten vallen. Mevrouw Rumpf kondigde op 2 oktober aan dat haar fractie nog voor de jaarwinsting een initiatief-wet-voorstel zal indienen.

Op zichzelf hoeft een brede Wet gelijke behandeling geen onnodig verraagde fractie te zijn. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de uitwerking van de anti-discriminatiewet in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. In de wetontwerpen van Title VII van de Civil Rights Act, de federale Amerikaanse wet tegen discriminatie in het arbeidsproces, werden in eerste instantie alleen de gronden ras, religie en nationale afkomst genoemd. Dat er aan de uiteindelijke wet uit 1964 seks werd toegevoegd, is min of meer aan het toeval te danken.

De uiterst conservatieve afgewerkte Howard Smith was tegen elk voorstel voor een anti-discriminatiewet. Hij meende dat door een voor die tijd verraagde voorstel als het opmerken van seks, de hele anti-discriminatie wet voorlopig in de ijskast zou worden gezet. Maar toen zijn amendement er eenmaal lag, was het voor de leden van het Congres moeilijk om steekhoudende argumenten aan te voeren tegen een bredere wet. Toemerkend in 1963 de Equal Pay Act, die voorziet in een gelijke beloning van vrouwen en mannen, was aangenomen.²

Het omgekeerde geval deed zich voor in Groot-Brittannië. De Race Relations Act uit 1976, tegen rasdiscriminatie, is vrijwel een exacte kopie van de een jaar eerder aangenomen Sex Discrimination Act.

De ervaring in de praktijk met deze wetten leert dat er technisch gezien ook weinig verschillen zijn in de aanpak van discriminatie van bijvoorbeeld vrouwen of raciale minderheden. In de Verenigde Staten worden de ervaringen die de klachtencommissies opdoen bij de bestrijding van rasdiscriminatie toegepast bij seksdiscriminatie, en omgekeerd.

Commissie gelijke behandeling

Het Voorontwerp van een Wet gelijke behandeling uit 1981 voorziet in een speciale commissie. Die commissie zou op verzoek een oordeel kunnen uitspreken over de vraag of er in strijd met de wet gehandeld is, zelfstandig onderzoek kunnen verrichten naar de naleving van de wet, bemiddelen tussen partijen en de regering adviseren.

Een dergelijke commissie is geen nieuw fenomeen. De huidige wetten inzake gelijke behandeling (beloning) van mannen en vrouwen

wet op het terrein van de arbeid kennen eveneens commissies, evenals de particuliere sector en een voor de overheid. Het instellen van die commissies had indertijd vooral praktische redenen. De technische en arbeidsrechtelijke kant van loonzaken is daarmee ingewikkeld dat een (verplicht) advies van deskundigen noodzakelijk werd geacht.

Ook voor de benadeelden zou een commissie voordelen hebben. Niet iedereen die zich ongelijk behandeld voelt, slecht mensen met een werkgever voor de rechter. De procedure bij de commissies is informeler dan bij de rechter en bovendien zijn er voor de klagers geen kosten aan verbonden. Mocht er indertijd sprake zijn van ongelijke behandeling en is de werkgever niet bereid de situatie te veranderen, dan kan de klager alsnog met de uitkomst naar de rechter.

Ook de VVD-fractie acht het in haar *Standpunt* wenselijk dat er bij de toekomstige Wet gelijke behandeling een dergelijke commissie komt, maar zij acht het niet noodzakelijk dat die commissie taken en bevoegdheden krijgt op het terrein van de beschikking. Wat de fractie voor ogen staat, is een tijdelijk onderzoek/documentatiecentrum en adviesorgaan.

Wanneer we kijken naar de ervaringen met de huidige commissies gelijke behandeling van mannen en vrouwen, is het VVD-standpunt niet zo onbegrijpelijk. De behandeling van de klachten duurt vrij lang, meer dan een half jaar is geen uitzondering. Voornaamste oorzaak is de geringe beschikbaarheid van de leden van de commissie. Hun werk voor de commissie is namelijk een onbezoldigde nevenfunctie. Verder zijn de werkgevers in de particuliere sector geneigd zich weinig aan te trekken van het oordeel van de commissie. Slechts in een minderheid van de gevallen leidt het indienen van een klacht ook daadwerkelijk tot gelijke behandeling of beloning. In de praktijk verslechtert de arbeidsverhouding eerder, variërend van kleine persoonslijsten omhoog. Slechts in de aanpak voor racisten zoals de reden voor het geringe aantal verzoeken dat de commissie jaarlijks ontvangt. Willen de benadeelden alsnog hun recht halen, dan zullen zij een beroep op de rechter moeten doen. Maar ook met een positief advies van de commissie is het lang niet zeker dat bijvoorbeeld een loonverhoging wordt toegewezen. Blijkbaar hanteren rechters of andere criteria dan de commissies, of zij laten andere wettelijke preferenties.³

Amerikaanse ervaringen

De ervaringen met vergelijkbare commissies in het buitenland zijn evenwel aanmerkelijk positiever. Een van de oudste (sinds 1965) en best geoutilleerde commissies op het gebied van gelijke behandeling is de Equal Employment Opportunity Commission (EEOC) uit de Verenigde Staten. Deze houdt toezicht op de naleving van de federale wetten tegen discriminatie in het arbeidsproces, waaronder de hierboven genoemde Title VII. In de loop der jaren heeft de EEOC zich niet meer dan driehonderd medewerkers ontwikkeld tot een van de grootste federale instanties voor de arbeidsrecht. De commissie onderzoekt per jaar bijna veertigduizend klachten over discriminatie. Verreweg de meeste verzoeken hebben betrekking op discriminatie wegens ras en seks. Klachten op grond van religie komen veel minder voor; gemiddeld slechts twee procent. De drempel is bewijs zo lang mogelijk gebouwd: de commissie telt vele tientallen bukmantelen verspreid over het hele land, en aan de procedure zijn voor de klagers geen kosten verbonden. Een ander belangrijk aspect is dat de klagers wettelijke bescherming genieten tegen mogelijke represailles door de werkgever.

Weigert een werkgever mee te werken aan het onderzoek, dan kan de EEOC de gegevens via de rechter vorderen. Is de commissie van oordeel dat er sprake is van discriminatie, dan zal zij in eerste instantie trachten te bemiddelen. In ongeveer twee derde van de gevallen slaagt de EEOC er in om werkgevers die zich schuldig maken aan discriminatie tot een vrijwillige naleving van de wet te bewegen. De schiedverdragen die daarbij overeen worden gekomen zijn voor Nederlandse bedrijven aanzienlijk gemiddeld meer dan de huidige dollar per geval.

Mocht de bemiddeling, dan kan de bemiddeling met het onderzoekssysteem van de commissie naar de rechter. Omdat nu niet langer de (financiële) mogelijkheid bezit, kan ook de EEOC namens een of meer benadeelden procederen. Omdat individuele klachten maar een beperkt inzicht geven in de matiging van de anti-discriminatie wetten, heeft de EEOC wel de bevoegdheid om op eigen initiatief onderzoek te verrichten naar structurele vormen van discriminatie. Werkgevers die meer dan honderd personeelsleden in dienst hebben, zijn verplicht om jaarlijks aan de commissie te melden hoeveel vrouwen en leden van minderheids groepen zij in dienst hebben.

Op grond van die gegevens kan de EEOC benadeelden of het personeelsbestand min of meer onroekend met het arbeidsaanbod in de regio dan wel sterk afwijk. Wijkt het onderzoek uit tot vrouwen of leden van minderheids groepen ondervondertijd zijn, dan is het bedrijf verplicht een affirmatieve actie plan op te stellen. Dat het afgeven van behulpzaam met maatregelen die ervoor gericht zijn de ondervondertijd op de lijn te helpen.

Een andere belangrijke taak van de EEOC is de vaststelling van richtlijnen waarbinnen keurig staat onschuldig welke gevallen onder de anti-discriminatie wetten vallen. Deze interpretaties van de wet zijn enerzijds bedoeld om tot een meer uniforme uitleg van de wet te komen, anderzijds zijn zij een voorlichtende functie. Zij wijzen werkgevers en sollicitanten op hun rechten en bepalen welke maatregelen bedrijven, vakbonden en bureaus voor arbeid-bemiddeling dienen te nemen om discriminatie te voorkomen. Een van die richtlijnen gaat over de procedures die gehanteerd dienen te worden bij de selectie van personeel. De EEOC vindt functies die mensen op grond van bijvoorbeeld hun nationale afkomst uitsluiten in strijd met Title VII. Dergelijke, veel indirecte discriminatie, eren hebben bijvoorbeeld betrekking op lichaamsbouw, leeftijd, bevolkingsgroepen van Aziatische afkomst, die meestal kleiner zijn dan de gemiddelde Amerikaan, worden uitgesloten. Hoeveel de personen worden uitgesloten, wordt het algemeen de instemming van de rechtbanken en worden op de wijze gemonitord in de jurisprudentie.

Ik wil niet dat Amerikaanse voorbeeld niet bevestigen dat discriminatie in het arbeidsproces in de Verenigde Staten is uitgebleven. Zo niet het er bijvoorbeeld naar uit dat na de benoeming van de aartsrechter John Edward Moore tot Attorney General (hoofd van het ministerie van Justitie) de affirmative action maatregelen afgeschaft gaan worden.⁴ Wel heb ik geprobeerd aan te tonen dat een goed geoutilleerde commissie met 'tanden' zeker een bijdrage kan leveren aan een effectief functionerende Nederlandse Wet gelijke behandeling.

Nederland ligt nog steeds achter waar het gaat om een wettelijke bescherming van vrouwen, homoseksuelen en etnische minderheden tegen discriminatie.⁵ Politici en ambtenaren op de departementen van Justitie en Arbeid, juridische complicaties. Door gebruik te maken van de ervaringen met buitenlandse anti-discriminatie wetten kan die achterstand worden ingelopen. II

Noten

1. L. Pedersen, Norway. The Anti-discrimination Law. The experience to far, in: *IGA, Policy Book 1985: A global view of lesbian and gay oppression and liberation*. Amsterdam, 1984.
2. P. Burnette, *Sex and the Single Male*, Prohibiting employment discrimination: Ideas and politics in the congressional debate, in: *American Journal of Sociology* 80 (1980) 2, p. 512.
3. T. Peterson en M. van Kesteren, *Gelijke kansen op werk*, Den Haag, ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1985. L. Auerbach, *Racism*, *Verkeerde behandeling voor witte*, *Humoort* 21 (1985) 10, p. 44-47.
4. R. Lohd, *Recht en slecht in een onzekere wereld*, de Volkskrant 3 oktober 1985.
5. In de, wat het om de vrijheden van homoseksuelen, vrouwen en etnische minderheden betreft, Verenigde Staten, zijn al bijvoorbeeld tegen vrouwen, zwart personeel en meer dan vijftien andere specifieke wetten en verordeningen tegen discriminatie van homoseksuelen en vrouwen.

De artikel is gebaseerd op het onderzoekssysteem van de Amerikaanse Equal Employment Opportunity Commission (EEOC) in de Verenigde Staten. Het is gebaseerd op de rapporten van de Amerikaanse Equal Employment Opportunity Commission (EEOC) in de Verenigde Staten. Het is gebaseerd op de rapporten van de Amerikaanse Equal Employment Opportunity Commission (EEOC) in de Verenigde Staten.

Fear of AIDS Prompts Legal Moves in U.S.

By E. R. Shipp
New York Times

NEW YORK—States and cities across the United States are enacting numerous proposals, prompted by public concern about AIDS.

From town halls to the halls of Congress, laws and guidelines connected with the emergence of acquired immune deficiency syndrome have been adopted or proposed to:

- Ban the operation of bathhouses that are havens of homosexual activity. This week, Governor Mario M. Cuomo ordered officials in New York City to close establishments permitting "high-risk sexual activities."

- Require that certain workers take a test that detects the presence of the AIDS antibody in the blood, a sign of probable infection with the virus.

- Require that those whose tests for AIDS antibodies are positive be identified to state health officials.

- Quarantine AIDS victims.

- Make it a felony for homosexuals and intravenous drug users to donate blood.

In at least two major races, in New York and Houston, candidates have made an issue of the disease in their campaigns, offering plans for combating it through local laws.

AIDS is a fatal condition caused by a virus that weakens the body's defenses against infection. There is no known cure. At least 1,200 cases have been diagnosed in the United States since 1979, with 7,255 resulting in death.

In the United States, the syndrome primarily has affected male homosexuals, intravenous drug users who share needles and hemophiliacs and others who have received contaminated blood products. Scientists say the virus has only been known to spread through intimate sexual contact, and transfer of blood.

In several major American cities, attempts to curb the spread of AIDS have focused on homosexual bathhouses, where men gather to engage in sex with multiple partners.

But in San Francisco, despite court-imposed restrictions on sexual conduct at homosexual bathhouses, the city's yearlong legal battle to curb "unsafe sex" at these establishments has had only limited success, according to legal and health officials.

The bathhouse issue has spilled over into the New York mayoral race. Jesse McGree, the Republican-Conservative candidate, has called for closing not only bathhouses but also bookstores, bars and movie theaters "to protect these people from themselves."

AIDS is also an issue in the mayoral race in Houston, where a remark that was inadvertently broad-

cast touched off a controversy last week. Louise Welch, the Republican challenger to the Democratic incumbent, Kathryn J. Whitener, said that one of his plans for combating AIDS was to "shock the voters."

The remark was made as Mr. Welch was preparing to be interviewed on a local news program.

He said he did not know his microphone was on.

In San Francisco, the Board of Supervisors is considering a proposal to protect those with AIDS from discrimination in employment, housing and public accommodations. A similar measure became law in Los Angeles in August.

It is a matter of debate whether the state of lawmakers is meant to curtail the spread of AIDS or to appease a fearful public.

viewed on a local news program. He said he did not know his microphone was on.

In Washington, Representative William E. Dannenheimer, Republican of California, offered a justification for legislative action. "Considering the magnitude of the epidemic we are staring in the face," he said, "if there is an error to be made, it should be made on the side of the people of this country, the 95 percent of us who follow a heterosexual lifestyle."

In rebuttal, Thomas B. Stoddard, the legislative director for the

New York Civil Liberties Union, said: "We are getting the political short-circuit response to problems: Throw out a platform as fast as possible, satisfy some constituencies and get some publicity."

A major area of debate concerns a test that determines if a person has been infected with the AIDS

virus. Scientists believe that the presence of the antibody usually indicates the steady presence of the virus, for which no good direct test exists, and the possible ability to spread the virus to others.

Federal researchers now estimate that from 700,000 to 1.4 million Americans are carrying the virus in their blood. Only between 5 percent and 10 percent of infected individuals have developed AIDS within the first five years.

The test has been a boon to blood banks, which have used it since last spring to eliminate potentially contaminated blood from the supply for transfusions, but it is now being proposed as mandatory for certain workers. The military recently announced that it will enlist personnel as well as to screen recruits.

Houston is one of the latest cities to consider an ordinance requiring that food-service employees be tested twice yearly and be issued

health cards if they are free of infectious disease. A similar ordinance was enacted in Miami last month over the objections of local health officials.

On Wednesday, Colorado became the first state in the nation to require that the names and addresses of those found to have the AIDS antibody be reported on a confidential basis to the state health department.

Health officials have argued that the reporting requirement is necessary to track the disease. They also point to their long record of confidential handling of reports on venereal disease victims. But those opposed to it, including Dr. John A. Zehorah, Denver's director of public health, say the regulation could have "an adverse effect on disease control in Colorado."

"More than likely," Dr. Zehorah said, "it will go out of the state for the time."

Mr. Stoddard, of the civil liberties union, said: "The nightmare is that these laws will be used for purposes other than health and will lead to a loss of jobs, a loss of housing, a loss of services. It will be assumed that one is gay if one is on the list and is not a member of one of the other risk groups."

Another area of some debate has been the use of quarantines. Though there has been much general discussion among politicians, religious leaders and some medical professionals, the Texas Board of Health has a proposal before it to add AIDS to the list of communicable diseases for which quarantines are available.

ABYAKABO NA OVERLEG MET JUSTITIE:

Verplicht Aids-onderzoek gevangenen van de baan

Van een vervalsgeresultaat

AMSTERDAM — Een verplicht bloedonderzoek op Aids onder alle gevangenen is van de baan. Een onderzoek bij bepaalde risicogroepen behoort wel tot de mogelijkheden om de currente onderzocht gevangenen over Aids te screenen. Dit heeft bestuurder B. Vermeulen van de ambtenarenbond Abvakabo dinsdag gezegd na het overleg met het ministerie van Justitie.

De Abvakabo had Justitie vorige week gevraagd een onderzoek te houden naar het besmettingsgevaar van Aids voor gevangenisbezoekers. Volgens Vermeulen lopen bezoekers een grote kans botmet te raken met het Aids-virus, als gevangenen met potentiële Aids-patiënten, zoals drugsmis-

ters of mensen met sterk versnelde seksuele relatie. Door bloedcontact met deze mensen zou een bezoeker besmet kunnen raken", zei Vermeulen.

Hoofdbezoekers van verschillende bron van leiding Knoled Gendag angst voor Aids die er volgens de bond bestaat, niet bevestigen. In Arnhem werd het grote bloedonderzoek genoemd. Als we al bij milieus moeten uitbreiden, is het einde zoek. Dan kunnen we beter meteen verspreiden naar huis gaan. Een hoofdbezoeker in het Huis van Bewaring in Den Bosch, ik heb het gelezen in de krant. In onze richting heb ik nooit iemand over besmettingen horen spreken.

Het heeft algemeen dienst van het

Huis van Bewaring in Den Haag als gezinsdier dat er wel over Aids wordt gesproken, maar dat het geen hot hangier is.

"Angst voor Aids? Het zou best kunnen, ik weet het niet", reageerde een hoofdbezoeker in Haarlem.

Hetze

Vermeulen zei dinsdag dat er wel degelijk een reus probleem bestaat. Dat de bond hysterie opwekt woeft bij van de hand. "Wij signaleren overtuigend: het zou welken en daar proberen we het tegeng te doen. Dit is onze taak."

Vermeulen is van mening dat goede voorlichting over Aids heel wat onrust kan verminderen. "We hebben glorieus afgesproken dat de GGIV in Nederland voorlichting gaan geven aan gevangenisbezoekers. Daarmee moeten we de angst voor ons doel weg te kunnen nemen."

De homogeny van de PvdA beschuldigde de Abvakabo er dinsdag van niet af te weten van het besmettingsgevaar van Aids. "De Abvakabo had zich beter van te voren kunnen laten informeren. Nu ontbreekt er informatie over het Aids-paatsienet", aldus de PvdA-homogeny in een brief aan de TSV-bond.

Geen bijzondere controle op ziekte Aids in gevangenis

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 9 nov. — Staatssecretaris Korte Van Henst (justitie) niet op dit moment geen aanleiding om het personeel in de gevangenis met bijzondere maatregelen te beschermen tegen besmetting met Aids, zoals dat personeel via de ambtenarenbond Abvakabo had gevraagd. De staatssecretaris heeft dat te weten na overleg met de gezondheidsinspecteur voor het gevangeniswezen in een brief aan de federatie van de gevangenis- en huizen van bewaring laten weten. Wel meent ze dat er goede voorlichting aan het gevangeniswezen moet komen over de ziekte.

Cipiers eisen onderzoek gevangenen op Aids

Van een vervalsgeresultaat

AMSTERDAM — De gevangenisbezoekers willen dat de gevangenen worden onderzocht op Aids. De veldonderzoek gevangenisbezoekers in Nederland maken zich zorgen dat de ziekte kunnen oplopen bij visitatie op de gevangenis.

Volgens J. Rietveld van de ambtenarenbond Abvakabo lopen gevangenisbezoekers een verhoogd risico. Staatssecretaris Korte Van Henst (justitie) heeft volgens Rietveld de vraag van de gevangenisbezoekers te bevestigen met de gevangenisartsen.

Oproep bond tot Aids-onderzoek wekt onnodig hysterie

V4 12

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — Het partijbestuur van de PPR en een aantal deskundigen hebben maandagavond verontwaardigd gereageerd op de oproep die de ambtenarenbond Abvakabo aan het ministerie van Justitie heeft gedaan een onderzoek in te stellen naar het besmettingsgevaar van Aids voor gevangenisbewaarders.

De PPR beschuldigt de Abvakabo van „het onnodig opwekken van hysterie“. Aids-specialist S. Danner van het Academisch Medisch Centrum (AMC) in Amsterdam roept het voorstel „grote onzin“. Ook K. de Graaf, mede-directeur van de Amsterdamse Bijlmer-bajes, vindt dat de bond te hard van stapel loopt.

De ambtenarenbond deed de oproep aan het ministerie vorige week in het bundelblad „Aanzen“. Aanleiding is de angst van bewaarders door de omgang met gedetineerden besmet te raken

met het Aids-virus. Met name het controleren van de anus van gevangenen op verborgen spullen zien de bewaarders als een gevaar. Zij willen dat alle gevangenen in Nederland worden onderzocht op de gevreesde ziekte.

De Abvakabo heeft begrip voor de angst van de gevangenisbewaarders, maar stelt de bond dat in gevangenis potentiële Aids-patiënten zitten: drugsgebruikers en mensen met sterk wettelijke seksuele contacten. „Er bestaat nog steeds onduidelijkheid over de manier waarop besmetting kan plaatsvinden. Daarom vragen wij het ministerie van Justitie een landelijk onderzoek in te stellen naar de risico's voor het justitiepersoneel“, schreef de Abvakabo. De verantwoordelijke bestuurder H. Vermeulen was gisteren niet voor nader commentaar bereikbaar.

Hysterie

Het partijbestuur van de PPR heeft gisteren in een brief aan de Abvakabo

haar boodschap geëit over het beleid van de bond. „U begeeft zich op het bellend vlak naar discriminatie. Na gedetineerden, strok homoseksuelen en het algemeen“, aldus de PPR. Het bestuur vindt dat de bond er beter aan had gedaan zich eerst de nodige kennis over de ziekte te verschaffen in plaats van al eerste „het lok voor hysterie te openen“.

De Abvakabo en het ministerie overleggen vandaag over een mogelijk onderzoek. Een woordvoerder van Justitie verklaarde gisteren dat nog niet vaststaat of het ministerie oordeelkundig zal gaan. „Tot nu toe hebben wij ons bezig gehouden met het geven van voorlichting. Mocht nu blijken dat er gevallen zijn van met Aids besmette gevangenisbewaarders, dan zou Justitie moeten overwegen of een onderzoek ondergedetineerden nodig is“, aldus de woordvoerder. Tot op heden is bij geen enkele gevangenisbewaarder Aids geconstateerd.

Aids-specialist S. Danner noemt de

angst van de gevangenisbewaarders grote onzin. Volgens hem lopen ze geen enkel gevaar met het Aids-virus besmet te raken.

Danner: „Aids wordt overgedragen door seksuele gemeenschap of bloedtransfusie. Zolang gevangenisbewaarders niet naar bed gaan met gevangenen of een bloedtransfusie ondergaan in de gevangenis, is er geen enkele reden tot angst. Ook het controleren van een anus op verborgen spullen kan geen besmetting opleveren. Natuurlijk is het wel verstandig hand-schoenen aan te trekken. Maar zelfs zonder zou ik nog niet bang zijn Aids te krijgen.“

Tram

Volgens hem komt de angst voor Aids voort uit de onbekendheid met de ziekte. „Er bestaan nog te veel vraagtekens. Die onduidelijkheid maakt mensen bang en leidt vaak tot onnuttige dingen.“ Om de angst voor Aids de kop in te drukken moet er volgens Danner goede informatie worden gegeven.

De gevangenisbewaarders van de Bijlmer-bajes in Amsterdam hebben vorige week in vijf bijeenkomsten van de GGD voorlichting gekregen over het besmettingsgevaar van Aids.

R. Coutinho, hoofd afdeling volksgezondheid van de GGD in Amsterdam, noemde de voorlichtingsbijeenkomsten zeer nuttig. „Er werden reële vragen gesteld. Je merkt wel dat er een zekere angst voor besmetting bestaat.“ Dat de bond nu toch een onderzoek vraagt, vindt hij belachelijk. „Door de omgang met gevangenen krijg je echt geen Aids. De angst is niet reëel“, zegt Coutinho.

Ook K. de Graaf, mede-directeur van de Bijlmer-bajes, vindt dit er onnodig paniek wordt gezaid. De Graaf: „De bond loopt te hard van stapel. Natuurlijk zijn er risico's om besmet te raken met wat voor ziekte dan ook, maar die risico's heb je ook al in de tram zit.“

Angst cijfers voor Aids V4 16 krijgt staartje

Als de Abvakabo kijkt alle opwindende te voren had gereisd, was de zaak misgelopen. Dit is achteraf de reactie van H. Vermeulen, verantwoordelijke van de bond die de Aids-hysterie drie week nieuwe vlees kreeg.

De ambtenarenbond kreeg twee brieven van homogroepen, PrDA en PPR omdat de bond een oproep van gevangenisbewaarders had onderkend om alle gedetineerden in Nederland een verplicht bloedonderzoek op Aids te laten ondergaan.

De reden: enkele bewaarders zijn bang besmet te raken met de dodelijke ziekte omdat ze wel eens gedetineerden tot in de anus moeten invoeren. Sommige gevangenen zijn verslaafd aan drugs of homo-

seksueel en behoren dus tot de Aids-rijstegroep.

Besmetting door fouilleren is praktisch onmogelijk. Dat had de bond niet onderkend. Bestuurder Vermeulen begrijpt achteraf ook dat homogroepen zo reagerden, maar hij heeft nu eenmaal te maken met de onrust onder bewaarders. Die bewaarders zijn lid van de bond en daar kom je voor op, is zijn redenering.

De bond zit nu met een probleem.

De hele affaire is voor een van de andere leden, de homoseksuele ambtenaar Frank Houman, reden zijn lidmaatschap op te zeggen.

„Twintig jaar ben ik lid van de bond geweest maar dit strijkt mij zo tegen de haren in dat ik er moet zeggen. Dit is discriminatie van gedetineerden, straks homoseksuelen in het algemeen en het raakt kant noch wél“, zegt hij. „De bond zet aan tot discriminatie mede uit mijn naam. Daar denk ik voor“, aldus Houman.

Bij mannen tussen 20 en 60

Aids in 1990 doodsoorzaak nummer drie

NAC 29

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 27 nov. — De ziekte Aids zal in 1990 op de derde plaats staan in de lijst doodsoorzaken van mannen tussen de twintig en zestig jaar.

Dit blijkt uit antwoorden van staatssecretaris Van der Sluis op vragen die de Tweede Kamer naar aanleiding van de Aids-nota heeft gesteld. De voorspelling beruist op een „eenvoudige berekening“ van het aantal Aids-patiënten dat op 1 oktober 83 bedroeg. Van hen zijn 51 (61 procent) overleden.

Uitgaande van een jaarlijkse verduubeling van het aantal Aids-patiënten, zullen in 1990 ongeveer 1200 mannen tussen twintig en zestig zijn overleden vanwege voor deze groep de derde plaats in de rangorde van doodsoorzaken, na hart- en vaatziekten en kanker, wordt bereikt.

Het aantal personen dat in 1990 lijdt aan de ziekte wordt geschat op 1000. In dat verband wordt het aantal sterfgevallen „het tope van een ijsberg“ genoemd.

Het totale aantal met Aids besmette personen zal in 1991 vermoedelijk 6000 bedragen, in 1990 ongeveer 2000. Voor 1989 schat men het aantal op 1000 patiënten. De staatssecretaris gaat, in navolging van de ontwikkeling van de ziektecijfers in Amerika, bij

zijn voorspelling niet meer vol van de allernieuwste variant, namelijk een verduubeling per half jaar. Op dit moment is sprake van een verduubeling per acht maanden. De cijfers voor 1990 zijn gebaseerd op een verwachte verduubeling per jaar.

Voor een aanzienlijk deel van Aids vocht Van der Reijden nica. Dat vergroot alleen maar het risico dat mensen zich ten onrechte niet laten registreren, schrijft hij. „Enkelen en bovendien kaalbaar“, meent de staatssecretaris het een van een niet-Aids-verklaring, zoals onlangs bekend werd van een katholieke school. Homobabes en -staats' zullen eveneens beleveningen in de weg worden gelegd uit vrees voor het „onderpanda“ exploiteren van dergelijke gelegenheden waarop in het geheel geen invloed meer kan worden uitgeoefend.“

Slechts drie van de geregistreerde 83 Aids-patiënten waren van het vrouwelijk geslacht. Alle drie — een kind van drie en twee vrouwen van rond de zestig jaar — werden besmet via bloedtransfusie. Bekend is dat van de laatste onbekende patiënten 76 homo- of biseksueel waren.

Fa. Den Haag 14 2

In de Volkskrant van 28 oktober werd verklaard dat een bijeenkomst in Utrecht over anti-discriminatiewetgeving. Daar waar gesteld wordt dat ondergetekende gezegd zou hebben dat de anti-discriminatiewetgeving geen haaksak zou zijn voor de PvdA, is de berichtgeving onjuist. Dat de PvdA berid zou zijn te buigen voor het CDA is zelfs absurd.

Stellingen als deze zouden terecht met verontwaardiging uit de volle zaal beantwoord zijn geworden, als ze waren uitgeproken. Maar die verontwaardiging viel niet te registreren.

De gang van zaken was als volgt. Mijnheer is gesteld dat een meerderheid voor anti-discriminatiewetgeving alleen gevond kan worden buiten het CDA om, door PvdA, VVD, D66 en de partij- en ter linkerzijde.

Indringend onderdaand door de voorzitter van de vergadering of de PvdA in een eventuele coalitieovereenkomst zou willen laten vallen de wil van de coalitieovereenkomst, heb ik het volgende opgemerkt. Noch ik, noch wie dan ook van de college-politici achter de tafel, kan absolute garanderen wat een Congres, groepen te worden over het onderhandelingsresultaat bij een formatie, zal doen. Niet dewegens positie, als bijvoorbeeld kruisaktenstelling, zal men niet ruysen met zijn.

Voor mijzelf, zo zei ik, zo ik een opstelling, die tot uitsluiting van de anti-discriminatiewetgeving zou leiden, onaanvaardbaar vinden. Bovendien leek het mij absoluut ondenkbaar dat het Congres anders zou oordelen. Het hele vraagstuk, zo stelde ik, zou het best door het CDA als vrije keuze tegevoerd worden. PvdA als VVD kunnen worden gezien, betogen voor het CDA als bijkomend voordeel zou hebben, dat zij de verschillen van inzicht in de eigen kring niet zou hoeven te maken.

Ik heb het CDA dus opgevoerd hunnerzijds te opereren vanuit het besef dat de parlementaire meerderheid voor een anti-discriminatiewetgeving, die niet terug te vallen op multichaden. Dit als reactie op mevrouw Krayeweld-Wouters, die verklaarde dat zowel VVD als PvdA het CDA wel zouden overtuigen. DEN HAAG Mr. A. Kosto Lid Tweede Kamer

Zelfverdediging voor meisjes wellicht op lesrooster 15

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 13 nov. — Zelfverdediging voor meisjes komt mogelijk op het lesrooster te staan van het voortgezet onderwijs en de lagere scholen.

Staatssecretaris Kappelen van de Cuppels (sociale zaken en werkloosheid) zit gisteren in de Tweede Kamer dat het ministerie van onderwijs plannen maakt om zelfverdediging bij het sportonderwijs onder te brengen. Hoeveel de zelfverdediging ook aan jongens zal moeten worden onderwezen, is het plan onderdeel van een gemeenschappelijk. Over de termijn van invoering moeten nog beslissingen worden genomen.

Kappelen vindt de zelfverdediging een goed idee en zij hoopt dat het wordt uitgevoerd. De staatssecretaris vergaderde met de Kamercommissie voor emancipatiezaken over bestrijding van seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes. Woordvoerd van zowel de regering als de oppositie maakten zich sterk voor behoud van de „Blijf van m'n lijf-bus”. De regering wil subsidiëring van deze voorlichting in handen leggen van de gemeenten, in het kader van decentralisatie van welzijnsvoorzieningen.

Kinderen heffen vuist op tegen het verkeer

De kinderen van de kinderecatergroep, Kindervuist maken zich erg druk over het gevaarlijke verkeer in Nederland. Daarom hebben ze afgelopen zaterdag een „Nationale Alarmsaal Kinderen in het verkeer” gehouden. Dat wil zeggen dat ze hun vuistjes hebben opgevoerd tegen het verkeer, en dat deden ze in Alkmaar en Apeldoorn.

In Alkmaar wilden ze een zelfgemaakt boekje over alle gevaarlijke verkeersplekken daar aan een wethouder geven. „Maar de wethouder zei op het allerallerlaaste moment af,” zegt Michiel Bouman (die eerst niets wil zeggen omdat hij anders te laat op school zou komen). „Toen heb ik snel de politie en de brandweer van Veilig Verkeer Nederland opgebeld. Die hebben toen dat boekje van ons overhandigd gekregen.”

Volgens Michiel (15) is de nieuw-bouwwijk „Huiswaard” in Alkmaar heel gevaarlijk voor kinderen die naar school gaan. „Je hebt daar allemaal woonwijken, met daartussen lange straten waar kethard wringt geroed. En nergens zijn zebrapaden.”

Gebeuren daar ook veel ongelukken?

Michiel: „Nee, eigenlijk niet, maar dat kan je beter voorkomen voor dat het gebeurt.”

Zelf was hij niet bij de acties in Apeldoorn, maar is er wel van op de hoogte. „Daar hebben een aantal van ons een levensgevaarlijk kruispunt getoelicht. Echt heel link, want er zijn daar geen stoplichten of zebrapaden, en er is geen geld meer voor klankovers bij de gemeente. Kindervuist heeft toen twee zebrapaden op de weg geschilderd, maar is toen wel geveleid-dag door de politie weggevoerd.”

Wou, weggevoerd dat. Maar die zebrapaden zijn er wel gekomen.”

Zeeuwse CDA'er pleit voor meer naaktstranden 15

Van onze correspondent

MIDDELBURG — De Zeeuwse Gedeputeerde J. Ventevogel (CDA) heeft verwacht dat naaktrecreatie binnenkort op meer Zeeuwse stranden geïntroduceerd zal worden. „Naaktrecreatie is goed voor de bevordering van het toerisme in Zeeland,” zei hij onderdaand na een bijeenkomst over recreatie.

Het Zeeuwse provinciebestuur heeft alle kustgemeenten in Zeeland opgevoerd naaktrecreatie op te behouden. Deze week ging de presentator van Domburg, na jarenlang verzet, als tweede gemeente in Zeeland akkoord met naaktrecreatie. In Oostburg (Zeeuws-Vlaanderen) was naaktrecreatie vorig jaar al toegestaan.

CDA-gedeputeerde vraagt tolerantie naar recreëren mag in Domburg

Van onze correspondent RD 15

DOMBURG/MIDDELBURG — Naaktrecreatie is goed voor de bevordering van het toerisme in Zeeland, aldus de Zeeuwse recreatie-gedeputeerde J. Ventevogel. Hij zei dit gisteren na een informatie- en studiebijeenkomst over recreatie.

Deze week ging de gemeenteraad van Domburg, na jarenlang verzet, als tweede gemeente in Zeeland overtaad tot naaktrecreatie toe te staan. Het Zeeuws-Vlaamse Oostburg ging vorig jaar al akkoord. Het Zeeuwse provinciebestuur heeft alle kustgemeenten in Zeeland nu opgevoerd zich tolerant op te stellen ten aanzien van naaktrecreatie.

Volgens gedeputeerde Ventevogel, zelf van CDA-huize, moeten mensen die anders denken over naaktrecreatie dan de gemeindelijke Zeeuw toch in de gelegenheid worden gesteld om in Zeeland hun hobby te kunnen beoefenen. De Zeeuwse recreatie-gedeputeerde verwacht, dat de provinciebestuur zich zo tolerant opneemt, naaktrecreatie binnenkort geheel op de Zeeuwse stranden zal zijn ingebouwd.

Toestemming

De gemeenteraad van Domburg heeft als eerste gemeente op Walcheren de naaktrecreatie toegestaan. Het college van B en W heeft van de raad toestemming gekregen bepaalde

weten wij ons gestemd door een groot deel van de inwoners van onze gemeente.”

Hij noemde de omzwaai van de CDA-fractie het via de achterdoer te loeren, van zaken waar je op tegen bent. Het CDA diende het voorstel van het college. Wel was het als partij tegen naaktrecreatie, maar vond dat moet inregelen op de maatschappelijke ontwikkelingen.

PvdA Gemeentebestuur van Domburg in de Christelijke Groepering andersdenkenden in hun waarde diende te laten. Niet de stemmen van alleen de Christelijke Groepering tegen werd het collegevoorstel niettemin aangenomen. Voorloper Wijsbe noemde het besluit een zwarte dag voor de gemeente Domburg. Hij waarschuwde de raad, „Jij God verlaat heeft smart op smart te verzen”.

Verloederig

De heer J. C. Paardekooper (Chr. Groepering) trufte het van keer tegen het voorstel. „Als christen die zijn normen, zoals hij in de maatschappij dient te leven, ontleent aan de Bijbel, kan een fractie geen stem aan het voorstel verlenen. Wij hebben ons moet Domburg niet over voor de verloederig van de samenleving. Hierbij

Supreme Court in U.S.

To Review Sodomy Law

Washington Post Service

WASHINGTON — The Supreme Court has agreed to hear the case for the first time whether the U.S. Constitution prohibits states from regulating private sexual activities between consenting adults.

The court announced Monday that it would hear a case challenging a Georgia law that prohibits anal and anal sex and is enforced almost exclusively against homosexuals.

Actie NVSH Por 15 brengt ton op

DEN HAAG — Ruim negentigduizend gulden is in de afgelopen drie weken bijeenkomst met een actie die de NVSH heeft gewend onder haar leden. De vereniging, die is 100 leden tellt, heeft in totaal een schuld van drieëntwintig miljoen. Volgens directeur J. J. J. van der NVSH is het bestaat de mogelijkheid een akkoord te bereiken met de schuldeisers als er anderszins kan aan gelden binnenkomen.

De vereniging heeft alsteld van betaling gekregen. Daarnaast is ook de mogelijkheid geschapen alomteerijde op zaken te stellen bij de NVSH.

Gelijke rechten samenwonende en gehuwde diplomaten

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 15 nov. — De gelijke behandeling van gehuwd en ongehuwd samenwonende, van elke seks, zal ook volledig gaan gelden voor alle medewerkers van het ministerie van buitenlandse zaken in het buitenland. De ministers Rijkman (buitenlandse zaken) en Van den Broek (buitenlandse zaken) hebben dit gunstwoord op vragen van VVD-kamerleden.

Een maand geleden liet Van den Broek nog weten dat een volledige gelijkstelling van ambtenaren in het buitenland niet mogelijk was omdat niet-huwelijke samenlevingsvormen in een aantal landen niet worden erkend. Volgens het „Aanbeveling“ was het daarom volgens Van den Broek niet mogelijk mensen die in zo's

samenlevingsvorm leven, in die landen te plaatsen.

De nu aan de Kamer voorgelegde formulering houdt in dat in de praktijk van het plaatsingsbeleid van diplomaten en andere medewerkers van Buitenlandse Zaken met de betrokkenen zal worden overlegd.

Volgens bronnen op het ministerie is dit een aanzienlijke concessie van Van den Broek omdat het vraagstuk daarmee veranderd is van een principiële kwestie in een praktisch probleem, dat gelijk staat met de gewoonte dat niet Franssprekende diplomaten ook niet naar een Franssprekend land worden uitgezonden. De ambtenaren van Buitenlandse Zaken hebben zich niet verzet tegen de mogelijkheid dat voor hen een uitzondering zou worden gemaakt bij de volledige gelijke behandeling van alle rijksambtenaren.

Vier kinderen verkrachten vrouw

Van onze correspondent

DORDRECHT — Vier kinderen in de leeftijd van tien tot dertien jaar hebben in Dordrecht een 42-jarige vrouw verkracht. Volgens de verklaring die de vrouw naar de politie heeft afgegeven hadden de vier, die in de buurt wonen, bij haar aangebond. Vervolgden hebben in de vrouw naar binnen geduwd. Terwijl drie kinderen haar vasthielden pleegde de andere bij toerbeurt ontschuldigde handelingen met haar.

Bij sex tussen volwassenen en kinderen maakt de volwassenen dus altijd misbruik van overtuiging.

Verkrachter mag niet in buurt komen van gewezen slachtoffer

Vk Van onze verslaggever 29

AMSTERDAM — De vice-president van de rechtbank in Amsterdam, mr. R. G. de Boer, heeft een uitspraak gedaan wegens drie verkrachters, verboden zijn in de directe leef- en woonomgeving van een van zijn slachtoffers te komen of haar aan te spreken. De vrouw had hierin een kort geding gevraagd.

De rechtbank in Den Bosch heeft de man eerder wegens drie verkrachters veroordeeld tot drie jaar cel en TBR. Bij de behandeling in hoger beroep werd het onderzoek bevestigd en kwam de verdachte voorlopig op vrije voeten. Wel werd hem verboden contact op te nemen met zijn slachtoffers.

In oktober sprak hij een van hen aan in de bus in Amsterdam; een vrouw met wie hij een relatie heeft gehad. Naar zij zeggen was hij toevallig in dezelfde bus gestapt en was het zoomeet uit de algehele relatie naar hem toegenomen. Volgens de vrouw was hij haar echter al vaker gevolgd en heeft hij bovendien geprobeerd contact op te nemen met de andere twee vrouwen.

Groot is van mening dat de gebeurtenissen zo ernstig zijn en zo traumatiserend voor de vrouw, dat haar verlangen gerechtvaardigd is dat de man uit haar buurt blijft. Daarbij kan volgens hem in het midden blijven of de ontmoeting toevallig was of niet, omdat de ontmoeting op zichzelf een ernstige aanpak van haar zich moeizaam herstellende gezondheid heeft kunnen brengen dat het treffen van een voorziening op zijn plaats is.

De man mag zich op straffe van een boete van vijftienhonderd gulden voor iedere overtreffing niet meer opgevoelen in de buurt van slachtoffers in Amsterdam en de Buitengebied. Ook buiten die gebieden mag hij de vrouw niet aanspreken.

VROUW EIST STRAAT- EN CONTACTVERBOD „Justitie laat slachtoffers verkrachting in de steek“

Vk Van onze verslaggever 28

AMSTERDAM — Slachtoffers van verkrachting zoeken dat strekt vaker door justitie in de steek gelaten. Dat betoogde maandag de advocaat G. van Driem namme een cliënte die vergeefs bij justitie aanklopte voor vervolg van haar „verkrachting“, die haar ondanks een gerechtelijke verbod nu hebben achtervolgt.

In kort geding eiste het slachtoffer dat de man een straat- en aanspreekverbod krijgt opgelegd. Ook eiste ze een symbolische schadevergoeding van 1500 gulden. Het ging om een verdachte

die eerder in Den Bosch is veroordeeld tot drie jaar cel en TBR wegens drie verkrachtingszaken. Bij de behandeling in hoger beroep werd het onderzoek heropend en kwam verdachte voorlopig weer vrij, maar werd hem verboden contact te zoeken met de slachtoffers.

Roadvrouw Van Driem signaleerde dat het al de derde maal is dat in Amsterdam slachtoffers van verkrachting worden confronteerd met dat soort zaken. De man had de vrouw in de bus in Amsterdam aangeproken. Bij de behandeling van het geding, waar de gedachte overigens afwezig was, liet deze zijn raadsman, H. van Dijk, eiser verklaren dat hij „atomotoverval“ in dezelfde bus stapte en hun zoomeet uit hun afgebroken relatie naar hem toe was gestapt.

Na dit voorval had de vrouw vergeefs aan de advocaat-generaal in Den Bosch gevraagd het voorval aan het gerechtshof voor te leggen, zodat de verdachte weer in hechtenis kon kunnen worden genomen.

Terugnval

Van Driem pleurde het verweer van de raadsman van de verdachte met de mededeling dat de man het slachtoffer sinds hun vaker is gevolgd en ook heeft getracht contact te leggen met de twee andere slachtoffers. „Voor mijn cliënte is dit een zeer traumatische ervaring geweest, die een terugval heeft opgevoerd naar de angstperiode van direct na de verkrachting. Ze heeft niet meer naar haar eigen hain en gaat nauwelijks de straat op. Daarom is een straat- en aanspreekverbod op zijn plaats“, aldus Van Driem.

Raadsman Van Dijk voerde aan dat zijn cliënte steeds heeft ontkend de vrouw aan bevoegdheid van hun relatie verkracht te hebben. Hij zou ook helemaal geen contact pogingen te zoeken, omdat zich wel hooide voor overreding van het rechtelijk contactverbod. Het kind van in de bus naar hem gekomen en niet bij de man, aldus Van Dijk, die dan ook geen enkele aanspraak zag voor een straat- en aanspreekverbod. Vice-president R. G. de Boer van de Amsterdamse rechtbank deed donderdag uitspraak.

„Deetman ontzegt

VVD recht op afspraken met links“

Vk Van onze verslaggever 28

DEN HAAG, 29 nov. — Voorzitter Zoutendijk van de VVD-fractie in de Eerste Kamer is op de laatste dag van de algemene beschouwingen voor zijn doen niet uitgewaagd naar minister Deetman van Onderwijs. Deze CDA-bevindenaar zou „de VVD zo ongeveer het recht ontzeggen om samen met de oppositie te komen tot regiegeving op voor liberalen belangrijke terreinen als gelijke behandeling en euthanasie“. Premier Lubbers nam zijn partijgenoot in bescherming.

Volgens Zoutendijk moeten anti-discriminatiewetgeving en euthanasie worden beschouwd als „vrije kwesties“, na het kabinet er niet in is geslaagd met bevredigende voorstellen te komen. Initiatieven vanuit de Tweede Kamer moeten dan met behulp van de oppositie mogelijk en toelaatbaar zijn.

De minister-president vond dat een „heel gevoelige godachtenschap“ en schaarde zich daarmee aan de zijde van CDA-fractievoorzitter Christiaane. Lubbers verweert Zoutendijk het maken van een „ernstige godachtenschap“. Christiaane behield tegenover elkaar een bijzondere verstandhouding, zij hebben afspreek gemaakt.

Lubbers: „Natuurlijk is het altijd mogelijk dat een consensum (bij heel praktische of heel fundamentele zaken niet te bereiken is. Dan moet de afweging worden gemaakt of de zaak kan blijven rusten tot een volgend kabinet of niet.“ Volgens Lubbers kan niet zonder meer worden geteld dat waar het kabinet geen overstemming bewijst het parlement maar moet beslissen.

Zoutendijk hield vol dat als in het kabinet geen akkoord bereikt kan worden de wet vrij is voor initiatieven uit de Tweede Kamer. Overeenstemming in het kabinet betekent voor de VVD iets anders dan een meerderheidsaanpak in het kabinet op zijde de samenvatting.

Commissie pleit voor referendum na wetsvoorstel

Door een parlementaire redacteur

DEN HAAG, 29 nov. — Naar het parlement aamzande wetsvoorstel zouden moeten kunnen worden onderwerpen aan een referendum, als een bepaald aantal kiezers daartoe de wens te kennen geeft. Deze mogelijkheid is voorgesteld door de staatscommissie van advies inzake de relatie kerk-staat.

De staatscommissie heeft de voorgestelde wetswijziging, die zou de volgende week eindapport heeft uit te brengen.

In haar eindrapport van maart 1984 noemde de commissie de invoering van een breedvoerig referendum niet mogelijk zonder grondwettelijke wijziging; zoals onderbrengt zij het niet-bindende karakter van een volksraadpleging over een aangenomen wetsvoorstel, al zou de uitslag van het referendum wel aanleiding kunnen vormen tot correctie van het desbetreffende wetsvoorstel.

20 km /e slachtoffer van wetswijziging of.

Bloot slapen $\frac{1}{4}$ is lekkerder $\frac{1}{2}$

De lekkere naaktslaper slaapt samen, vergeet zijn droom, heeft het raam open en wordt niet spontaan, maar onder de kinderen wakker. Wie zich in dit profiel herkent, hoort in elk geval tot de groep van mannelijke Nederlanders, ongeveer 32 procent van de Nederlandse bevolking.

Ongeveer 35 procent (mannen en vrouwen) slaapt doorgaans alleen. En 37 procent slaapt bloot. Bij jongeren zelfs 48 procent. Naakt slapen is lekkerder en in opmars. Al deze cijfers komen uit het 'Slapgewoonten-enderzoek' van twee Inter View in opdracht van het televisieprogramma 'Onthijt' bij Koo.

Nog meer cijfers: op vrijdagavond ligt drie procent voor tien uur 's avonds in bed. Tussen tien en twaalf haakt 39 procent af, maar de helft van Nederland gaat pas tussen twaalf en halfdrie naar bed.

Children's rights

Gillick's gift to the kids

van 26-10

After three years in the courts and the headlines, and a few before that writing angry letters, Mrs Victoria Gillick has lost a crusade. A mother of 10 children and a woman of old-fashioned ways, she sought

Wait until your birthday

Age	What you can do
5	Drink alcohol in private, see a U or PG certificate film alone (except in London).
7	Open an account and draw money at a National Savings Bank or Trustee Savings Bank.
10	Be convicted of a criminal offence (if it is proved you knew you were doing wrong).
12	Buy a pet animal.
13	Get a (very) part-time job. But check local restrictions.
14	Go into a pub (but not buy or drink alcohol there); own a shotgun, argon and ammunition; be convicted of rape, assault with intent to commit rape, unlawful sexual intercourse with a girl under 16, be sentenced to a detention centre (boys).
15	Open a Post Office Girobank account (if you have a guarantor); be given a youth custody sentence.
16	Leave home without parents' or guardians' consent (probably courts could, but are unlikely to, send you back); marry, if parents consent; leave school, and work full-time if you do; drive a motor, moped or invalid carriage; buy cigarettes, tobacco, liquor (cigarettes, fireworks and premium bonds; sell scrap metal); go to, or live in, a brothel (you can also do this until you are 16); drink, but not buy, beer, wine and cider in a pub or hotel room (unless for eating); be employed by someone else to beg.
17	Fly most aircraft including helicopters; go to prison; drive most vehicles; buy any firearm.
18	Vote, serve on a jury, own land, buy property, sue, change your name, make a will, pawn something, apply for legal aid, bet, be hypnotised in a public performance, be tattooed. And lots more.
21	Become a member of parliament or local councillor, sell alcohol, consent to a homosexual act in private with a man over 21, drive a heavy goods vehicle.

Source: Children's Legal Centre

to stop doctors giving contraceptive pills to girls under 16—hers in particular—without their parents' say-so. The campaign has now backfired. Because of a ruling on her case from the House of Lords last week, lawyers will now be able to argue that parents' rights over children are not absolute, but exist for the benefit of the children. Mrs Gillick's defence of Victorian values, as it was often billed, ended up dealing a nasty blow to the remnants of some ancient attitudes to children in English law.

The tale has had its twist. In December 1984, the Court of Appeal reversed an earlier judgment from Mrs Gillick and declared that a notice on contraception issued by the Department of Health and Social Security four years earlier was indeed contrary to law, as she claimed. The notice said that in unusual cases doctors could give contraceptive advice, and the things themselves, to under-age

girls without telling their parents. The Appeal Court's finding was based on the idea that parents have a right to "determine the place and manner in which a child's life is spent" and that they have a right "completely to control" any child under 16. Many lawyers privately thought this an odd way of reading the law.

The House of Lords, the highest court in the land, looked at several things when the Department of Health took its case there. Sexual intercourse with a girl under 16 is a crime (for the man, but not the girl, even if she incites him). So might a doctor who gave an under-age girl contraception not be aiding and abetting a crime, whether her parents knew and consented or not? At what age can a child give consent to medical treatment, even a simple examination while mother is at work?

Although two of the five law lords found for Mrs Gillick, the majority did

not. Lord Fraser of Tullybelton, the senior law lord, argued that a child under 16 could give valid consent, provided that he or she understood what was going on and could express a wish. Echoing earlier judges, he said that a doctor who gave contraception to an under-age girl would not necessarily be committing an offence.

It depends on why the doctor does it. Nobody doubts that in most cases parents are the best judges of a child's welfare, he said. But there may be exceptional ones in which the doctor is a better judge. What caught lawyers' eyes were some general remarks, particularly by Lord Fraser and Lord Scarman, on what parents' rights over their children are for. The Children's Legal Centre thinks lawyers now have powerful weapons to argue that there is no fixed age up to which parents have complete control over their children; parental rights dwindle as the child matures. Parental powers, at times, are not a reward for parenthood, but exist to enable parents to carry out their duties to protect their offspring.

The effects could be felt in divorce cases when the custody of the children is decided. Last year the parents of 148,600 children under the age of 16 were divorced in England and Wales. The children have no direct right to decide about custody or their parents' access to them. In 1982, in only 36 cases out of nearly 182,000 divorce applications was anybody appointed to represent a child. In New Zealand, by contrast, lawyers are automatically appointed to represent the children in divorce cases. Can the British practice of leaving children on the sidelines now continue for long? The effects of the Gillick case might also (eventually) be felt in schools. Teachers have powers over children because they are acting in loco parentis. If parents' powers are to be re-examined, so too must teachers' be.

The doctors' union, the British Medical Association, says that although the new ruling clarifies the issue of consent to medical procedures, it won't have much effect on clinical practice. Doctors consult parents whenever they can already, depending on the seriousness of what they want to do. The idea of being taken to court by one's children once seemed far-fetched. It may not be as far-fetched as it once was.

Howdy boys! $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$

Het Padvandermes: Senj nooit het men van af, maar altijd naar je toe, zodat je kunt zien wat je doet. Als je zit, klem het werkstuk tussen je benen. Schiet het mes per ongeluk in je di, haal het er dan uit. Iedere welp kan een Akela worden, maar hoe veel jongens kunnen er daarna een mooie interpersi van maken? Aldus een hoofdtekst uit het Verkeken van Jongens, van ontwerper/tekenaar Jans Verkeken, dat gestaten is verschenen.

De oplage is beperkt en de prijs is die van drie forse paperback. Maar het boek is ook te bezichtigen in de boekhandel (Schiedams Houtema Vermeulen, Amsterdam).

Federatie over Freud in Paradiso

door LOUWIK BRUN.

Per 2

Als de rollen, even zouden worden omgedraaid en Sigmund Freud kwam op de divan terecht, zou dan blijken hij dat zijn zwaardslaf was? Ouderwoud kon de proef op de som worden genomen in Paradiso, waar een groot aantal toehoorders getuige was van een bij tijden felle discussie over de betekenis van de grondlegger van de psychoanalyse en zijn intellectuele erfenis. Twee prominente Freud-vorers waren voor de gelegenheid uit het buitenland overgekomen: de Amerikaner Jeffrey Masson, die de knuppel in het Freudiaanse hoenderbok gooide met zijn boek over de verleidings-theorie (*The Assault on Truth*) en zijn uitgave van de ongepubliceerde briefwisseling tussen Freud en Wilhelm Fliess, en de Engelsen Anthony Staden, die de psychoanalytische theorieën toetst op hun wetenschappelijke gehalte. Hun toespraken werden aangehoord door een forum, waarin behalve Karel van het Nieuw oek twee kopstukken van de Nederlandse psychoanalytische beweging waren vertegenwoordigd: A. van Danzig en Louis Tha.

Jeffrey Masson probeerde iets van het karakter van de psychoanalyse duidelijk te maken door te vertellen wat de reacties zijn geweest op de publicatie van zijn boeken. Toen hij aan zijn speurwerk begon, kreeg hij de volledige medewerking van Anna Freud, die met hem van mening was dat de bestaande biografieën over haar vader weinig te bieden hebben als het gaat om de jaren uit Freuds leven waarin de grondslagen van de psychoanalyse werden gelegd. Dat geldt met name voor de jaren die Freud ertoe brachten om zijn verleidings-theorie te herzien, de periode van vlak voor de eerste oorlog. Aanknopingspunten moesten te

vinen zijn in de correspondentie tussen Freud en Fliess, de laatste was de belangrijkste vertrouweling, bij wie Freud regelmatig zijn hart uitsprak. Uit die brieven komt inderdaad naar voren, dat Freud meende dat de psychoanalyse bij uitstek moest dienen om mensen te helpen die in hun jeugd seksueel misbruikt waren. "Arm kind, wat probeer je te aangevallen," de bekende dichtregel van Goethe, werd door Freud voorgesteld als het motto van zijn nieuwe methode. Later heeft hij de verleidings-theorie herzien: de verhalen die patiënten vertellen op het proscenium over incestueuze verkrachting zouden niet meer zijn dan fantasieën, wensvoorstellingen.

Verraad

Waaron heeft Freud dit gedaan? Anthony Staden had hier een duidelijk antwoord op. Freud heeft op twee manieren verraad gepleegd. Ten eerste door de authenticiteit van wat zijn patiënten hem hadden verteld in twijfel te trekken. Ten tweede door een verleid beïj op te hangen van de oorspronkelijke verleidings-theorie. En dit alles omdat Freud streefde naar roem en geld. Hoewel hij oprecht gericht is geweest door de slachtoffers van misdadige praktijken die bij hem op de divan kwamen, hij was bang dat het zijn carrière zou schaden als zijn praktijk met zulke zielige gevallen werd geassocieerd. Hij koos voor de sterken en tegen de zwakken. Volgens Masson is de keuze bepaald geweest voor het karakter van de psychoanalyse. Met veel vervoer bejogde hij dat het vandaag de dag nog steeds zo is dat vrouwen niet door hun thespuuten worden geïmagineerd als ze met verhalen aankomen

over seksueel misbruik in hun jeugd en dat terwijl naar schatting ongeveer een op drie vrouwen daar het slachtoffer van is. Hoe groot de weerstanden zijn tegen de erkenning van dat gegeven, liet hij zien door een bloemlezing uit de recensies die verschenen zijn over zijn boek. Hij is door voortaanstand psychoanalytici over de hele wereld uitgenodigd voor grk. arrogant, gemeen, egoïstisch, roffidier, wolf in schaapskledij en vadersmoeder naar. Een staalige te deze vijandigheid was te horen toen na de voordrachten van Staden en Masson de forumleden na het woord kwamen. Psychoanalytici "tas sprak over 'minkukels' die zich bemoeien met dingen waar ze volgens hem geen snars verstaan van hebben en beklaagde zich dat er zoveel tijd werd gegard aan toespraken van mensen met een grote heil, die niet beter bij hun leest konden houden.

Doordat Masson een demagogisch beriep deed op de vrouwen in de zaal, om zijn gelijk te onderstrepen, kwam de discussie in het licht te staan van de mogelijkheid voor alternatieve thepien die speciaal gericht zijn op slachtoffers van incest. De prikkelende uitdrukking van Karel van het Nieuw, dat Freud nog nooit een wetenschappelijke toetsbare theorie had bedacht, kwam daarvoor in verzet. Het is trouwens de vraag of dat veel zou hebben opgeleverd. Nadat alle forumleden een keer hun zegje hadden mogen doen, nam Anthony Staden de microfoon. Hij zei: het is allemaal mooi en wel dat de forumleden speculaeren of Freud een zwaardslaf was of niet, maar om dat vast te kunnen stellen moet je gedogen historische onderzeken, hebben gedaan, en gaan van hen heeft dat gedaan, ze weten er niets van. "Julius doet niet anders dan belachelijke onzin uitslaan."

Lachen en huilen over joukens

Per 5

liefde

Hiera, het bestaat. Wij zijn zo ver dat het kan. Nou ja, in een boek althans. Twee jongens worden op elkaar verliefd, onder problemen over 'anders zijn', zonder lelijkheids-oeders, zonder mispelende omstanders. Eindelijk blijkt het niet zoveel meer te maken of je het met een bij of een zij doet, tenminste, niet in het boek 'Je moet dansen op mijn graf' van Aidan Chambers.

In een zomersavante leert Hal (hijt jonger dan zijn zessen jaren, maar aantrekkelijk dan hij, een beetje gek, verlost zijn versontst echter geforceerd vrolijkheid - al dus het rapport van het maatschappelijk verki Liefde en Dood kennen. Als het schooljaar begint

is Hal iemand anders geworden, en zijn vriend Barry liet anders: een lijk.

Vin begin tot eind duarde het zeken vaken. Negenveertig dagen tussen het moment waarop ik onderging in het zwaart tot het moment van zijn dood... vier miljoen tweehonderd driedertig duizend tweehonderd seconden... het enige dat ik zeker weet, was dat ik niet genoeg van hem kan krijgen. Ik wou de hele tijd bij hem zijn. Maar als ik bij hem was, was het ook over nuchtelijk. Ik wilde naar hem kijken en hem aanraken en dat hij mij aanraakte en hem horen praten en hem dingen vertellen en dingen samen met hem doen. Altijd. Dag en nacht. 4.323.600 seconden lang."

In de zeven weken gingen ze twaalf keer zellen, lezen ze acht boeken, gebruikten ze honderd negentien maaltijden samen, leidden ze ongeveer twaalfhonderd kilometer op de motor af, slopen ze drienvijftig keer letterlijk en vijftigvijf keer 'feutematisch' met elkaar, besloten ze te honden uren muziek, bleven ze vier keer een hele nacht op 'omdat we zo bezeden aan het praten waren dat we niet moer wilden stoppen', schreef ze zes dichtvies voor elkaar, elke week een ("Het cadeautje dat ik hem de laatste week gaf, was zijn dood).

Hal schijft alles wat er die zomer is gebeurd op, voor de maatschappelijke werkster. Zij moet verslag uitbrengen aan de kinderrechtster. Hal is beschuldigd van grafschietten. Een duistere zaak: rare veroningen op het graf van een vriend en ongeleidelijke vermetingen. Het boek bestaat uit de schrijfsel van Hal (dagboekantekeningen,

VERKLARING AN MEJEUFRUOW J KATKINS van Henry Spurling Robinson alias Hal. Hierbij verklaar ik, Henry Spurling Robinson (hierna te noemen De Auteur, afgekort D A), onheider van geest en gestoord van lichnan, dat ik naar beste vermogen aan het werk ben, en serieus voorheb te voltooien en af te leveren aan... Judith Karen Atkins (hierna te noemen De Ongeuldigde Maatschappelijke Werkster, afgekort D O M W) een verslag van mijn krankzinnige activiteiten die in verband staan met de Dood en Begravenis van zekere Barry Gorman (hierna te noemen De Bezongen Dode, afk. D B D) met alle spoed die D A kan opbrengen. D A moet echter hier D O M W erop wijzen dat het probleem waarmee D O M W

Een fragment uit een brief die Hal aan de maatschappelijke werkster schreef.

een opstel, een brief en meer bezongen verslagen, rapporten van het maatschappelijke werk en enkele krantenberichten. Hal vecht en jongelt met woorden in zijn poging te vertellen waarom alles gebeurd. Hij corrigeert zichzelf doorlopend, want "... noorden degen niet... te ligen."

Troch krijgt alles wat ze blizen en hugber zeek, ontroerende heijca. Het moet zo. Het was afgesproken. Hal kon niet anders. Zelfs een slaystactische travestusceene in het ziekenhuis blijkt vanzelf-

sprekend uit de gebeurtenissen voort te vloeten. Prachtig grotesk knult een opgemerkte Hal bij het lijk van zijn vriend uit de kassiput van zijn bij.

Vraag nu niet hoe het kan, maar het lukt Aidan Chambers herhaaldelijk om de lezer tegengesteld te laten lachen en huilen. Dan heb ik het gemerkt: het niet gevoelsgen vrijspelen is uitgeschreven, maar de zinnen tuislen van de oedies.

Het boek is mooi vertaald door

Aidan Chambers
Jemoetdansen
op mijn graf
Querido

Willem van Toorn (soms bit of cheesehead) wordt 'era of andere dropouts'. Maar er valt wel iets aan te merken op de vormgeving. De verschillende schriftsoorten en schrift-vers zijn in de Engelse tekst duidelijk herkenbaar (een hapende typemachine, krantenkolommen, de vrije regelval van de officiële rapporten). De Nederlandse uitgave maakt zich er goedkoop vanaf. Nauwelijks herkenbaar lopen de verschillende teksten in elkaar over. Zo wordt een goed boek te kort gedaan. Jammer.

... door het schrijven van die ver-
haal ben ik nu helemaal gebuilde.
Ik weet niet zeker of ik het wel begrijp.
Ik denk dat het iets te maken heeft
met het op papier zetten van de
woorden. Je wordt je eigen ruwe
materiaal. Je moet nasdenken over
wat je wilt en vorm geven aan wat
je bedoelt.
Door dat te doen blijf je jezelf anders
te gaan zien.

Je houdt er ook door op zo veel over jezelf na te denken en je gaat meer denken aan Het Werk - (Het Schrijven)! Is dat niet krankzinnig! Maar het is ook opzittend. Het heeft me dagen schreeuwen aan het schrijven gehouden. Om dit boek vol Fragmenten te maken. Dit Modeliek van de R-De-R-vas, het Monument voor Twee verloren Mensen!"

MARIE-JOSÉ BALM
'Je moet dansen op mijn graf' door
Aidan Chambers. Uitgeverij: Que-
rida. Prijs / 24,50

Sex-boek is 'verreikt goed'

Op het gebied van de seksualiteit is de mens zeer vindbaar. Mannen en vrouwen hebben heel wat spierpijn en blauwe plekken opgelopen omdat ze zo nodig moesten uitvinden of 'het' ook lekker is als je, zeg eens wat, op je kop gaat staan. De meeste mensen hebben daar geen instructieboekje bij nodig.

frustratie boeide by nodig.
Ervan uitgaande dat de seks na de
Eerste Wereldoorlog met de tijd
was. Want waarom in hemels-
naam een close-up van een jon-
genschand, een penis en een fontein
van sperma? Het weet hoe de
drinking. Het drinken. Het
ook hoe te neuken, denk ik maar.
En zou een meisje dat eens wil we-
ten hoe het voelt, een foto nodig
hebben om te voorkomen dat ze
zich achter het oor begint te krab-
ben? Het boek van mijn vrouw in
de overtuiging mijn mening vlegenvak
bevestigd te krijgen.

Doch niet, een uurte later sprak zij bestraffend: "Dat is een verrekt goed boek, maar dan moet je 't wel even lezen en niet alleen naar de plaatjes kijken." Aldus gedaan, en jawel, tussen die talloze vrij overbodige foto's door hebben Pieter Stegeman en Noor Kanis een uitstekend, recht-voor-z'n-raap-verhaal over jongeren en seks te vertellen. Een verhaal dat vooral goed is vanwege de grote aandacht die zij steeds weer geven aan het feit dat meisjes en jongens seksueel

op een verschillende manier ervaren en hanteren. Rode draad door het boek: vrijen is plezier voor twee en de lol is er snel af als de reuk uitmaakt wat de ander lekker moet vinden. Kortom, een opwekkend boek om altijd ook jezelf te zijn in de omgang met de ander.

dere randgebieden van het Grote Gebeuren, én natuurlijk veel feitelijke informatie, die echter door de onverbloemde aanpak van de schrijvers toch weer een nieuw gezicht krijgt.

ROB VAN DIJK
'Eerste liefde, eerste seks' door
Pieter Stegeman en Noor Kanis.
foto's Martin Paternotte. Uitge-
versmaatschappij Bocht, /27,50.

WE VONDEN EEN OUD BOEKJE OVER 'SEXUEELE' VOORLICHTING *Part 3*
'Want boomen doet die Jan zoo graag'

Vorige week kreeg ik voor maar een gulden in een tweedehands boekwinkel een boekje. Het heet *Vader en zoon uit Oostvriesland*. De voorstelling blijkt *Oostvriesland* nocht niet te zijn. Het is een voorstelling van de oostvrieslandse vader en zoon uit Oostvriesland. Het is een voorstelling van de oostvrieslandse vader en zoon uit Oostvriesland. Het is een voorstelling van de oostvrieslandse vader en zoon uit Oostvriesland.

Vader, *spreek met Uw jongen!* Mijn vader deed zelden of nooit met mij en hij deed zeker niet aan seksuele voorlichting. Ik werd voorgelicht in de zesde klas door een pater. Er scheen een zaadje bij een ticoet te komen om samen te versnieten. Maar hoe die twee bij elkaar kwamen, daar was de pater niet duidelijk over.

Het boekje van Steins is progressief voor z'n tijd. Althoewel ook hij op de eerste plaats schrijft dat de seksuele pederstrie in Willems

bezuinigd een mysterie in Wie zal dat ontkennen? Verder kunnen volgens hem de kinderen van God. Daar zit symboliek, en geen ontwaakt in. In de beschrijving Steins wordt maar verullend hoe het echt in elkaar zit. Zoon Jan is twaalf jaar en op een vakantiedag gaan vader en zoon een eind fietten. Ver buiten de stad gooien ze de facten naar en gaan langs een dijk in het gras liggen. Ze tuwen over den eindelooze polder. Vader reikt af zijn de lampen aan. De zoon kijkt naar de lampen. Daar na een poosje beynst vader: "De vijf mens met je over jezelf praten, Jan. Je bent geen kind meer en toen,

P.W.J. Steinz

Vader, spreek met Uw jongen!

• Over de wereld voorlichting •

mog niet heelmaal een man. Daar is iets in je aan het gebeuren waar je zelf misschien nog geen ert in hebt, maar dat moeder en ik toch wel merken op te merken. Je wordt zo lang, dat je met je armen haast geen raad meer weet. Daardoor ben je soms wel wat stundelig en verlegen. Zoo nu en dan slaat je stent over; ik geloof, dat je nu baard in je keel draagt. . .)

Het gaat erom dat een man als een
kerel door die groeufuipes heen
komt. Om je daarbij te helpen ga ik
je nu iets vertellen waar ik alang
het goede oopenblik voor heb arge-

wacht. We zitten nu zo lekker in het zonnetje hier en we hebben al den tijd: ik dacht zo, dan moet het nu maar eens gebeuren." Vader steekt een nieuwe pijp op. Jan turt zachtjes en afwachting de wijde verte in.

Dan licht vader Jan voor over een onnoemelijk klein stuifmeelkorreltje en hoe het daarmee verder gaat. Van de bloemen stapt vader over op de mensen: "Het nieuwe Iesen groeit in de vrouw, het wordt door de bevruchting met de manlijke cel door den man gewekt. Ik denk, dat je wel kunt raden waar die zandcellen zich bevinden."

Wanneer vader klaar is met de uitleg, zal er volgens de schrijver waarschijnlijk een rustige stilte volgen. Dan zegt vader als troost: "O, je een ding vergat ik nog. Het is niet zo belangrijk, maar het is toch goed, dat je het weet. Het kun gebruiken, dat er zo'n opeenhoping van zanddellen zich ontfermt." Dat een jongen of een man in den slaap niet afsluipen rocht kniefract, waarin ze zich bevinden. Die is volkomen onschadelijk. Soms er dus zo'n gevoel voor onzacht aan. Zorg dat je altijd je lichaam goed rent houdt. En nu zullen we maar eens opstaan, want we zullen flink door moeten trappen, willen we op etensdij thuis zijn."

Als de voorlichting gegeven is, moet de vader er niet meer op terugkomen. De schrijver vindt het zelfs beter als de vader de aandacht afleidt. Behalve als vader er zoom allebei plantenliefhebbers zijn. Dan kunnen ze ongedwongen in een sfeer van schoonheidsgebot vernieuwende vormen van bestuiving bij planten bestuderen. Zelfbestuiving bij mensen behandelt de schrijver in het hoofdstuk

Afdwalingen. 'De gewoonte der zelfbevelekking', wordt het daar genoemd. Het is een uiterst kwalijke gewoonte.

Vader tegen zoon: "Je bent nog niet volwassen en het orgaan wordt op die manier overmatig gebruikt. Dat geeft algemene verslapping. Het eerste is, dat je er zenuwachtig en uit je evenwicht door raakt. (...) Gebruik moer toch eens je gezond verstand en doe niet zoo stom. Het is toch veel gemakkelijker je lekker en fit te gevoelen, dan zoo slap en niksle."

[illegible]

JOOS VAN EIJST

Lekker iemand
in elkaar slaan ^{vk}_{ll}

„Als iemand nu een grote bek heeft of brudeband doet, dan neem ik dat nog steeds niet. Dat kan ik gewoon niet. Het zou me kan nog altijd een ram op 'n bek krijgen, maar dat tekent in groepen, daar heb ik geen zin meer in. Je bereikt er niets mee, je hebt er alleen maar nadeel van. Als je iemand hard slaat hoop je weer een paar dagen niet open knokkeels. Het enige dat je mist is dat heerlijke gevoel als je iemand in elkaar geslagen hebt... dat is ontzettend lekker.“

Een verruchting van Robin, zestien jaar. Hij woont in een besloten inrichting in Amsterdam. Hij is een van de tien jongeren die aan het woord komen in *Laten zien dat we boeien zijn*. ... Geweld is het thema van gesprekken die journalist Peter Gielissen en leraar Pieter Vonk voerden met jongeren die bijna allemaal in besloten inrichtingen, jeugdgevangenis en weeloohuizen zitten.

Vlijmscherp komen de jongens en meisjes naar voren in tien ontbustende korte portretten, waarin zij vertellen over hun opvoeding, relatie met hun ouders, gezinssituatie en het falen van justitie. Alle verhalen zijn doorspekt met door hen gepleegde geweld daden als berovingen, steekpartijen en aanvallen op homoseksuelen. De overeenkomst in de tien portretten is frappant.

In welhaast ieder gezin is alcoholisme me en geweld heel gewoon en zijn de ouders gescheiden. Robin: „M'n vader is altijd dronken. In die paar vaders per dag die hij thuis is drinkt ie een halve fles jenever. Hij haalt zijn vijftrijste noot.“ Jimmie (18): „Mijn vader was aan de drank, en mijn moeder wilde weleens wat anders. En dat gaf conflicten die soms heel ver gingen. Als ik naar mijn vader kijk, ga ik in beeldbuis van de televisie. Echt knokken met mijn vader ben ik pas later gaan doen. Nog niet zo lang geleden heb ik 'm te bijna gewurd; ik was niet meer de zoon die hij was. Het was gewoonte geworden; hard tegen hem. We gaan regelmatig op de vuist.“

Ook al overschrijft ze niet het geweld alle familiesgrenzen op een

gruwelijke misdaden, in
geintervieuden heel burgerlijk. Ze
koesteren de droom van trouwen, kin-
deren krijgen 'die geen leuke tekens
komen', werk en een leuk huis. Vro-
wen hoor je niet te slaan, vinden al
jongens unaniem. De witte: zigs
gen abortus. Irene over emancipatie:
„Niemand hoeft me te vertellen wat
moet doen. Maar bij je vriend moet
je toch gedragen. Als je een man
huis hebt kan hij niet de baas spelen.
Als je een gezin hebt, heeft hij toch
laagze woord.”

Honsekuselen, boefgrein
droom van 'huisse, boefgrein
'Mietjes' kunnen dan wel de
Buitenlandse dienst van de
de natuur in,' zegt Jimmie.
hoort niet, ik word er misdiel
We gaan er special voor op pad. Een
bij de jongens thus flink wat
en blazen, en de eerste die er
krijgt een meter.
de lachon een ander prik
De boeme's lukt ik nooit met rust. W
voor start ze de oek op zetten.'
Afschuwelijke vormen van gew
gegrijpde door jongeren die in een
weldadig dan wel oer toer
lieu zijn opgevoed. De van de
waat er echter een afdoende
klancie voor de vraag waarom ze

STEFFIE KOLTE

Peter Gielissen en Pieter Voonk: Laten zien dat we boeien zijn... gesprekken met jongeren over geweld. Uitgeverij BZZ/Acti, f 19,50.

AANTAL MOORDEN RELATIEF HOOG IN AMSTERDAM

Politie bezorgd over geweld tegen homo's

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — De Amsterdamse politie maakt zich ongerust over de veel voorkomende mishandelingen en afpersingen van oudere homoseksuelen door jonge schandknapen. Van de 54 moorden die de groep ernstige delicten (de moordbrigade) van de Amsterdamse politie in de jaren 1960-1983 heeft behandeld, was twaalf keer een oudere homoëksueel het slachtoffer.

Zij werden meestal thuis vermoord door schandknepen. Vaak blijken de slachtoffers in een eerder stadium al te maken te hebben gehad met bedreigingen en mishandeling door jongens die nu met naar huis hadden genomen. Probleem is dat er van deze voorvallen zelf nog nauwelijks wordt melding gemaakt.

wellicht veel van de moorden voorkomen hadden kunnen worden, aldus een politievoerder.

Potenranimes

De jongens die zich met dit soort praktijken bezighouden, zijn volgens de woordvoerder vaak niet homofoof of „hangen er tegenaan“. „Ze komen dan op een bepaald moment toch met zichzelf in de knoei en gaan tot geweld over. Ook worden ze wel eens bevangen door walging voor het slachtoffer.“ Het is volgens de woordvoerder voorgekomen dat jongens speciaal uit het buitenland naar Amsterdam kwamen, omdat je daar makkelijk geld kunt verdienen in de prostitutie.

Het lijkt hier overigens te gaan om

een typisch Amsterdams probleem. De politie in de andere drie grote steden stelt dat men daar ook wel eens met deze zaken te maken heeft gehad, maar niet in die mate als in Amsterdam.

Ook van het zogenaamde „potenrammen“, het in elkaar slaan van homoseksuelen, wordt weinig aangifte gedaan. In mei werd een bende jongen opgepakt, die zich hier op grote schaal meebeïnvloed, maar ondanks dringende oproepen van de politie was het aantal aangiften gering. Er leeft volgens de woordvoerder een zekere angst bij oudere homoseksuelen. Vaak omdat zij hun gaardheid verborgen willen houden voor familie en vrienden. Ook de angst dat hun contacten met jonge jongens strafbaar zijn, speelt daarbij een rol.

De politiewoordvoerder benadrukt dat dit laatste zeker niet nodig is. De aangiften van homoseksuelen worden serieus genomen, waarbij volgens de wet strafbare feiten door de vingers worden gezien. «De politie wil er alles aan doen om aan deze praktijken een einde te maken, maar daar hebben we wel hulp bij nodig».

De landelijke vereniging voor homoseksuele COC raadt oudere homofiele aan zich te beperken in hun anoniem contacten en de opgekikte jongens zeker niet mee naar huis te nemen. Het COC zou graag structureel overleg met de politie hebben, waarbij ook de stichting „Op je flicker gehad“ betrokken moet worden. Daar kan anoniem aangaan worden gedaan van mishandelingen.

Genitaal

Par. 20

NAAR aanleiding van het stuk van gisteren, waarin gewaagd werd gemaakt van de veroordeling van een huisvrouw te Sydney, Australië, tot een gevangenisstraf van drie jaar wegens het verwijderen van de berenultrusting van haar overspelige echtgenoot met een fruitmes, kwam mijn geleerde vriend en geëerbiedigde collega Sjaak den Boer grinnikend aanzitten met een verhaal dat op een bepaalde manier zeer wel in de kader past.

Dit was wat hij vertelde. In het pre-Victoriaanse tijdperk bevocht zich in een museum ergens in Engeland een beeld voorstellend Hercules. Het was een eerlijk naakt en de kunstenaar had de mythische kracht van de ouderheid in alle onderdelen plastisch verbeeld.

Niemand had er ooit enige aan-
stoot aan genomen, want het was
immers kunst. Toen kwam Victor
de Kuise en met haar o-
prentsheidsbeweging. Hercu-
les met zijn geprotonceerde geslachts-
kenmerk was een doorn in het o-

Nu ging het om een zeer oud beest dat generaties geleden was gecreëerd uit de antieke wereld en met de zettingsvermogen naar Albion was gesleept. Zoals ze je dus niet meer even in de kast. Er moest wel een zettende worden.

Een handwerksman werd vrocht de stekende delen van H. culcs te bedekken met een vlijblad. De brave man nam de ma en riep vervolgens waaihoor.

dat een en ander technisch niet uitvoerbaar was. Hij kon slechts één oplossing aandragen: die pik moest eraf.

Na rijp beraad werd besloten tot deze ingreep. Met een fijn zaagje werd Hercules beroofd van zijn loert, waarna het aanbrengen van een goed passend vlijtblad nog slechts een fluitje van een cent kostte.

De conservator van het museum dat moet een man zijn geweest met gevoel voor het authentieke, kon het niet over zijn hart verkrijgen het afgemaakte deel met de vulnis- man mee te geven. Hij liet een kist- tje van cederhout vervaardigen

Elke keer als de directie van het museum in andere handen overging, werd de schrijn met een zekere plichtigheid overgedragen aan de nieuwe functionaris. Zo is dat vele, vele jaren doorgegaan. En toen brak de zon der verlichting door de post-Victoriaanse nevelen: Hercules moest in ere - in here zo

Met gluton werd zijn jongsheer weer aangekleed en tot op de dag van vandaag zit hij nog. Engelen zou Engeland niet zijn als het moent van de restauratie niet zo worden herdacht. Studenten van een plaatselijke kunstacademie hebben er een jaarlijks terugkerend ritueel van gemaakt.

zien dat daar ooit een incisie heeft plaatsgevonden.

Jan Hart Klaaster, de almachtel dirigent van ons kunstopstok, wist er ook nog een beetje van niveau. Ik ben helaas vergeten in welk land de anekdote speelt - het zal wel Frankrijk of Italië zijn geweest - maar schitterend vond ik hem wel.

In een museum, ergens dus, bezocht men een van vele kleine meubels.

van trouw. Onmenskenbaar mannelijk. Ook daar ondervond men zat en dan de problemen. Als er een nonnenschool op bezoek was bijvoorbeeld. De oplossing die werd gevonden, acht ik bijna geniaal. Men maakte de penis demontabel. Zodra een kwetsgevoelige groep in

aantocht was, werd het ding er eenvoudigweg afgeschroefd en achter de gordijnen geschopt. Was het gezelschap uit zicht, dan snelde een suppooset toe om de zaak weer op orde te brengen.

'En er is eigenlijk niets UN 26 dat me nu kunnen stoppen'

Onafhankelijke rol van officier van justitie steeds meer onder druk

Door een onzer redacteurs

UTRECHT, 22 nov. De rol van de officier van justitie als onafhankelijk opererend en beslissend magistraat komt steeds meer onder druk te staan. De toemerkende werkdruk en de van boven afgevaardigde beleidslijnen zijn daarvan de oorzaak. Bij de daartoe officieren van justitie aan de basis van het vervolgingsapparaat is tegen de ontwikkeling veel verzet. Van een soepel en efficiënt werkend "strafrechtelijk bedrijf", dat werkt volgens een gestroomlijnd beleid, is daarom geen sprake. Dat moet liefst ook maar zo blijven.

Dat betoogt mr H. G. van de Bunt, wetenschappelijk medewerker aan het Willem Pompe-instituut voor strafrecht in Utrecht, die vandaag in die plaats promoveert op een proefschrift, getiteld "Officieren van Justitie". De promovendus doet daarbij verslag van een, participierend observatiedoelzoek bij twee arrondissementsparketten buiten de randstad, waar hij in totaal dertien maanden doorbracht. Het onderzoek werd gefinancierd door het ministerie van justitie.

Van de Bunt signaleerde dat officieren van justitie binnen het eigen parket nog steeds, zoals zij zelf ook graag willen, autonoom hun vervolgingsbeslissingen kunnen nemen. Op de beslissingen is geen enkel hiërarchisch toezicht van een hoofdofficier of een procureur-generaal. Van lopen in het gareel van een beleidslijn is geen sprake. Uitpakken daarentegen van minister Kortals Altes van Justitie, als zou het OM een doornachtig en hiërarchisch opgebouwd beleid voeren, noemt Van de Bunt op grond van deze ervaringen een fictie.

De wijze waarop de officier van justitie zijn beslissingen tot al dan niet vervolgen neemt, staat echter steeds meer onder druk, aldus Van de Bunt. De gevulde noodzaak tot het efficiënte afhandelen van het grote aanbod aan zaken, versterkt de negatie zaken buiten een dure procedure om af te doen. Ter illustratie in 1975 deed het OM gemiddeld 47 procent van de aangebrachte zaken zelfstandig af, in 1984 was dat 62 procent.

Onpersoonlijker

De noodzaak tot efficiency leidt ook tot strenge onpersoonlijke afdoening van zaken: 43 procent van alle middeleyen wordt buiten aanwezigheid van de

verdedigde afgedaan met een spoor of een transcriptie-voorstel. "Sporen of informatie" noemt de promovendus de toemerkende neiging bij officieren van justitie beslissingen te nemen alleen op grond van dossiers, waarin de informatie is voorgebracht door de politie en samengevat door parketsecretarissen. Dit betekent dat de macht van de officier geleidelijk verschuift naar die functionarissen.

Ook de toemerkende pogingen van bovenaf de officieren van justitie te laten optreden als uitvoerder van een overheidbeleid heeft zijn invloed op de beslissingen van die functionarissen, al noemt Van de Bunt het imago van uniformiteit en rationaliteit binnen het OM "een pretentie".

Hij zegt: "Als de minister een beleidsplan Samenleving en criminaliteit de wens uitstippelt het aantal beslissingspunten met 50 procent te verminderen is dat een overschatting van de mate waarin de minister greep op het OM denkt te hebben. Dat lukt nooit".

Zijn ervaring is dat richtlijnen inzake het vervolgingsbeleid aan de basis gewoon niet worden opgevolgd, als men daar meent dat die zich niet verhoudt met de eigen afweging. Binnen de parketten is erg intern overleg, maar een wezenlijke invloed heeft dat niet. Soms leidt deze houding tot conflicten tussen top (procureur-generaal) en de officieren van justitie aan de basis, omdat die laatste zich verzetten tegen pogingen in het gareel gezet te worden.

Van de Bunt is tegenstander van de grote uniformiteit in het beleid van het OM, omdat daarmee het beginsel van het individuele karakter van elke zaak vervalt. De prijs vindt hij te hoog. Daarnaast signaleert hij het gevaar dat ook rechterlijke beslissingen door een dergelijk "massaal" OM-beleid gestuurd gaan worden. Nu al houden OvJ's en rechters — al dan niet bewust — rekening met elkaar opvattingen over wat rechtvaardig en billijk is, bij verdergaande uniformering van het OM-beleid moet de rechter wel heel sterk in de scharen staan om rechtvaardig te blijven. Het is niet anderszins dat een oordeel te komen.

"De discussie over strafrechterlijke hoort op lokaal niveau in een voortdurende interactie telkens met elkaar opvattingen over wat rechtvaardig en billijk is, bij verdergaande uniformering van het OM-beleid moet de rechter wel heel sterk in de scharen staan om rechtvaardig te blijven. Het is niet anderszins dat een oordeel te komen."

"Maar ja," zegt Jimmie van achttien, "vrouwen sla je niet. Dat heb ik van thuis meegekregen en dat is een principe. Vrouwen zou ik nooit iets doen". Hij vervolgde: "Ik heb al heel wat homo's in elkaar geramd. Voor geld, maar ook voor de kick. Bij ons in het park is 't een traditie van al meer dan honderd jaar, homo's rotsen".

door hans laaroe

redacteur opiniepagina

"Het loopt soms flink uit de hand. Laatst is er nog een paar doorgeslagen. En in het Voedselpark heb ik er pas een meegestopt. Ik denk dat het er twee waren, maar ze waren met meer. Heb ik er een in 'n been gestopt".

Kruispunt

Jimmie is één van die jongens die, als ze in categorieën moeten worden ingedeeld, zou horen bij de groep van de ernstige gevallen. Een jeugddelinquant, die vrij koel staat tegenover geweld. De Utrechtse journalist Peter Gielissen en de onderwijzer Pieter Vonk hebben met vijfentwintig van die jongeren gesproken, op zoek naar motieven en verklaringen. Tien gesprekken zijn gebundeld in het pas verschenen boekje: "Laten zien dat we besen zijn..."

Hoe word je, op vijf jonge leeftijd, crimineel? Was het maar simpel om die vraag te beantwoorden. Het is juist verbijsterend om te constateren dat op een kruispunt waar bijna iedereen wel eens terecht komt: iedereen althans die wel eens een politioed, een rol snoep of een elpee heeft gehad, en er zijn er nogal veel die dat ooit gedaan hebben: de meesten althans, maar een klein groepje doorgaat. Grotere diefstallen, klappen, lemand prukken met een mes, rouwen in iemand's gezicht gooien.

Verscheurd

En poten rammen, want dat is een onderdeel van de activiteiten die bij veel van de onderzochte jongeren kruispoint. Er is een wildhaas onverklaarbare haat tegen homoseksuelen. En, ook opvallend, de leeftijd van de jongeren die naar grote vormen van geweld groepen dalen. Lieve heeft op haar veertiende een leven van geweld en seksuele

agressie achter de rug. Ze was, vooral, nergens geweest.

Het is verleidelijk, maar gevaarlijk, om naar parallelisme te zoeken in de tien verhalen, want het is ongetwijfeld te simpel en gaat te zeer in de richting van stereotyperen. Toch zijn die overeenkomsten er. De gezinnen waaruit de jonge criminelen komen zijn meestal, verscheurd. Er is geen goede relatie tussen vader en moeder. Er is drank in het spel, of andere verslavende middelen. Kinderen moeten het zelf maar uitzoeken: ze worden misbruikt wel bij hun ouders, maar daar houdt ook alles op.

En ze zijn ontevreden, dat zal ongetwijfeld zijn. Er is in de maatschappij die er op het eerste gezicht goedend uitziet een tweede, crimineel circuit dat veel steek lukt aan al die anderen heeft. Blijkbaar voelen de jongeren die tot deze groep behoren zich verminderd. Ze hebben geen gezinsschik gekregen. Dat klinkt truttig, maar ze praten er zelf vaak over. Ze hebben, om het beter te zeggen, helemaal niets gekregen, en nemen het nu zelf.

Het gaat niet per se om het steen van spullen. Het gaat erom, en vooral om status. Respect, dat zij voor zichzelf verwerven.

"Ik krijg er best wel op om zo'n tante te hebben: ultieme indrukschappij tegen een heelbeel meisje. Omdat je gewoon een beetje bekend bent", zegt Robin (16) uit Uithoorn. Ze willen bekend zijn, binnen hun eigen groep.

Normen

Er is geen enkele relatie met de officiële maatschappij, hun legerverre. Ze staan emotioneel tegenover hun slachtoffers. In hun wereld zijn ze geen crimineel, voor alles wat ze doen is een rechtvaardigheid te vinden. En er zijn normen en code's: voor vrienden komt je op, bijvoorbeeld. En homo's vragen er zelf om: die dienen, als ware het de engel der wrede die de straf uitvoert, gerund te worden.

Het is opvallend dat de jongeren die geen bootschap aan de maatschappij hebben er bijna allemaal keurige burgermaatschappijden op nabouwen. Ze willen bijna allemaal trouwen. Rustige, boompje, beestje, zeggen ze zelf. Ze willen geld, niet overdeven veel, maar genoeg. Ze willen kinderen. Maar vooral willen ze die kinderen een toekomst geven. Een betere dan zij hebben gehad.

Waarom het bij hen zo anders is gegaan weten ze zelf niet. Ik was niet meer te houden" zegt iemand van achttien. En er is eigenlijk niets dat me had kunnen stoppen".

"Laten zien dat we besen zijn..." door Peter Vonk, uitgeverij De Persgroep, 1984, 128 blz., 12,50.

'Politie ziet een kind Par 28 vaak als een zaakje

De politie zou beter moeten omgaan met minderjarige verdachten, getuigen, en slachtoffers. Dit is een van de aanbevelingen in een rapport van de afdeling jeugdzaken in Nijmegen aan de rijkspolitie. Er zouden cursussen en themadagen voor de politie moeten worden georganiseerd om ze te leren hoe ze met kinderen moeten omgaan.

Mevrouw Berna, hoofd van de afdeling jeugdzaken en hulpverlenster bij de rijkspolitie: "De politie ziet een kind vaak niet als kind maar meer als zaakje. Er wordt niet bedacht dat het voor een kind heel vervelend is om op school, waar iedereen bij is, door de politie te worden benaderd." Mevrouw Berna vindt ook dat de politie een minderjarige niet in een cel moet stoppen: "Als ze moeten wachten totdat ze worden verhoord, kunnen ze toch niet zo goed in de wachtkamer zitten? Wat kan je nu doen in zo'n kale cel? Er is geen tekensprek, er is niets te lezen en te schrijven, zo'n kind zit daar maar alleen." En als het niet anders kan, dan moet een kind zo kort mogelijk in een cel zitten, vindt ze.

"Ze denkt dat kinderen heel makkelijk te intimideren zijn: "Het komt wel eens voor dat de politie tegen een kind zegt: "Bekers, nou maar, je vriendje heeft ook al bekend." Of: "Bekers, nou maar, dan kan je snel naar huis." En ze vindt dat de politie dat ook niet zou moeten doen. Volgens mevrouw Berna zou de politie zich meer moeten verplaatsen in het kind. En ook moeten proberen uit te vinden waarom iemand iets gedaan heeft.

KINDERTELEFOON HOUDT FORUM OVER KINDERMISHANDELING: 'Drempel hulpverlening moet lager Par 30

Er mankert een helicopter aan de manier waarop er hulp geboden wordt aan kinderen en jongeren die worden mishandeld. Dit blijkt uit een onderzoek dat twee medewerkers van de Kinderdialoog hebben gehouden. Bij de Kinderdialoog komen heel vaak telefoontjes binnen die gaan over mishandeling, of die daar iets mee te maken hebben. De hulpzoekers worden dan doorverwezen naar de professionele hulpverlening, zoals het Bureau Vertrouwenszaken. "We wijzen ze de weg," zegt onderzoeker Sita Vriese, "maar ze komen nooit aan. Op die manier worden de kinderen niet geholpen en dat is voor ons heel frustrerend".

In het onderzoek staan verschillende suggesties om de hulp aan mishandelde kinderen te verbeteren. Daarvoor werd gistermiddag in Utrecht een forumdiscussie gehouden, georganiseerd door het Landelijk Overleg Kinderdialoog. Er waren mensen uit alle

hoeken en gaten van de hulpverlening naar toe gekomen, het RI-AOG, de politie, het maatschappelijk werk, de Kinderbescherming, ga maar door, want iedereen vindt het van groot belang dat kindermishandeling zo goed mogelijk wordt aanpakket. Het is de onderzoekers duidelijk geworden dat lang niet alle kinderen beseffen dat ze mishandeld worden, omdat ze niet precies weten wat dat is. Als er iets gaande is, vertellen ze het sneller aan een vriendje of vriendinnetje dan aan een volwassene uit de omgeving. In de discussie werd gesteld dat er een veel betere voorlichting moet komen op scholen (en dan vooral op de lagere school) en dat de hulpverlening meer gericht moet worden op kinderen. Ook leek het de onderzoekers zeer nuttig om leeftijdsgroepen in te schakelen, mogelijk in gespreksruimtes. Het albertelingsruimte vonden ze dat de officiële hulpverlening wat makkelijker toegankelijk wordt.

"De drempel moet lager zijn." Een suggestie was om kinderen de gelegenheid te geven om bijvoorbeeld op woensdagmiddag bij de schoolarts aan te kloppen. Iedereen was het erover eens dat er meer voorlichting moet komen, want hoe eerder er aan de bel wordt getrokken, hoe eerder er kan worden geholpen. Menner Wafelbakker van het ministerie van wvc leek een goed idee om een werkgroep te vormen dat ervoor gaat zorgen dat er via advertenties, radio, televisie en literatuur veel meer aandacht aan mishandeling wordt besteed.

Het idee dat kinderen elkaar kunnen helpen, lag wat moeilijker. Een groot voorstander daarvan is Betty Meylof, van het inhaalopvanghuis in Groningen. Zij heeft gemerkt dat de meisjes die daar zijn elkaar heel goed steunen en dat ze tegen elkaar vrij openhartig zijn over hun ervaringen. "Ze weten zich moeilijker tegen een

volwassene. Bovendien schiet een volwassene hulpverlener vaak te kort en kan die zich slecht inleven," zei ze. Die opmerking was tegen het sere been van Hetty Tonkes van het RI-AOG. Zij was bang dat andere kinderen zich te gauw verantwoordelijk gaan voelen. Maar uit de (volle) zaal kwamen genoeg voorbeelden om aan te tonen dat dat wel meevalt. "Ze vragen altijd of ze kunnen praten met iemand die ook iets heeft meegemaakt," werd door verschillende mensen opgemerkt. Het moeilijke punt is, om de mishandelde kinderen naar de hulpverlening te krijgen, vooral omdat de kinderen (toch al) angstig en in de war) bang zijn dat er beslissingen worden genomen waarover ze niets te zeggen hebben. Een verwijzing richting hulpverlening was, dat ze zich te veel richten op de hulp aan ouders. Het advies was om meer aandacht te geven aan de kinderen, om beter te luisteren naar wat zij zien als oplossing en om pas in te grijpen als zij dat vragen. De vertrouwenszaken in het forum, dokter De Jong, merkte op dat de hulpverlening niet altijd zo geneeskrachtig is om door te gaan als de gaspijnen niet moeakken. Ook zei hij dat hulp vaak te laat komt. "Dan weet men wel dat er iets mis is, maar niemand steekt erin nek uit. En vaak is het dan te laat."

Omdat iedereen in feite van goede wil was, werd er niet getekend. De opmerking dat de hulpverleners veel te weinig contact hebben met de "kinderversie", niet zo goed snappen hoe kinderen en jongeren iets beleven en dat ze nodig eens bij zichzelf te rade moeten gaan, stak te iedereen voor de oortjes. De forumdiscussie heeft dan wel niet meteen iets opgeleverd. In ieder geval is er een stap genomen op weg naar een betere preventie van kindermishandeling en naar een betere manier op de slachtoffers te helpen.

SASKIA NARSSENSTEIN